

Till
Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2013 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2013 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 495,9 mnkr godkänns.
3. Kommunstyrelsen medges finansiering om 10,0 mnkr för uppgradering av e-tjänster till den nya versionen av e-tjänsteplattformen. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med it.
4. Kommunstyrelsen medges finansiering om 10,0 mnkr för fortsatt utbyggnad av bredband till stadens förskolor. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med it.
5. Kommunstyrelsen medges finansiering om 13,0 mnkr för ny leverans avseende ersättningssystem för Vodok, SchemOS och Paragå. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med it.
6. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
7. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2013 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

8. Uppföljning av fritidsverksamheten i Stockholms stad 2013 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Förändringar av regler för ekonomisk förvaltning, bilaga 8 till kommunfullmäktiges budget 2014, justeras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Omstrukturering av bostadsbolagens fastighetsbestånd enligt kommunfullmäktiges beslut den 4 mars 2013 § 17 (Utl 2013:30) ska inte genomföras, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2013 godkänns med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 7.
12. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar beviljas ansvarsfrihet, bilaga 8.
13. Stadens ombud får i uppdrag att vid Stockholms Stadshus AB:s extra bolagsstämma rösta om utdelning på totalt 450 mnkr med hänvisning till 5.1 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Utdelningen ska användas för åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar enligt bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Stockholms Stadshus AB:s ombud uppmanas att vid AB Svenska Bostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 100 mnkr, vid AB Familjebostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 250 mnkr samt vid AB Stockholmsshems extra bolagsstämma rösta om utdelning på 100 mnkr, med hänvisning till 5.1 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag enligt bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Stockholms Stadshus AB:s ombud uppmanas att vid AB Svenska Bostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 225 mnkr, vid AB Familjebostäders extra bolagsstämma rösta om utdelning på 250 mnkr samt vid AB Stockholmsshems extra bolagsstämma rösta om utdelning på 25 mnkr, med hänvisning till 4 § i lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag enligt bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

16. Fusion mellan moderbolaget AB Stockholmshem och dotterbolagen Fastighets AB Syl 3 (org.nr 556660-5555), Asignalen S5 AB (org.nr.556730-2681) och Asignalen Ä5 AB (org.nr.556730-5783) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Likvidation av bolaget Stockholm Fastighets AB Burspråket (org.nr. 556021-5336) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Stockholms Hamn AB:s övertagande av verksamheten i Nynäshamns Hamn AB (org. nr. 556038-0882) godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Stockholms stad överlåter sin aktieandel inklusive teckningsoptioner i *bolaget AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms Stad* (556040-6034) till Stockholms Stadshus AB den 1 juli 2014 mot att Stockholms Stadshus AB apporтерar en nyemitterad aktie till Stockholms stad. Apportemissionen redovisas i Stockholms Stadshus AB till marknadsvärde av apportegendomen om 7,5 mdkr.
20. Stockholms Stadshus AB ska upprätta ett förslag till beslut om nyemission enligt kommunfullmäktiges beslut.
21. Stadens ombud får i uppdrag att vid Stockholms Stadshus AB:s extra bolagsstämma besluta om emission i enlighet med koncernstyrelsens förslag.
22. Konsortialavtal mellan Stockholms Stadshus AB och Stockholms Handelskammare avseende Mässfastigheter i Stockholm AB och Stockholmsmässan AB godkänns. (Bilaga 10)
23. Avgifter för upplåtelse av torgplats i budget 2014, bilaga 7:18, kompletteras med avgift för Tensta torg om 2 500 kr/kvm.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges ombudgetering till 2014 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 68,2 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2013 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

2. Kyrkogårdsnämnden medges ombudgetering för ökade nettokostnader med 4,4 mnkr. Finansiering sker ur nämndens begravningsfond under finansförvaltningen, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2014 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 31,4 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2013 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Stadens hel- och delägda aktiebolag, enligt bilaga 4, har bedrivit sina verksamheter i förenlighet med det fastställda kommunala ändamålet för respektive bolag och inom ramen för de kommunala befogenheterna.
5. Lägesrapport Norra Djurgårdsstaden godkänns med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Irene Lundquist Svenonius
Stadsdirektör

Staffan Ingvarsson
Biträdande stadsdirektör

Gunnar Björkman
Biträdande stadsdirektör

Bilagor

1. Ombudgeteringar
2. Stadsledningskontorets kommentarer till nämndernas utfall 2013
3. Sammanfattande tabeller 2013
4. Uppsiktsplikt, stadens hel- och delägda aktiebolag
5. Större investeringsprojekt
6. Nyckeltal
7. Sammanställning av kommunfullmäktiges beslut om uppdrag under 2013
8. Storstockholms brandförsvars årsredovisning 2013
9. Värdeöverföring från bostadsbolagen
10. Konsortialavtal

Årsredovisning 2013 med uppföljning av budget för Stockholms stad.....	1
<i>Stadsledningskontorets förslag till beslut.....</i>	<i>1</i>
<i>Bilagor</i>	<i>5</i>
Förvaltningsberättelse	9
<i>Viktiga beslut och händelser under året.....</i>	<i>9</i>
<i>Omvärld och framtid.....</i>	<i>10</i>
<i>Stockholm i världen – ett Stockholm i världsklass</i>	<i>10</i>
<i>Framtid.....</i>	<i>12</i>
<i>Organisation och styrning.....</i>	<i>13</i>
<i>God ekonomisk hushållning</i>	<i>14</i>
<i>Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....</i>	<i>15</i>
<i>Finansiella mål.....</i>	<i>20</i>
<i>Årets resultat för kommunkoncernen</i>	<i>22</i>
<i>Årets resultat för staden</i>	<i>23</i>
<i>Resultatutjämningsreserv.....</i>	<i>24</i>
<i>Avstämning mot balanskravet</i>	<i>24</i>
<i>Budgetavräkning</i>	<i>25</i>
<i>Pensioner</i>	<i>27</i>
<i>Kommunkoncernens investeringsverksamhet.....</i>	<i>28</i>
<i>Medarbetarna.....</i>	<i>29</i>
Kommunkoncernens styrning.....	32
<i>Kommunfullmäktige</i>	<i>32</i>
<i>Kommunstyrelsen</i>	<i>33</i>
<i>Rotlar och borgarråd.....</i>	<i>34</i>
<i>Den dagliga driften</i>	<i>35</i>
Stadens kvalitetsarbete – kvalitet för stockholmarna	38
<i>Program för kvalitetsutveckling</i>	<i>38</i>
<i>Kvalitetsutmärkelsen.....</i>	<i>38</i>
<i>Förnyelsepriset för en prisvärd förnyelse</i>	<i>39</i>
<i>Mässa med goda exempel.....</i>	<i>39</i>
<i>OpenLab – med målet att lösa stora samhällsfrågor</i>	<i>40</i>

Stadens internationella arbete	41
<i>Samarbete inom internationella organisationer och nätverk</i>	<i>41</i>
<i>EU-policy 2013</i>	<i>41</i>
<i>EU-finansiering.....</i>	<i>42</i>
Kommunfullmäktiges inriktningsmål	43
<i>Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök.....</i>	<i>43</i>
<i>Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras</i>	<i>62</i>
<i>Stadens verksamheter är kostnadseffektiva</i>	<i>82</i>
Omvärldsanalys.....	87
<i>En långsam och ojämn global återhämtning.....</i>	<i>87</i>
<i>Ekonomi i Stockholm fortsätter att växa</i>	<i>87</i>
Ekonomisk och finansiell analys	90
<i>Om kommunkoncernen.....</i>	<i>90</i>
<i>Om staden</i>	<i>98</i>
<i>Investeringar i staden.....</i>	<i>107</i>
Övriga ärenden	111
<i>Uppgradering av e-tjänster till ny version av e-tjänsteplattformen</i>	<i>111</i>
<i>Utbyggnad av bredband – Snabb nätverksaccess på stadens förskolor.....</i>	<i>111</i>
<i>Kostnaden för överföring till ny leverans avseende ersättningssystem inom det sociala området.....</i>	<i>111</i>
<i>Stockholms stads sommarkoloniverksamhet 2013.....</i>	<i>111</i>
<i>Uppföljning av öppen fritidsverksamhet i Stockholm stad 2013</i>	<i>114</i>
<i>Regler för ekonomisk förvaltning.....</i>	<i>120</i>
<i>Omstrukturering av stadens tre bostadsbolag.....</i>	<i>120</i>
<i>Tekniska förändringar av bolagsstrukturen i koncernen Stockholms Stadshus AB.....</i>	<i>121</i>
<i>Överföring av stadens aktieinnehav i AB Fortum Värme holding samägt med Stockholms stad till Stockholms Stadshus AB</i>	<i>122</i>
<i>Konsortialavtal mellan Stockholms Stadshus AB och Svenska Handelskammaren.....</i>	<i>123</i>
<i>Lägesrapport – Norra Djurgårdsstaden</i>	<i>123</i>
<i>Redovisningsprinciper.....</i>	<i>129</i>

<i>Definitioner till årsbokslut</i>	<i>134</i>
<i>Nämnder.....</i>	<i>155</i>

Förvaltningsberättelse

Viktiga beslut och händelser under året

Beslut

- Framkomlighetsstrategi för Stockholm 2030
- Samgående av Kulturhusets verksamhet till Stockholms Stadsteater AB
- It-program
- Trygghets- och säkerhetsprogram 2013-2016
- Skolprogram för Stockholms stad ”Skola i världsklass”
- Stockholms stads förskoleprogram – Framtidens förskola
- Framtidsbild för Kista Science City – Vision och strategi 2010-2020
- Energiplan för Stockholm
- Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga. Program för barn- och ungdomskultur i Stockholm
- Järvalyftet 2007-2012 avrapporterades
- Trafik- och renhållningsnämndens reinvesteringsprogram för gatuytor under 2013-2018
- Genomförandeavtal med Trafikverket för Förbifart Stockholm
- Inriktningen för utveckling av del av Söderstadion för lokalisering av Tekniska Nämndhuset i Söderstaden samt bostäder
- Genomförandet av om- och tillbyggnad av Kapellskärshamn
- Inriktningsbeslut för Stockholm Vatten AB:s framtida avloppsrening i västerort
- Flera exploateringsöverenskommelser, bland annat för 1 000 studentbostäder i Albano, 350 bostäder i Rinkebyterassen och 180 bostäder inom stadsutvecklingsområdet Nordvästra Kungsholmen

Händelser

- Stockholms stad fick återigen det högsta möjliga kreditbetyget från internationella kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor’s, både vad gäller kortsiktiga och långsiktiga kreditbetyg, AAA/Stable respektive A-1+.
- I en ny rapport från Ericsson utsågs Stockholm till bäst i världen på att använda information- och kommunikationsteknologi (ICT) som viktiga verktyg när staden växer.
- Stockholms stad utsågs till Årets tillväxtkommun 2013. Stockholms innovationskraft, stora nyföretagande, målmedvetna näringslivsarbete och tydliga hållbarhetsprofil lyfts fram som anledningar till att staden får priset.

- Stockholms stad ingick tillsammans med Nacka kommun, Solna stad, Järfälla kommun, Stockholms läns landsting och regeringens förhandlare en överenskommelse om fyra nya tunnelbanesträckningar och 78 000 nya bostäder i Stockholms län.
- Tele2 Arena, med plats för 30 000 åskådare invigdes. I Tele2 Arena ingår även ett helt nytt och unikt mat- och nöjeskoncept benämnt Tolv Stockholm.
- Socialrådgivning på nätet lanserades.
- Stockholm.se utsågs till Sveriges bästa kommunwebbplats.
- Kulturfestivalen, och We are Stockholm anordnades med över en halv miljon besökare.
- Totalt åtta nämnder och bolag flyttar från centrala Stockholm till Tensta, Rågsved, Farsta, Skarpnäck, Skärholmen, Husby och Ulvsunda.
- Kommunfullmäktige i Stockholm firade 150 år. Jubileumsperioden rymde en webbplats, festligheter, en serie samtal och ett forskningsprojekt med flera böcker.

Omvärld och framtid

Världsekonomin tyngs ännu av sviterna efter finanskrisen, men det finns tecknen på en begynnande återhämtning. Den svaga utvecklingen i framförallt euroområdet håller tillbaka den svenska ekonomin och BNP-tillväxten uppgick endast till 1 procent under 2013. I Stockholms stad märks en gradvis förstärkning av arbetsmarknaden. Under senare år har halva Sveriges befolkningsökning skett i Stockholms län och detta är en utveckling som ser ut att fortsätta. I december 2013 uppgick länets befolkning till 2 163 042 personer och stadens befolkning till 897 700, vilket är en ökning med 1,7 procent för länet respektive 1,9 procent för staden jämfört med 2012. Ur ett internationellt perspektiv går det mycket bra för stockholmregionen som hamnar i topp i flera internationella rankingar. Stockholm framstår som en innovativ stad med högt välstånd och hög levnadskvalitet. Stockholms län har en hög BRP per capita ur ett internationellt perspektiv och har till exempel högre BRP per capita än både Köpenhamn och Helsingfors.

Stockholm i världen – ett Stockholm i världsklass

Stockholm stad är en del av ett globalt sammanhang. I den globala konkurrensen behöver staden ligga långt framme, oavsett på vilket sätt jämförelsen görs. Visionen för Stockholms stad är en stad i världsklass. För att veta att Stockholm är på väg mot världsklass behöver staden synas, interagera, mätas och jämföras sig med andra städer runt om i världen. Under 2013 fanns Stockholm med i en rad

olika internationella index, rankingar, statistik och omnämnt i internationell media.

Stockholms positionering i världen blir allt starkare. Stockholm beskrivs som en av Europas snabbast växande städer som både har historisk skönhet och en ny generation kreatörer och entreprenörer.

Stockholm har ett näringsliv som är starkt präglat av kunskapsintensiva branscher och är redan idag en stad i världsklass inom sina uttalade spjutspetsbranscher. Staden hamnar högt i internationella rankingar vad gäller konkurrenskraft inom it och Life science. Stockholm hamnar högt i internationella index som mäter miljö och andra hållbarhetsaspekter och beskrivs internationellt också som en grön stad med höga ambitioner. Stockholms styrka är att staden presterar bra inom samtliga hållbarhetsaspekter.

Att bo och leva i Stockholm ska enligt Vision 2030 innefatta hög livskvalitet samt möjlighet att utvecklas. Att livskvaliteten i Stockholm är god bekräftas i flera internationella index. Bland annat placerar sig Stockholm högt i Monocles *Quality of Life Survey* som listar världens bästa städer att bo i.

Stockholm ska enligt Vision 2030 ha ett företagsklimat i världsklass, något som bekräftas av flera rankingar. Staden har ett brett näringsliv som är starkt präglat av kunskapsintensiva branscher – 60 procent av Stockholmregionens sysselsatta arbetar inom kunskapsintensiva tjänster. I Cushman & Wakefields studie *European Cities Monitor*, som rankar de bästa europeiska städerna att göra affärer i, kommer Stockholm på 13:e plats. Studien baseras på en frågeundersökning bland 500 högre chefer i ledande europeiska företag. Listan toppas av London, Paris och Frankfurt.

Staden är navet i en konkurrenskraftig och innovativ kunskapsregion och när det gäller utvecklingen inom informationsteknik och innovationsklimat rankas Stockholm högt och förbättrar sin position inom flera index som mäter just detta. Det märks bland annat på att Stockholm år 2013 placerar sig på fjärdeplats bland 264 europeiska regioner i Europeiska kommissionens *Regional Competitiveness Report* som mäter regioners konkurrenskraft. I IBM:s studie *The World's Most Competitive Cities* från år 2013 rankas 100 städer i fem olika index. Stockholm kom på sjätte plats i indexet, som specifikt mäter utveckling av mjukvaror och i indexet avseende Stockholms spjutspetsbransch Life science, kom Stockholm på femte plats.

Bilden som ges av Stockholm i internationell media är generellt sett positiv, även om oroligheterna i Husby under en kortare period våren 2013 präglade mediebilden.

Framtid

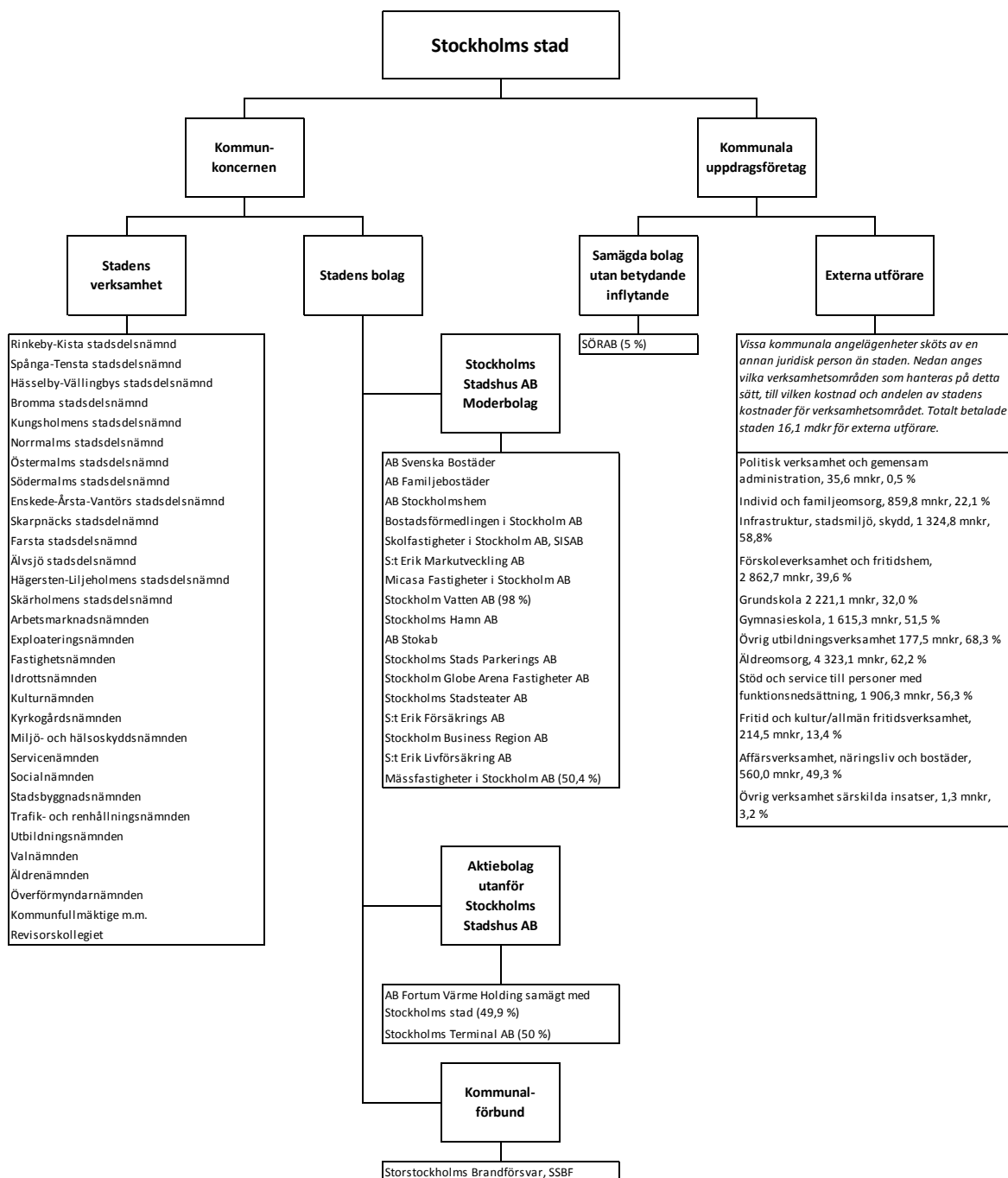
Stockholm har en mycket hög befolkningstillväxt. Detta skapar möjligheter och samtidigt utmaningar. Inflyttningen till Stockholm är stor och bostadsbyggandet hinner inte riktigt med. Så beskrivs det bland annat i internationella tidningar. I en artikel i New York Times beskrivs att efterfrågan är större än utbudet i centrala Stockholm.

Allt större del av världens befolkning bor i städer och denna utveckling kommer antagligen att fortsätta. Detta innebär att Stockholm och andra städens betydelse för världens klimat ökar. Att arbeta med att hitta smarta lösningar för att förbättra den urbana hållbarheten är både bra för stadens och världens medborgare. En lyckad export av smarta lösningar medför mer hållbara städer i världen samtidigt som det stärker innovation och konkurrenskraft i Stockholm.

Organisation och styrning

I figuren nedan illustreras de verksamheter som ingår i Stockholms stads samlade kommunala verksamhet per den 31 december 2013. I redogörelsen klassificeras de juridiska personerna i:

- koncernföretag med bestämmande respektive betydande inflytande
- uppdragsföretag av typen andra samägda företag respektive externa utförare

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsiktsplikten innebär enligt kommunallagens definition att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Kommunstyrelsen har en uppsiktsplikt över stadens hel- och delägda bolag. Det innebär att kommunstyrelsen årligen ska fatta beslut om de hel- och delägda aktiebolagen, enligt bilaga 4, bedrivit sina respektive verksamheter i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsen anser att stadens hel- och delägda aktiebolag har bedrivit sina respektive verksamheter i för- enlighet med lag. Det ska noteras att ett antal bolag har varit vilande under året.

Som ett led i uppsiktsplikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas och bolagens verksamhetsplaner inklusive risk- och väsentlighetsanalyser för 2013. I de fall nämnder och bolag hade angivit för låga årsmål för indikatorer uppmanades de att återkomma med högre ställda nämndmål i syfte att säkra uppfyllelsen av kommunfullmäktiges årsmål. Kommunstyrelsen har även granskat och lämnat återkoppling till nämnder och bolag i samband med tertiärapport 1 och 2.

God ekonomisk hushållning

Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass

I Vision 2030 för Stockholm stad tecknas en framtidsbild av en storstad i världsklass. Visionen beslutades av kommunfullmäktige år 2007. Förutsättningarna har sedan dess delvis förändrats, i synnerhet har stadens befolkningstillväxt och expansion gått betydligt snabbare än förväntat. Detta har lett till att ett projekt påbörjats under året för att utvärdera och revidera Vision 2030 i syfte att se vilka ytterligare nya eller förändrade utmaningar staden står inför och hur staden kan bemöta dessa.

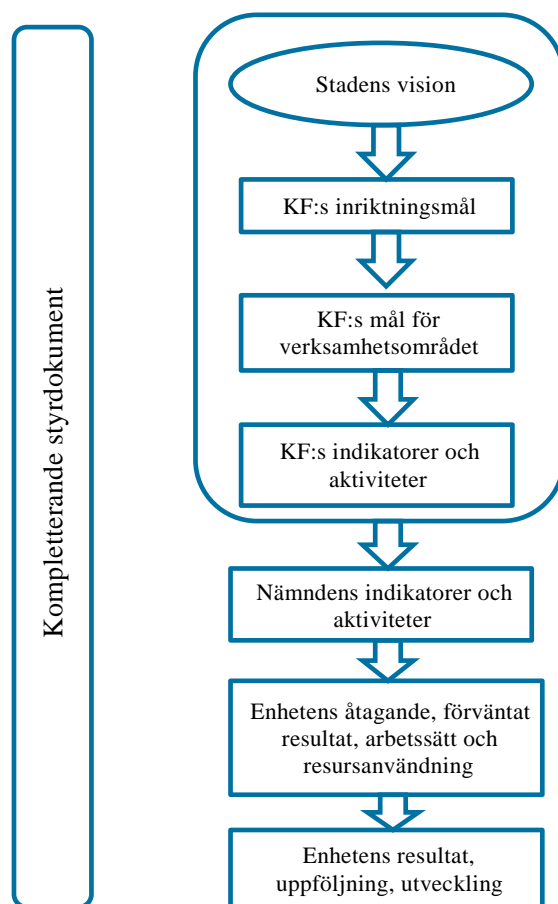
Integrerat ledningssystem – ILS

Planering och uppföljning sker i ett webbaserat verktyg som används på alla nivåer i staden, från kommunfullmäktige till enhet. Styrsystemet, integrerat system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, benämns ILS.

Styrningen tar sin utgångspunkt i Vision 2030. I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena, indikatorer och aktiviteter. Indikatorerna mäter måluppfyllelsen och för varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och styrelserna konkretiserar kommun-

fullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämnd-
/bolagsmål.

Stadens styrning enligt ILS

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktige har i budget 2013 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Inriktningsmålen utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden. Utifrån indikatorernas utfall har en bedömning av kommunfullmäktiges verksamhets-

mål gjorts och den samlade bedömningen är att staden har uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2013.

Uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål

I tabellen illustreras den samlade bedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena.

KFs inriktningsmål/verksamhetsmål	Kommunkoncernen Stockholm stad
1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	Helt uppfyllt
1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa	Delvis uppfyllt
1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande	Helt uppfyllt
1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar	Helt uppfyllt
1.4 Det byggs många bostäder i Stockholm	Helt uppfyllt
1.5 Framkomligheten i regionen är hög	Helt uppfyllt
1.6 Stockholmare är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna	Delvis uppfyllt
1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad	Helt uppfyllt
2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras	Helt uppfyllt
2.1 Stockholmare upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald	Helt uppfyllt
2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden	Helt uppfyllt
2.3 Stockholmare upplever att de får god service och omsorg	Helt uppfyllt
2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten	Delvis uppfyllt
3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva	Helt uppfyllt
3.1 Budgeten är i balans	Helt uppfyllt
3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva	Helt uppfyllt

Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att fem av sju underliggande mål för verksamhetsområden uppfylls helt.

Målet *Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa* uppfylls delvis. I Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet i landets samtliga 290 kommuner har Stockholms stad klättrat från plats 132 år 2006 till plats 41 i årets mätning. Det är dock en försämring sedan förra året. I den årliga ICCA-listan över världens mest mötesfrekventerade destinationer kommer Stockholm nu på 12:e plats bland de 400 destinationer som ingår i statistiken. År 2012 placerades Stockholm på en 17:e plats

Målet *Invånare i Stockholm är självförsörjande* har uppfyllts helt. Under 2013 fortsatte bidragsberoendet att minska. Andelen personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskade till 2,0 procent, andelen vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare till 1,3 procent och andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd till 3,6 procent. Den positiva utvecklingen inom biståndstagandet har också inneburit att kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat. Stadens satsning på feriejobb utgör en viktig del i arbetet med att skapa förutsättningar för unga att kunna få jobb och motivera till vidare studier. Detta arbete var mycket framgångsrikt under 2013. Över 6 000 ungdomar erbjöds sommarjobb varav 5 696 ungdomar anställdes i staden vilket är fler än något tidigare år.

Stockholm är en av världens ledande hållbara storstäder. Det fastslår både OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) och London School of Economics som, oberoende av varandra, har granskat stadens modell för hållbar tillväxt i två omfattande internationella studier. Klimatfrågan utgör en viktig del och har fortsatt varit i fokus för Stockholms stads arbete under året. Målet *Stockholms livsmiljö är hållbar* har uppfyllts helt.

Stockholms stad har en högt ställd, och långsiktig ambition för bostadsbyggandet. Staden har god planberedskap, närmare 60 000 bostäder finns i olika skeden av planering, och marken är attraktiv att bygga på. Totalt påbörjades byggandet av drygt 6 600 lägenheter under år 2013, inklusive om- och tillbyggnader. Genom nybyggnad påbörjades 5 372 bostäder, en ökning med 69 procent jämfört med år 2012. Målet om 4 500 påbörjade bostäder genom nybyggnad nåddes därmed med god marginal. Av de påbörjade lägenheterna

planeras 1 951 bli hyresrätter. Målet om 1 500 påbörjade hyresrätter är därmed också nåtts. Den samlade bedömningen är att målet *Det byggs många bostäder i Stockholms* har uppfyllts helt.

Målet *Framkomligheten i regionen är hög* uppfylldes helt under 2013. Under året togs ett avtal fram mellan Stockholms stad, staten, landstinget, Solna stad, Nacka kommun och Järfälla kommun om att bygga ut tunnelbanan från Kungsträdgården till Nacka Centrum och Gullmarsplan, från Odenplan till Arenastaden via Hagastaden samt från Akalla till Barkarby station. Utbyggnaden av tunnelbanan är en av de viktigaste frågorna för såväl staden som regionen, baserat på tunnelbanans viktiga funktion för en fungerande region och förbättrad framkomlighet. Utbyggnaden av tunnelbanan är även ett viktigt steg för att möjliggöra stadens Vision 2030 samt genomförandet av Översiktsplanen ”Promenadstaden”, nå målet om 140 000 nya bostäder 2010-2030 och Framkomlighetsstrategin.

Medborgarundersökningen visar att Stockholmsungdomarna är mycket nöjda med möjligheterna till kultur- och idrottsupplevelser. Samtidigt visar undersökningen att det finns anledning att arbeta vidare med stockholmarnas helhetsupplevelser av kultur och idrott. Målet *Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm* har därmed uppnåtts delvis. Sammangåendet av Kulturhuset och Stadsteatern genomfördes under året och resulterade i att Stockholm begåvades med ett ”allkonsthus” i linje med arkitekten Peter Celsings grundtanke. Sammangåendet har öppnat för nytänkande och konststartsöverskridande arbetssätt.

Målet *Stockholmarna är trygga och nöjda med städning samt renhållning* har uppfyllts helt. Bättre stadsmiljö är en del av trygghetsarbetet i arbetet med vision Järva 2030, men har kombinerats med andra satsningar i samarbete mellan staden, polisen och det civila samhället. I rapporten konstateras även att lugnet inom stadsdelsnämnderna snabbt kan övergå i social oro, med våldsamma uttryck. Under utbrotten av social oro har den goda samverkan mellan staden, polisen och det civila samhället varit ovärderliga och lett till gemensamt lärande för hur sådana händelser ska kunna undvikas i framtiden.

Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Bedömningen baseras på att fyra av fem underliggande mål för verksamhetsområden uppfylls helt.

Stockholmarna upplever en ökad valfrihet. Staden har under året kontinuerligt informerat medborgarna om valfrihetssystemen och de olika valmöjligheterna.

Målet *Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden* har uppfyllts helt. Föräldrarna i Stockholm är överlag väldigt nöjda med den förskoleverksamhet som bedrivs av staden och av fristående aktörer. Två frågor där förbättringen är särskilt tydlig rör förskolans pedagogiska uppdrag, föräldrarnas nöjdhet med att barnen utvecklas språkligt och att de utvecklas i sitt matematiska tänkande. Stadsdelsnämnderna har under året genomfört många insatser för att rekrytera högt utbildad personal och samtidigt behålla dagens förskollärare. I takt med att staden växer och utbudet av förskollärare är lågt är frågan dock en fortsatt utmaning och det intensiva arbetet högprioriterat. Betygsresultaten i årskurs 9 har förbättrats i jämförelse med år 2012. De senaste åren har resultaten fluktuerat upp och ner och skillnaden har varit störst i skolorna med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. De försämrade resultaten år 2012 fanns framför allt i skolorna med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar och det är också i de här kategorierna skolor som de förbättrade resultaten år 2013 är koncentrerade. Skillnaderna mellan skolor har därmed minskat.

Nöjdheten med stadens äldreomsorg är fortsatt hög 2013 och har ökat inom flera områden. Även nöjdheten med vård- och omsorgsboende är fortsatt hög och Stockholms resultat står sig väl i jämförelse med landet i övrigt. Resultaten i brukarundersökningarna inom området stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppfyller kommunfullmäktiges mål delvis. Inom individ- och familjeomsorgen har goda resultat uppnåtts när det gäller att personer inte ska återaktualiseras inom 12 månader efter avslutad insats. Målet *Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg* har uppfyllts helt.

Målet *Stockholm stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten* uppfylls delvis. Medarbetarenkätens resultat visar att stadens medarbetare är engagerade och motiverade i att utveckla verksamheten och upplever att de gör ett meningsfullt arbete. Utvecklingen av sjukfrånvaron hos nämnderna speglar utvecklingen av sjukfrånvaron i riket i stort, vilket innebär en ökning av främst korttidssjukfrånvaron under 2013. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron är fortsatt prioriterat och nämnder och bolag använder sig av olika arbetssätt på organisations-, grupp- och individnivå.

Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Bedömningen baseras på att båda verksamhetsmålen uppnås. Stadens budget ska vara i balans och budgethållning hos nämnderna är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit används för avsett ändamål. Vidare ska resurser frigöras för kärnverksamheten i stadens verksamheter genom ökad produktivitet/effektivitet, bland annat genom bättre styrning och tydligare former för uppföljning och jämförelser. Koncernen Stockholms Stadshus AB omfattas ej av balanskravet men som helhet visar koncernen Stockholms Stadshus AB ett positivt resultat och har genomfört ytterligare åtgärder för ökat fokus på kärnverksamheten.

Finansiella mål

En god ekonomisk hushållning bygger på att mål sätts för indikatorer på stadens ekonomiska ställning. Dessa mål syftar till att styra mot en varaktigt sund och hållbar ekonomi. Kommunfullmäktige har antagit målvärden för fem sådana indikatorer. Där det är relevant är målen angivna både på kort och på lång sikt. Samtliga målen är uppfyllda 2013.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Måttet stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter mäter hur stor del av löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent, kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. På kort sikt kan finansieringen av budgeten ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från kommunkoncernen. Målet för 2013 är att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning. För räkenskapsåret utgör verksamhetens nettokostnader 92,2 procent av skatteintäkter inklusive finansiellt resultat och utdelning. Nettokostnadernas andel av enbart skatteintäkterna uppgår till 98,3 procent. Målet är därmed uppfyllt för kort och lång sikt. God ekonomisk hushållning och den gynnsamma utvecklingen av skatteintäkterna bidrar till måluppfyllelsen.

Soliditet

Soliditeten definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna till stor del finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. I tider av intensiv investeringsverksamhet är det extra viktigt att följa måttet noga. Målet redovisas inklusive stadens pensionsåtaganden. För staden och kommunkoncernen gäller att soliditeten på lång sikt inte

ska understiga 34,0 procent och 30,0 procent på kort sikt. För 2013 ska soliditeten inte understiga 34,0 procent. Soliditeten för staden uppgår till 34,0 procent (34,7 procent) och målet är därmed uppfyllt. Balansomslutningen har ökat med 9,6 miljarder kronor beroende på en omfattande investeringsverksamhet, som ger ökade tillgångar för staden samt en ökad fordran på stadens bolag för upplåning till investeringar. Kommunkoncernens soliditet uppgår till 54,2 procent inklusive pensionsåtaganden (54,9). Målet är därmed uppfyllt för kort och lång sikt.

Kapitalkostnadernas del av nettodriftkostnaderna

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra skäl än ekonomiska och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymen måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för verksamhet och andra behov att begränsas. Stadens långsiktiga mål är att kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader, inklusive kapitalkostnader, inte ska överstiga 7,0 procent. Målet för räkenskapsåret är uppfyllt då andelen uppgår till 6,3 procent. Internräntan fastställs på basis av stadens genomsnittliga upplåningsränta. Stadens låga snittränta har inneburit att internräntan 2013 fastställts till 2,6 procent, vilket bidragit till måluppfyllelsen.

Budgetföljsamhet efter och före tekniska justeringar

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

För nämnderna görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar, budgetjusteringar och resultatöverföringar. Målet för budgetföljsamheten är att den efter och före tekniska justeringar ska vara 100 procent. Målet är uppfyllt både efter och före tekniska justeringar, med 99,0 procent respektive 99,0 procent.

Mål nämndernas prognossäkerhet tertialrapport 2

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelserna mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2 jämfört med utfallet ska vara maximalt +/- 1 procent. Målet är uppfyllt då prognossäkerheten var 0,4 procent.

Årets resultat för koncernen

Resultatet efter skatter och finansiellt resultat för koncernen uppgår till 2 502,0 mnkr (4 828,2), efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning har räknats bort. I koncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Det lägre årsresultatet jämfört med föregående år beror främst på ett lägre resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB. Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 050,3 mnkr (2 503,3). Resultatet för Stockholms Stadshus AB består, liksom resultaten för de senaste åren, till största delen av realisationsvinster som genererats av bostadsbolagen vid försäljningar av fastigheter. Nivån på dessa försäljningar var lägre än under föregående år.

Bokslutsdispositioner i koncernen

Årets resultat efter finansiellt resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 340,7 mnkr (3 006,4). I bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB täcks förluster i vissa dotterbolag med motsvarande koncernbidrag på totalt 478,6 mnkr (531,6). Efterutdelning till staden har 2013 lämnats med 1 900,0 mnkr enligt allbolagslagstiftningen. Staden har till följd av den fortsatt starka ekonomin inte tagit ut den budgeterade utdelningen för år 2013 på 900,0 mnkr.

Dispositioner för koncernen Stockholms Stadshus AB framgår av tabellen. Sammanfattningsvis kan noteras att koncernen utnyttjat tillgängligt resultat för att stärka dotterbolagens egna kapital samt frigöra medel för kommande utdelning till staden.

Tkr	Lämnade koncern- bidrag	Erhållna koncern- bidrag	Lämnade aktieägar- tillskott	Erhållna aktieägar- tillskott	Utdelning Koncernen Stockholms Stadshus AB*	Utdelning till Stockholms Stad*
Moderbolaget						
Stockholm Stadshus AB	-273 531				-1 000 000	1 000 000
Dotterbolagen						
AB Svenska Bostäder					-19 144	
AB Familjebostäder					-1 656	
AB Stockholmshem					-1 896	
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB						
Skollastigheter i Stocholm AB (SISAB)		35 600				
Micasa Fastigheter i Stockholm AB		2 000				
St Erik Markutveckling AB	-53 769					
Stockholm Globe Arena fastigheter AB		155 000				
Stockholm Vatten AB					-3 684	
Stockholms Hamn AB	-48 000					
AB Stokab	-56 000					
Stockholm Stads Parkering AB	-47 300					
Stockholms Stadsteater AB		286 000				
Stockholm Business Region AB						
St Erik Försäkring AB						
St Erik Livförsäkring AB						
Övriga bolag						
Koncernjusteringar						
Totalt	-478 600	478 600			-1 026 380	1 000 000

*Koncernbidragen bokförs i bokslutet för år 2013 till skillnad från utdelningen som redovisas först året efter.

Årets resultat för staden

Efter ianspråktagande av tidigare års avsättningar och årets avsättningar uppgår årets resultat (förändring av eget kapital) till 3 444,4 mkr (3 037,3). Aktieutdelning enligt allbolagslagen från Stockholms Stadshus AB utgör 1,9 mdkr av det positiva resultatet, utdelning från Fortum Värme Holding AB samägt med Stockholms stad bidrar med 0,2 mdkr och reavinster med 1,1 miljarder. Skatteintäkterna har blivit 0,4 mdkr högre än beräknat. Nämndernas resultat ger ett överskott mot budget på 0,3 mdkr.

Efterutdelning enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska användas till att genomföra investeringsprojekt, som riktar sig till den del av kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning. Dessa medel ska genom en ökning av det egna kapitalet medföra att projekten kan genomföras utan lånefinansiering.

Skatteintäkterna har blivit högre än beräknat bland annat beroende på att den stora befolkningstillväxten resulterar i ett ökat kostnadsutjämningsbidrag. Reavinsterna härrör från försäljning av fastigheter utanför kommungränsen och från friköp av tomträttsmark framförallt i Hagastaden. Försäljning av exploateringsfastigheter utgör 0,2 mdkr av reavinsterna, Nämndernas positiva resultat gentemot budget beror på god ekonomisk hushållning.

Övriga stora poster som påverkar resultatet är en återbetalning med 0,5 mdkr av premier för avtalsförsäkringar för stadens anställda avseende åren 2005 och 2006 kombinerat med att ingen premie tagits ut 2013. Räntan för beräkning av pensionsskulden har sänkts, vilket resulterat i en ökad kostnad för pensionsskulden med 0,4 mdkr kronor.

Överenskommelsen om en utbyggnad av tunnelbanan i Stockholmsregionen, som delfinansieras av Stockholms stad tillsammans med staten, landstinget och övriga berörda kommuner innebär åtaganden i fasta priser på 2 950 mnkr kronor. Därutöver kommer åtagande om byggande av bostäder. Staden hade redan i samband med Stockholmsöverenskommelsen 2009 åtagit sig delfinansiering av spår-förbindelser i Stockholmsregionen och avsatt medel för detta, varför årets avsättning för ändamålet begränsas till 480 mnkr.

För att samla verksamheten i Kulturhuset har ansvaret för Kulturhuset samordnats i bolaget till Stockholms Stadsteater AB vid halvårsskiftet, vilket innebär en kostnadsminskning 2013 för staden på 42,9 mnkr. Aktieinnehavet i Mässfastigheter i Stockholm AB har sålts till Stockholms Stadshus AB. Försäljningen gav en reavinst på 17,1 mnkr.

Resultatutjämningsreserv

Från och med år 2013 har landets kommuner möjlighet att avsätta ett positivt resultat till resultatutjämningsreserver. Kommunfullmäktige har under året antagit regler för avsättning och ianspråktagande av en sådan reserv. Genom en resultatutjämningsreserv skapas handlingsberedskap vid konjunktursvängningar, så att tillfälliga svackor i skatteintäkterna, kan regleras med medel från resultatutjämningsreserven och därmed inte påverka verksamheterna. En resultatutjämningsreserv innebär även ett stärkt eget kapital, som i samband med kommande investeringar möjliggör en högre grad av egenfinansiering och därmed minskar framtida kapitalkostnader för verksamheterna.

Till följd av 2013 års Stockholmsförhandling har resultatet tagits i anspråk till avsättning för att täcka den framtida infrastrukturella bidrag staden har åtagit sig för att finansiera tunnelbaneutbyggnaden i regionen. De 1,9 mdkr, som härrör från aktieutdelning enligt allbolagslagstiftningen är redan in-tecknade och kan enligt regelverket inte användas till en resultatutjämningsreserv. Ingen avsättning till resultatutjämningsreserv görs därför för år 2013.

Avstämning mot balanskravet

En avstämning mot balanskravet ska göras mot kommunallagens krav på en ekonomi i balans enligt Kommunallagen 8 kapitlet 4§. Resultaträkningen utgör utgångspunkt för avstämning. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar. Reavinster utgör del av försäljning av tillgångar och ska vid god ekonomisk hushållning inte användas för att finansiera löpande driftkostnader. Realisationsvinster ska därför inte räknas in i resul-

tatet när avstämning mot balanskravet görs. Undantag från denna regel kan endast göras om det står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är ett led i en omstrukturering. Realisationsförluster ska inräknas i kostnaderna då avstämning mot balanskravet görs.

Balanskravsutredning

Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans då resultatet är positivt med 2 286,4 mnkr (2 182,6).

mnkr	
Årets resultat	3 444,4
Avgår jämförelsestörande intäkter	-1 571,5
Tillägg försäljningsintäkter exploateringsfastigheter	241,6
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	2 114,5
Justering med kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	171,9
Årets balanskravsresultat	2 286,4

Av årets realisationsvinster på 1 056,8 mnkr avser 241,6 mnkr exploateringsfastigheter, som enligt gällande regler redovisas som omsättningstillgångar. Denna typ av realisationsvinster behöver enligt undantagsmöjligheten inte minska resultatet.

I samband med tidigare års bokslut har beslut fattats om att använda överskott till Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet, satsningar på verksamhetsutveckling med stöd av it samt till kompetensfonden. Enligt kommunallagen 8 kapitel 5b§ finns det möjlighet att undanta kostnader från balanskravet om synnerliga skäl finns. Staden anser att reavinsterna ska användas för att komma stadens invånare till godo genom varaktiga satsningar. Kostnaderna utgör engångskostnader för varaktiga satsningar och inte löpande driftkostnader. Dessa kostnader uppgår för året till 171,9 mnkr och undantas enligt synnerliga skäl.

Budgetavräkning

Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott om 304,7 mnkr, för 2012 var motsvarande överskott 346,9 mnkr.

Stadsdelsnämnderna redovisar ett sammanlagt överskott om 69,3 mnkr. Störst procentuell avvikelse mot driftbudgeten redovisar Kungsholmen stadsdelsnämnd (1,8 procent), Östermalm stadsdelsnämnd (1,8 procent) samt Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd (1,5 procent).

Kungsholmen stadsdelsnämnd redovisar ett underskott på 18,9 mnkr, vilket i huvudsak beror på att kostnaden för vård- och omsorgsboende har varit högre än budgeterat. Utöver äldreomsorgen, som står för den stora delen av underskottet, visar även stöd och service till personer med funktionsnedsättning underskott. Nämnden har inte haft kontroll på kostnadsutvecklingen inom framför allt äldreomsorgen. Prognosarbetet har inte varit tillfredsställande och nämnden har därför inte i tid heller vidtagit tillräckliga åtgärder för att få en budget i balans. Avvikelsen inom Östermalm stadsdelsnämnd beror på ett överskott inom äldreomsorgen om 29,7 mnkr. Anledningen till detta överskott är ett lägre antal prestationer inom äldreomsorgen i jämförelse med vad som budgeterats. Avvikelsen inom Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beror i huvudsak på lägre personalkostnader och lägre kostnader för projekt inom Järva-Andan.

Valnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 29,0 procent. Överskottet inom driftverksamheten beror i huvudsak på att nämnden inte har genomfört planerade konferenser och inköp.

Exploateringsnämnden redovisar ett underskott inom driftverksamheten på 1,0 procent av nettobudgeten. Huvuddelen av avvikelsen avser markförvaltning, det vill säga förvaltning av tomträtts- och arrendemark, som delvis täcks av lägre kostnader än budgeterat för avskrivningar och internränta. Jämfört med år 2012 har intäktskravet från markförvaltningen ökat med 200 mnkr i budget 2013. Nämnden prognosticerade i tertialrapport 2 en avvikelse med 15,8 mnkr avseende intäkterna. Utfallet blev en avvikelse med 37,6 mnkr, det vill säga 21,8 mnkr mer. Budgeterade exploateringsinkomster (avser bokförda värden) avviker från budget med 46,9 mnkr, vilket förklaras av dels en för hög bedömning av de bokförda värdenas andel av försäljningsinkomsterna, dels av förskjutningar i tid av försäljningar i exploateringsprojekt. Exploateringsnämnden har tidigt på året aviserat ett underskott, men inte hämtat hem detta under året, vilket bland annat förklaras av att nämnden har gjort nedskrivningar av engångskaraktär. Nämndens nettoresultat ligger 11,1 mnkr under budget, vilket främst förklaras av lägre intäkter än budgeterat men också på grund av nedskrivningar om 13,7 mnkr.

Fastighetsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 22,5 procent. Avvikelsen har ökat med 33,2 mnkr jämfört med den prognostiserade icke avvikelsen i tertialrapport 2. Förändringen beror främst på något lägre intäkter samt lägre kostnader, bland annat för planerat underhåll.

Trafik- och renhållningsnämnden: trafik- och gatuverksamhet redovisar en positiv avvikelsen på 5,4 procent av nettobudgeten. Överskottet beror i huvudsak på successiva besparingar för att täcka de ökade kostnaderna för vinterväghållning under årets första del, där prognosen i tertialrapport 2 ökades från 167,0 mnkr till 210,0 mnkr. I tertialrapport 2 prognostiserade nämnden en negativ budgetavvikelse på 2,5 procent. I samband med bokslutet redovisar nämnden en positiv avvikelse med 5,4 procent. Stadsledningskontoret konstaterar också att nämnden så sent som per sista november prognostiserade en negativ avvikelse på 1,7 procent för helår 2013. Trafik- och renhållningsnämndens interna kontroll och prognoser, för trafik- och gatuverksamheten, har inte varit tillfredsställande under 2013. Stadsledningskontoret bedömer att nämnden har haft en bristande prognossäkerhet och ekonomistyrning under flera år och anser att nämnden under 2014 måste vidta åtgärder för att förbättra detta.

Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamheten redovisar en negativ budgetavvikelse på 110,3 procent. Stadsledningskontoret konstaterar att avvikelsen har ökat från 3,0 mnkr i tertialrapport 1 till 9,6 mnkr i tertialrapport 2, för att ytterligare öka till ett underskott om 12,6 mnkr i bokslutet.

Personalkostnaderna för staden totalt har ökat med 2,8 procent i förhållande till föregående år. Arbetsgivaravgifter för stadens personal, redovisar trots det en positiv avvikelse mot budget. Den främsta orsaken är att i likhet med 2012 tas ingen premie för avtalsgruppsjukförsäkring ut.

Utdelningen slutade på 2 103,0 mnkr varav 200,0 mnkr utgör ej budgeterad utdelning från AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad och 1 900,0 mnkr en efterutdelning från Stockholms Stadshus AB enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Den budgeterade utdelningen från Stockholms Stadshus AB om 900,0 mnkr har enligt beslut av kommunfullmäktige i samband med tertialrapport 2 inte tagits ut. Avvikelsen mot budget blir därmed 1 203,0 mnkr.

Skatteintäkter och utjämning visar ett överskott gentemot budget på 420,7 mnkr. Det är framförallt kostnadsutjämningsbidraget, som blir högre beroende på Stockholms befolkningstillväxt. Utfallet för slutavräkningen för tidigare år har även blivit bättre än beräknat.

Pensioner

Kostnader för pensioner i resultaträkningen uppgår till 2 431,0 mnkr inklusive finansiella poster (2 024,0). Pensionskostnaderna för ett

växande antal pensionärer och pensionsavgifterna, som beräknas procentuellt på lönesumman för den aktiva personalen, har ökat. Kostnaden för pensionsskuld förändringen har blivit högre än beräknat beroende på en sänkning av räntan, som används för nuvärdesberäkning av skulden. Sänkningen är föranledd av det lägre ränteläget i samhället, som styr reglerna för ändring av räntan. Kostnaden för ränteförändringen är beräknad till 414,7 mnkr. Budgetavvikelsen för pensioner uppgår totalt till -399,6 mnkr. Lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet, KAP-KL, ingår i pensionsskulden.

Ansvarsförbindelsen för pensionsskuld intjänad till och med 1997 uppgår till 18 330,4 mnkr inklusive löneskatt, en ökning med 1 007,6 mnkr jämfört med 2012. Även ansvarsförbindelsen har påverkats av den sänkta räntan, vilket givit en betydligt större ökning av skulden än 2012. Ett nytt pensionsavtal, AKAP-KL, börjar gälla från och med 2014 för anställda födda efter 1985. Det nya avtalet är avgiftsbestämt. För övriga personalgrupper fortsätter det gamla avtalet, KAP-KL, att gälla. Kostnadseffekterna av det nya avtalet beräknas bli måttliga de närmaste åren i och med att det är en begränsad grupp, som berörs initialt.

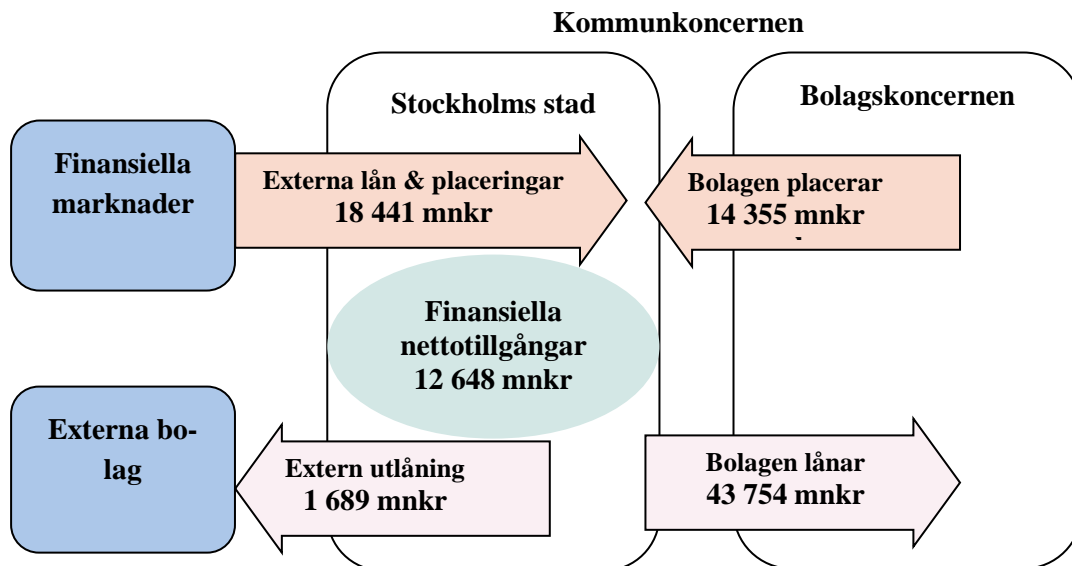
Kommunkoncernens investeringsverksamhet

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår 2013 till 12 379,2 mnkr (14 371,5). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår 2013 till 8 112,0 mnkr (9 419,2).

Bruttoinvesteringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Stadens investeringar 2013 uppgår till 4 271,6 mnkr (4 565,4 mnkr), vilket är 6,4 procent lägre än föregående år. Investeringsinkomsten för året uppgår till 13,5 mnkr (39,7 mnkr).

Kommunkoncernens finansiella ställning

Kommunkoncernens interna mellanhavanden 2013

Mnkr	Interna köp som har eliminerats	Intern försäljning som har eliminerats	Interna fordringar, exkl. koncernkontot som har eliminerats	Interna skulder, exkl. koncernkontot som har eliminerats
Kommunkoncernen	5 168,9	5 168,9	1 573,8	1 573,8

Medarbetarna

Staden använder två metoder för att mäta sjukfrånvaro. Dels mäts sjukfrånvaron enligt det lagstadgade kraven, dels enligt en stadsintern definition i indikatorn *Sjukfrånvaro*. Mätmetoderna har olika kvaliteter. Sjukfrånvaron enligt de lagstadgade kraven ger en god ögonblicksbild av nivån på sjukfrånvaron och jämförbarhet med andra kommuner och landsting. Sjukfrånvaron enligt stadens egen mätmetod ger en bättre bild av utvecklingstrenden och är därför ett bättre underlag för uppföljning och analys.

När inte annat anges är uppgifterna för sjukfrånvaron i stadens redovisningar framtagna enligt stadens egen mätmetod. Den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron utgår från en delvis annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod. Stadens metod stäl-

ler sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till faktiskt arbetad tid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exempel vid föräldraledighet eller tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att ordinarie arbetstid blir lägre än den arbetstid som räknas med i stadens interna mätmetod. Följden blir att sjukfrånvaro enligt den lagstadgade redovisningen blir högre än stadens sjukfrånvaroindikator.

Den totala sjukfrånvaron mätt enligt lagens krav har under perioden 2012 till 2013 ökat med 0,2 procentenhet från 6,0 procent till 6,2 procent. Andelen av den totala sjukfrånvaron som varat 60 dagar eller längre var 45,5 procent. Motsvarande andel för 2012 var 44,8 procent. Det är en ökning med 0,7 procentenheter.

Sjukfrånvaro enligt lagstadgat krav 2013-01-01 –2013-12-31

	Totalt	Kvinnor	Män	Åldersgrupper		
				-29	30-49	50-
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	6,2	6,9	4,3	4,9	6,0	6,8
Andel av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar och mer	45,5					

Sjukfrånvaro enligt kommunfullmäktiges indikatorer 2013-01-01 - 2013-12-31

<i>Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid</i>	<i>Totalt</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
Korttidsfrånvaro, dag 1-14	2,0	2,1	1,6
Långtidsfrånvaro, dag 15-	3,6	4,0	2,1
Totalt	5,5	6,1	3,7

Stadens bolag har en något lägre sjukfrånvaro än stadens nämnder. Då bolagen räknas in är den totala sjukfrånvaron 5,4 procent vilket är en liten ökning jämfört med 2012 då den sammanlagda sjukfrånvaron var 5,3 procent.

Medarbetarna i siffror

I december var totalt 38 825 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 36 280 anställda i stadens nämnder och 2 545 var anställda i stadens bolag. Knappt tre av fyra anställda var kvinnor. I tabellen här intill redovisas antal anställda fördelade per verksamhetsområde.

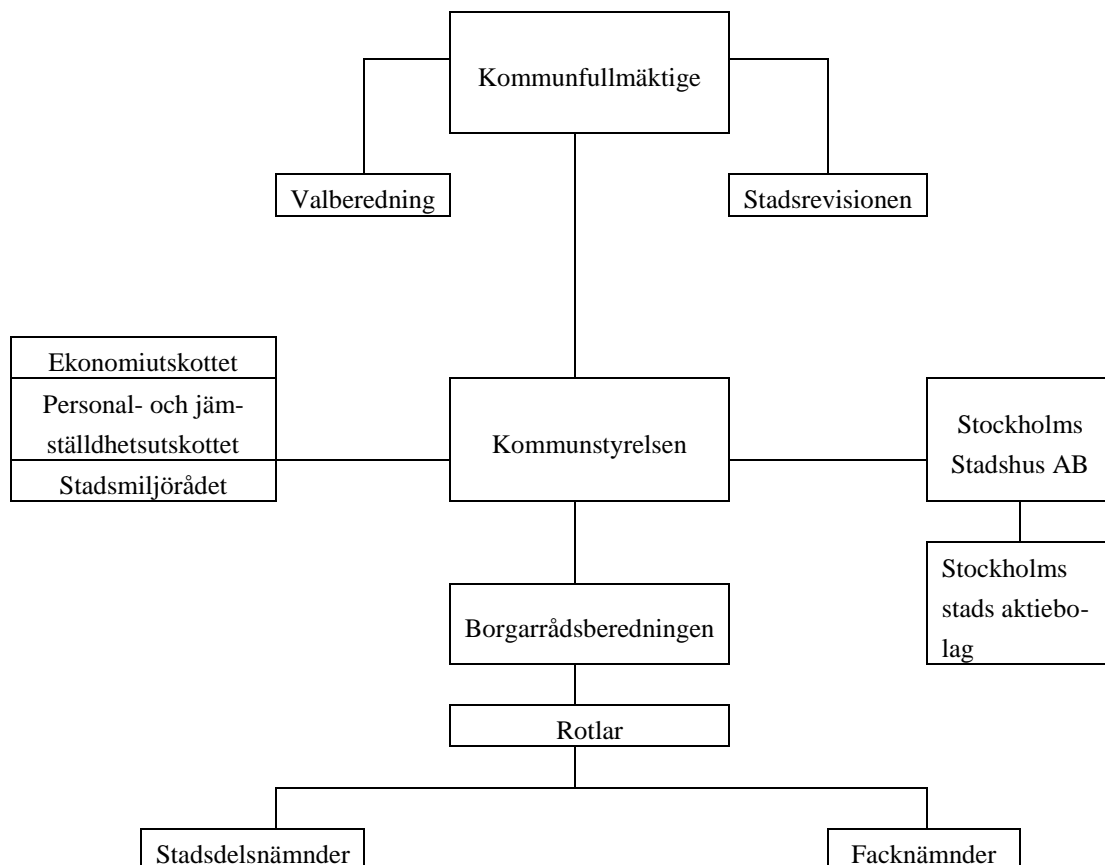
Antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden

Verksamhetsområde	2013			2012	Förändring mellan åren
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt	
Politisk verksamhet och gemensam administration	993	438	1 431	1 395	36
Individ- och familjeomsorg	2 528	759	3 287	3 254	33
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	561	454	1 015	951	64
Förskoleverksamhet och fritidshem	9 535	1 403	10 938	10 849	89
Utbildning	8 122	3 235	11 357	11 437	-80
Äldreomsorg	3 786	776	4 562	4 770	-208
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 189	454	1 643	1 716	-73
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	941	736	1 677	1 793	-116
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	165	158	323	308	15
Övrig verksamhet	23	24	47	57	-10
Koncernen Stockholm Stadshus AB	1 077	1 468	2 545	2 397	148
Totalt	28 920	9 905	38 825	38 927	-102
Årsarbetare	27 703	9 522	37 225	37 245	-20

Fotnot: Utöver dessa medarbetare har timavlönad personal arbetat motsvarande 2 479 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har minskat med 5 procent jämfört med 2012. Organisationsförändring där Kulturhuset numera ingår (1/7 2013) i Stadsteatern har skett under året.

Kommunkoncernens styrning

Nedan ges en beskrivning av den politiska organisationen utifrån ansvarsområden från och med 1 januari 2013.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är Stockholms stads högsta beslutande organ. De 101 ledamöterna utses efter allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen. Vid det senaste valet i september 2010 fick Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna majoritet i kommunfullmäktige med 52 mandat mot Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiets 49 mandat.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige efter valet i september 2010	
Moderata samlingspartiet (M)	38
Socialdemokraterna (S)	25
Miljöpartiet de gröna (MP)	16
Folkpartiet liberalerna (FP)	10
Vänsterpartiet (V)	8
Centerpartiet (C)	3
Kristdemokraterna (KD)	1
Totalt	101

Av de totalt 101 ledamöterna var 51 kvinnor och 50 män den 31 december 2013.

Kommunfullmäktige fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter. De ärenden kommunfullmäktige beslutar om bereds av nämnder och styrelser. Kommunfullmäktige beslutar om skatteuttag, taxor och avgifter, fastställer budget och avkastningskrav samt mål och visioner för stadens nämnder och aktiebolag. När de politiska besluten sedan genomförs, görs detta av kommunstyrelsen, stadens nämnder och bolag eller av andra på deras uppdrag.

Kommunfullmäktige sammanträder som regel var tredje måndag. Sammanträdena är öppna för allmänheten. Kommunfullmäktige har egna revisorer, stadsrevisionen, som granskar hela den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Styrelsen har även det övergripande ansvaret för att besluten genomförs och följs upp. Bland kommunstyrelsens övergripande uppgifter ingår att leda och samordna förvaltningen av stadens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och bolags verksamhet. Till styrelsens uppgifter hör också stadens ekonomiska förvaltning och långsiktiga utveckling. Kommunstyrelsen har 13 ledamöter som representerar både majoriteten och oppositionen i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har ett ekonomiutskott och ett personal- och jämställdhetsutskott samt ett stadsmiljöråd. Utöver detta har ett funktionshinderråd och ett pensionärsråd utsetts.

Kommunstyrelsen har en förvaltning, stadsledningskontoret, som stöd i sitt uppdrag. Stadsledningskontoret har en central strategisk roll i styrningen av staden. Kontoret styr, följer upp och utvecklar stadens ekonomi och verksamhet, ansvarar för att de politiska besluten genomförs, utför sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige och kommunstyrelsen samt svarar för registratur och arkiv. Stadsdirektören är chef för stadsledningskontoret och har stöd i ledningsfunktionen av två biträdande stadsdirektörer.

Rotlar och borgarråd

Till den politiska organisationen hör åtta styrande borgarråd och ett biträdande borgarråd. De är förtroendevalda på heltid och väljs av kommunfullmäktige. Varje borgarråd ansvarar för en rotel. Roteln utgör stabsfunktion åt sitt borgarråd och bereder ärenden till kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Det finns också fyra oppositionsborgarråd. Borgarråden bildar tillsammans borgarrådsberedningen. Det gemensamma arbetet leds av finansborgarrådet, Sten Nordin (M), som är ordförande i både borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen.

Finansroteln

Kommunstyrelsen, ekonomiutskottet, personal- och jämställdhetsutskottet, stadsdelsnämnder – övergripande ekonomi, exploateringsnämnden, valnämnden, Stockholm Business Alliance, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Hamn AB, Mässfastigheter i Stockholm AB samt övriga bolag som inte tillhör något annat borgarråd. Finansroteln leder och planerar det politiska arbetet.

Finansborgarråd: Sten Nordin (M)

Trafik- och arbetsmarknadsroteln

Trafik- och renhållningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, flyktingfrågor, Stockholm Business Region AB, Stockholms Stads Parkerings AB samt AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad. Trafik- och arbetsmarknadsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Trafik- och arbetsmarknadsborgarråd: Ulla Hamilton (M)

Stadsbyggnads- och idrottsroteln

Stadsbyggnadsnämnden, idrottsnämnden samt kyrkogårdsnämnden. Stadsbyggnads- och idrottsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Stadsbyggnads- och idrottsborgarråd: Regina Kevius (M)

Skolroteln

Utbildningsnämnden, stadsdelsnämnder – förskola, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB). Skolroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Skolborgarråd: Lotta Edholm (FP)

Äldre- och ytterstadsroteln

Äldrenämnden, stadsdelsnämnder – äldreomsorg, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, Vision Järva samt Vision Söderort. Äldre- och ytterstadsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Äldre- och ytterstadsborgarråd: Joakim Larsson (M)

Stadsmiljöroteln

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten AB samt stadsmiljörådet. Stadsmiljöroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Stadsmiljöborgarråd: Per Ankersjö (C)

Socialroteln

Socialnämnden, stadsdelsnämnder – individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd, överförmyndarnämnden, servicenämnden samt kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor respektive pensionärsråd. Socialroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Socialborgarråd: Anna König Jerlmyr (M)

Biträdande socialborgarråd: Ewa Samuelsson (KD) ansvarar för tillgänglighetsfrågor samt funktionshinderfrågor

Kultur- och fastighetsroteln

Kulturnämnden, fastighetsnämnden, stadsdelsnämnder – kultur och förening, Stockholms Stadsteater AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB samt skönhetsrådet. Kultur- och fastighetsroteln ansvarar för styrningen av de nämnder och styrelser som organiseras under borgarrådet.

Kultur- och fastighetsborgarråd: Madeleine Sjöstedt (FP)

Den dagliga driften

Den dagliga driften utförs av stadens förvaltningar och bolag. Dessa leds av politiskt sammansatta nämnder och styrelser, som har samma proportionella mandatfördelning som kommunfullmäktige. Det är också kommunfullmäktige som utser ledamöterna. Information om sammanträden annonseras i lokalpressen och på www.insyn.stockholm.se finns protokoll och handlingar.

En del av verksamheterna i Stockholms stad drivs som bolag. De flesta samordnas genom koncernstyrelsen i Stockholms Stadshus AB. Staden är även verksam i ett kommunalförbund tillsammans med nio kommuner i stockholmsregionen genom stadens räddningstjänst, Storstockholms brandförsvaret. Utöver detta finns det även ett antal verksamhetsstiftelser som samarbetar med staden och bedriver verksamhet till nytta för staden och dess invånare. Stadens facknämnder har ett kommunövergripande ansvar för respektive verksamheter. Varje nämnd har en förvaltning med tjänstemän som sköter det dagliga arbetet. Nämnden består av politiker som har det yttersta ansvaret för verksamheten.

Facknämnderna är:

- arbetsmarknadsnämnden
- exploateringsnämnden
- fastighetsnämnden
- idrottsnämnden
- kulturnämnden
- kyrkogårdsnämnden
- miljö- och hälsoskyddsnämnden
- servicenämnden
- socialnämnden
- stadsbyggnadsnämnden
- trafik- och renhållningsnämnden
- utbildningsnämnden
- valnämnden
- äldrenämnden
- överförmyndarnämnden

Stockholms 14 stadsdelsnämnder ansvarar för en stor del av den kommunala servicen inom sitt geografiska område. Medan kommunfullmäktige tilldelar pengar och beslutar om de övergripande målen och riktlinjerna, är det varje stadsdelsnämnd som bestämmer hur pengarna ska fördelas för att tillgodose de lokala behoven inom stadsdelsnämndsområdet. Totalt tilldelas stadsdelsnämnderna ungefär hälften av stadens budget. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom kommunalskatt och statsbidrag, men också till en mindre del av avgifter.

Stadsdelsnämnderna ansvarar bland annat för följande verksamheter:

- kommunal förskoleverksamhet
- äldreomsorg
- stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- individ- och familjeomsorg
- ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Stockholms stads stadsdelsnämnder

Resursfördelningsmodeller

I budgeten fördelas medel till stadsdelsnämnderna genom ett system som beslutats av kommunfullmäktige. Resursfördelningssystemet utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det beräknade behovet av kommunal service och inte till sina faktiska kostnader. Detta ger stadsdelsnämnderna frihet att själva organisera sin verksamhet, så länge målen och riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige följs.

Stadens kvalitetsarbete – kvalitet för stockholmarna

I alla skeden av livet har invånarna i Stockholms stad rätt att förvänta sig en kvalitativ, god, rättssäker och kostnadseffektiv verksamhet samt ett gott bemötande för sina skattepengar. Kvalitetsarbetet i staden syftar till att utveckla och förbättra servicen i alla verksamheter samt erbjuda valfrihet och mångfald - allt för att öka nyttan för stockholmarna. Nöjda brukare/invånare står i fokus för allt utvecklingsarbete.

Program för kvalitetsutveckling

I stadens program för kvalitetsutveckling konkretiseras utvecklingsarbetets huvudpunkter. Stockholmarnas synpunkter värdesätts, tas till vara och utgör en viktig grund för kvalitetsutveckling. Ledningen på alla nivåer har ett tydligt och ansvarstagande ledarskap och prioriterar det systematiska kvalitetsarbetet där resultat för stockholmarna står i centrum. Alla medarbetare har ansvar för kvalitetsarbetet och kvalitetsutvecklingen inom sitt ansvarsområde. Alla nämnder och styrelser sprider systematiskt och använder sig av goda exempel för att utveckla verksamheten.

Kvalitetsutmärkelsen

Kvalitetsutmärkelsen är en stimulans och uppmuntran för alla verksamheter som finansieras av staden att utveckla sin kvalitet. Utmärkelsen ger samtidigt staden möjlighet att lyfta fram och sprida goda exempel. Kvalitetsutmärkelsen är inte bara en tävling utan ett utvecklingsinstrument. Fokus ligger på det systematiska kvalitetsarbetet och frågeställningarna utgår från programmet för kvalitetsutveckling.

Stadens examinatorer utvärderar de tävlande enheterna och ger dem återkoppling. De har en viktig roll i utmärkelseprocessen, då det är deras engagemang och kunskap som gör det möjligt att genomföra Kvalitetsutmärkelsen. Att arbeta som examinator ger en egen utveckling avseende verksamhetsanalys och bedömning. Det ger också en bred kunskap om och förståelse för stadens olika verksamheter. Nya examinatorer utbildas årligen i utvärderingsmetodik av stadsledningskontoret. I år utbildades 94 examinatorer, som förutom sitt examinatorsuppdrag i utmärkelsen också var goda ambassadörer för utvecklingsarbete i sina egna verksamheter.

Årets pristagare:

2013 utsågs vinnare i klasserna förskola, annan vård och omsorg samt andra verksamheter, där två vinnare utsågs.

I klassen skola delades det ut ett hedersomnämmande för utpräglat elevfokus och individuellt bemötande.

Vinnare

Klassen förskola: *Hammarby sjöstads förskolor – Södermalm stadsdelsnämnd*

Klassen annan vård och omsorg: *Glasade Gången – Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd*

Klassen andra verksamheter: *Förskoleavdelningens stab på Södermalm stadsdelsnämnd*

Klassen andra verksamheter: *Stadsbyggnadsnämndens stadsmättningsavdelning*

Hedersomnämmande: *SALUT- en andra chans*

Förnyelsepriset för en prisvärd förnyelse

Förnyelsepriset är ett viktigt komplement till kvalitetsutmärkelsen. Här belönas kreativitet, förnyelse och nytänkande. Syftet är att uppmärksamma något som förbättrat kvaliteten, ökat effektiviteten, bidragit till en hållbar utveckling eller gjort arbetet enklare. 2013 inkom 13 ansökningar.

Årets förnyelsepris gick 2013 till:

Östermalmsmodellen – Fält & Preventionsenheten, Östermalm stadsdelsnämnd

Enheten har lyckats bygga ett stort förtroende både hos ungdomarna och hos handlarna inom stadsdelsförvaltningens geografiska område. Handlarna har därigenom fått ökad kunskap och förståelse för befintliga regelverk. Genom sitt arbete förebygger enheten så att ungdomar under 18 år inte får tag i tobak och alkohol.

Mässa med goda exempel

Stadens arbete med ständiga förbättringar fortsätter. Organisationens storlek och bredden på stadens verksamheter innebär unika möjligheter att lära av varandras erfarenheter. För att ta tillvara dessa möjligheter anordnade staden i september 2013 för första gången en mässa med goda exempel. Alla nämnder och flera av bolagen medverkade och visade upp närmare 200 goda exempel på verksamhetsutveckling i utställningar och seminarier.

Mässan är ett sätt att underlätta spridning av arbetet med nya utvecklingsmodeller, framgångsrika metoder och arbetssätt i stadens verksamheter. Mässan skapar också möjlighet för kommunala och privata verksamheter att lära av varandra, likväl som att lära över gränserna för olika verksamhetsområden. Den är också ett forum för att hitta nya samverkansområden och samarbetspartners som ytterligare kan öka måluppfyllelsen i den egna verksamheten.

OpenLab – med målet att lösa stora samhällsfrågor

Stockholms stad har, i partnerskap med Stockholms läns landsting och Länsstyrelsen samt KTH, Karolinska Institutet, Stockholms universitet och Södertörns högskola initierat och deltagit i OpenLabs arbete med att lösa komplexa samhällsfrågor i Stockholmsregionen. Under året har OpenLab levererat sina två första pilotkurser, arrangerat workshops och seminarier tillsammans med bland andra äldrenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden. OpenLabs tävlingsplattform, OpenLab Competitions, lanserade sin första tävling för att hitta utmaningar inom äldreomsorgen. Några av förslagen som kommit fram kommer att tas vidare för att genomföras i testmiljöer i nära samverkan med stadens verksamheter. OpenLab har också varit aktivt i arbetet kring EU Horizon 2020.

Stadens internationella arbete

Den globala trenden visar på en fortsatt tilltagande urbanisering och världens städer tar allt mer plats i den internationella debatten. Stockholm bejaktar globaliseringen och ser positivt på att staden växer. Den stora utmaningen för Stockholm är att även i framtiden locka till sig investeringar och talanger i konkurrens med andra städer. För att lyckas med det behöver Stockholm bedriva ett aktivt internationellt arbete; lära av andra, agera proaktivt och synas, verka, jämföras och samarbeta på den internationella arenan.

Samarbete inom internationella organisationer och nätverk

Kommunstyrelsen var år 2013 medlem i sju internationella, stadsövergripande organisationer och nätverk. Dessa organisationer och nätverk är; Baltic Metropol Network (BaltMet), C40 - Climate Leadership Group, Cities for Cyclists, EUROCITIES, European Cities Against Drugs (ECAD), Mayors for Peace, och Union of Capitals of the European Union (UCEU). Medlemskapet i Cities for Cyclists är nytt för året och ett led i stadens strategiska cykelarbete. Finansborgarrådet representerar staden i styrelsen för EUROCI-TIES.

Av det inrapporterade materialet från stadens nämnder och bolag framgår att staden är medlem i 68 internationella organisationer och nätverk. Det är en minskning jämfört med föregående år. Minskningen bör ej tolkas som ett uttryck för ett minskat internationellt engagemang, utan snarare som ett resultat av en kontinuerlig målinriktad översyn inom stadens nämnder och bolag. Under 2013 kan det konstateras att stadens internationella attraktionskraft varit fortsatt stor. Efterfrågan på stadens kompetens inom områden som miljö, smart cities och innovation är hög och stadens politiker och tjänstemän har följaktligen varit mycket eftersökta på den internationella arenan.

EU-policy 2013

Kommunfullmäktige har slagit fast att Stockholm ska vara en aktiv spelare i EU-politiken. Staden ska försöka påverka utformningen av EU-lagar som inverkar på staden och arbeta för att stockholmarnas intresse tas till vara i EU. Kommunstyrelsen ansvarar för stadens ställningstagande i stadsövergripande EU-frågor och yttrade sig under 2013 vid flera tillfällen om förslag till EU-lagstiftning. För att slå fast en ram för stadens EU-policyarbete antog kommunfullmäktige i april *Positionspapper om EU, Stockholm och stockholmarna* som fastställer stadens policy för EU-politik med påverkan på

Stockholm och stockholmarna. Under året har även elva nämnder och nio bolag utarbetat verksamhetsspecifika EU-positionspapper.

Många beslut som fattas på EU-nivå inverkar på staden och dess verksamheter. Som exempel påverkar EU cirka 60 procent av ärendena som behandlas av kommunfullmäktige. Cirka 70 procent av EU:s lagstiftning genomförs lokalt eller regionalt.

EU-finansiering

Ett Stockholm i världsklass kräver nya arbetssätt och metoder för att utveckla verksamheten och säkerställa fortsatt hög service för en växande befolkning. Inom ramen för EU-projekt får vi möjlighet att lära av andra städer men även tillfälle att visa hur vi i Stockholms stad arbetar. Möjligheterna till EU-finansierat utvecklingsarbete sträcker sig över i princip alla stadens verksamhetsområden. Cirka hälften av alla facknämnder, stadsdelsnämnder och bolag i Stockholms stad deltog under 2013 i något EU-finansierat projekt. EU-medel möjliggör många gånger att en utvecklingssatsning som inte annars rymms inom ordinarie budget kan genomföras. Att delta i ett EU-projekt är också ett sätt att kompetensutveckla stadens medarbetare, hitta nya infallsvinklar och ompröva arbetssätt.

År 2013 finansierade staden en mängd utvecklingssatsningar i EU-projektform och staden har bokfört 62,5 miljoner kronor i EU-medel.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Staden har under året arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre inriktningsmål: *Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök, Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras samt Stadens verksamheter är kostnadseffektiva.*

Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

Förutsättningen att möta framtidens utmaningar ligger i Stockholms förmåga att vara en attraktiv stad för företag att starta och utvecklas i. Målet innebär att marknadsföra Stockholm och regionen som en attraktiv etablerings- och besöksort utifrån budskapet Stockholm – The Capital of Scandinavia.

Verksamhetsmålet har uppfyllts delvis under året. I Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet har Stockholms stad klättrat från plats 132 år 2006 till plats 41 i årets mätning. Indikatorerna *Antal nystartade företag* och *Andel upphandlad verksamhet i konkurrens* har uppfyllts helt.

Stockholm utsågs till årets tillväxtkommun 2013

Under 2013 utsågs Stockholm till årets tillväxtkommun. Av motiveringen framgår att Stockholms stad är dragloket i Stockholmsregionen och norra Europas ledande tillväxtregion och att staden utmärker sig i innovationskraft, ett kunskapsintensivt och diversifierat näringsliv och ett nyföretagande som är i särklass högst i landet. Ett starkt och dynamiskt näringsliv utgör en viktig grund för stadens ekonomiska utveckling generellt samt för det arbete staden genomför för att stödja människor i processen för arbete.

Företagen nöjda med stadens myndighetsutövning

Kommunens service är en viktig del av hur företagsklimatet uppfattas. Stockholm Business Alliance årliga serviceundersökning visar att Stockholmsföretagarna är mer nöjda med stadens myndighetsutövning än den genomsnittliga kommunens. Mest nöjda är företagarna med stadens myndighetsutövning avseende brandtillsynen (föregående mätning inom parentes), NKI 79 procent (72), miljötillsynen med 72 procent (70) och markupplåtelse med 67 procent (67).

Ett exempel på en aktivitet som syftar till att öka servicen är e-tjänsten Tillståndsguiden som lanserades under året och är öppen dygnet runt. Tillståndsguiden är en e-lots som hjälper entreprenören att ta reda på vilka tillstånd som behövs för att starta en verksamhet samt skicka in ansökningarna. Den förväntas första året hantera 5 000 av de totalt 15 000 tillståndsärenden som handläggs i staden per år.

Internationell dragkraft

Stockholms stad ska vara attraktiv som mötesplats och locka investeringar. Arbetet för att stärka stadens renommé och presentera stadens möjligheter internationellt är därför angeläget. I den årliga ICCA-listan över världens mest mötesfrekventerade destinationer flyttade Stockholm under 2013 uppåt från sjuttonde till tolfte plats bland de 400 destinationer som ingår i statistiken. Ett ytterligare resultat av ett intensivt arbete är att antalet kommersiella övernattningar under årets tio första månader uppgår till 9,4 miljoner varav 6,4 miljoner i Stockholms stad. Det är en ökning med 2 procent för länet och 1 procent för staden jämfört med motsvarande period 2012.

Projektet Företagsområden i världsklass, som syftar till att ta fram en vision för företagsområden, har intensifierats under året och kommer att bli en del av en fördjupad översiktsplan. En utredning om hur man ska kunna utveckla arbetsplatser i söderort har också tagits fram under året. Till arbetet bidrar de möten med näringslivet som syftar till att få företagsrepresentanter att delta i utvecklingen av stadens företagsområden.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Näringslivets nöjdhet med kontakter med staden som myndighet	70 %	68 %	Delvis uppfyllt	Resultatet innebär en ökning från 2012 års utfall med fyra procentenheter.
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	36 %	41,8 %	Helt uppfyllt	
Företagens nöjdhet med effektiviteten	67 %	66 %	Delvis uppfyllt	Resultatet innebär en ökning från 2012 års utfall med fyra procentenheter.
Företagens nöjdhet med information från staden	70 %	69 %	Delvis uppfyllt	Resultatet innebär en ökning från 2012 års utfall med två procentenheter.
Antal nystartade företag	20 000	20 924	Helt uppfyllt	

Invånare i Stockholm är självförsörjande

Den samlade social- och välfärdspolitiken i Stockholm ska tydligt präglas av arbetslinjen. Alla som kan arbeta och försörja sig själva måste med olika medel stöttas för att komma bort från bidragsberoendet. Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande.

Verksamhetsmålet om att invånare i Stockholm är självförsörjande har uppfyllts helt under året. Denna bedömning grundar sig på att utvecklingen inom arbetet med att minska beroendet av ekonomiskt bistånd gett positiva effekter på biståndstagandet och att målen på detta område därmed uppnåtts med god marginal.

Bidragsberoendet har fortsatt att minska

Under 2013 fortsatte bidragsberoendet att minska. Andelen personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskade till 2,0 procent, andelen vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare till 1,3 procent och andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd till 3,6 procent. Den positiva utvecklingen inom biståndstagandet har också inneburit att kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat. Stadsdelsnämndernas kostnader för ekonomiskt bistånd uppgick 2013 till 1 182 mnkr vilket kan jämföras med en kostnad 2012 om 1 211 mnkr.

Aktiva åtgärder för fler i jobb

Utmaningen på arbetsmarknaden med en hög arbetslöshet inom vissa grupper och parallellt en brist på arbetskraft inom vissa branscher kvarstår. Genom stadens verksamheter inom vuxenutbildning, svenska för invandrare och arbetsmarknadsåtgärder ska invånarna stödjas i processen för arbete. För den indikator som mäter andelen aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm så var utfallet 77,2 procent, vilket ligger något under kommunfullmäktiges årsmål om 81 procent. Arbetsmarknadsnämnden har mot bakgrund av den bristande målfyllnelsen för denna indikator under året påbörjat ett utvecklingsarbete med målet att aspiranterna ska erbjudas ett bättre stöd efter avslut. För indikatorn andel 23-åringar som är etablerade på arbetsmarknaden eller som studerar så kan ett utfall om 72,1 procent redovisas för ungdomar födda 1988.

Stadens satsning på feriejobb utgör en viktig del i arbetet med att skapa förutsättningar för unga att kunna få jobb. Detta arbete var mycket framgångsrikt under 2013. Över 6 000 ungdomar erbjöds sommarjobb varav 5 696 ungdomar anställdes i staden, vilket är fler än något tidigare år. Däremot har inte målvärdet uppnåtts för antalet

praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha. Även om ambitionsnivån i planering för, och tillhandahållande av, praktikplatser har höjts under året, vilket resulterat i ett utfall om 1 308 platser, så kvarstår en differens till kommunfullmäktiges årsmål.

Det uppsökande arbetet för unga mellan 16 till 19 år som varken studerar eller arbetar förstärktes och utökades under 2013. Vid samtliga av Stockholms sex lokala jobbtorg finns samordnare som arbetar särskilt med målgruppen. Därutöver har en ny öppen verksamhet för målgruppen startats på Åsögatan på Södermalm. Totalt 1700 ungdomar söktes under året upp genom telefon eller hembesök. Endast fyra procent av de som var i behov av stöd tackade nej till en insats. Av de inskrivna ungdomarna avslutades 65 procent till arbete eller studier.

Samverkan för att öka självförsörjning

Samverkan inom staden, samt mellan staden och andra centrala aktörer såsom arbetsgivare och Arbetsförmedlingen, utgör en förutsättning i arbetet med att minska utanförskap och säkerställa att arbetsgivare snabbt kan hitta den kompetens de behöver. Under 2013 har ett aktivt arbete bedrivits för en god samordning och samverkan. SFI Stockholm utökade exempelvis under året samarbetet med arbetsgivare om innehåll och upplägg av utbildningar i svenska för yrkesutbildade (sfx-utbildningar) och yrkesförberedande insatser. Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna har vidare samverkat i arbetet med att implementera gemensamma bedömningsinstrument i syfte att öka träffsäkerheten i de insatser som erbjuds arbetslösa som får försörjningsstöd. Samverkan utgör också en viktig del i det utvecklingsarbete som sker inom ramen för ytterstadsarbetet där ett viktigt fokus satts på möjligheterna till utbildning och arbete.

Stadens arbete för integration utvecklas

Stockholms stad tog under perioden januari-november 2013 emot 1 730 flyktingar med uppehållstillstånd. För dessa bedriver staden ett viktigt arbete med syfte att främja integration bland annat genom att vuxna nyanlända erbjuds utbildning om hur det svenska samhället fungerar. Under 2013 deltog 1 761 personer, varav 591 stockholmare, i samhällsorientering vid det regionala centret för samhällsorientering som administreras av Stockholms stad, vilket är väsentligt fler än 2012. Den ökning som skett beror dels på att flyktingströmmen till länet varit stor, dels på att Arbetsförmedlingen och centret hittat fungerande former för samverkan. Deltagarnas synpunkter på utbildningen är positiva. Totalt 88 procent upplevde

att utbildningen gav dem ökad förståelse för det svenska samhället. Staten bedriver också ett viktigt arbete för nyanländas integration i samhälle och arbetsliv inom ramen för svenska för invandrare vilket beskrivs närmare i avsnittet ”En stad med fokus på kunskap”.

Pris för lyckad integration

Stockholms stad delar varje år ut Nelson Mandelapriset för insatser inom föreningslivet, näringslivet eller kulturlivet som leder till att Stockholm blir en mer öppen och integrerad stad. Under året tilldelades Meri Helena Forsberg priset för hennes målmedvetna arbete med att öka utrikes födda kvinnors delaktighet i samhället. Av motiveringen framgår bland annat att Forsberg, som ordförande i Riksförbundet Internationella Föreningar för Invandrarkvinnor – RIFFI, har bidragit till att utrikes födda kvinnor har fått tillgång till samhällsinformation, social rådgivning, hjälp med myndighetskontakter samt tröst och stöd i svåra situationer.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,3 %	2,0 %	Helt uppfyllt	
Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,4 %	1,3 %	Helt uppfyllt	
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	4,4 %	3,6 %	Helt uppfyllt	
Andel 23-åringar som är etablerade på arbetsmarknaden eller som studerar	72,0 %*	72,1 %	Helt uppfyllt	
Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	81 %	77,2 %	Delvis uppfyllt	Ett utvecklingsarbete har påbörjats för bättre stöd till aspiranterna efter avslut.
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	1 600 st.	1 308 st.	Ej uppfyllt	

*Stadsledningskontorets årsmål.

Stockholms livsmiljö är hållbar

Stockholms stad ligger i framkant inom miljöområdet och har kommit långt vad gäller att nå målet om att vara en växande hållbar stad i världsklass. 2010 utsågs Stockholm till Europas första miljö-huvudstad och har sedan dess fortsatt att arbeta aktivt och framgångsrikt med hållbar utveckling av stadsmiljön, grönområden och transportsystemet.

Klimatfrågan utgör en viktig del och har fortsatt varit i fokus för Stockholms stads arbete under året. Tillsammans med insatser inom övriga områden för att värna miljön och invånarnas hälsa bedöms verksamhetsmålet ha uppfyllts.

Stockholms stad får beröm i internationella rapporter

Stockholm är en av världens ledande hållbara storstäder. Det fastslår både Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och London School of Economics som, oberoende av varandra, har granskat stadens modell för hållbar tillväxt i två omfattande internationella studier. I OECD rapporten identifieras Stockholms styrkor och elva åtgärds punkter presenteras för att ytterligare främja den gröna tillväxten. Många av åtgärds punkterna finns nu med i stadens budget för åtgärd 2014-2020 samt i de regionala aktörernas gemensamma åtgärdsarbete.

OECD konstaterar i sin rapport att Stockholm har lyckats kombinera ekonomisk tillväxt med ett aktivt och framgångsrikt miljöarbete. OECD konstaterar att Stockholms stad är ledande i att minska de lokala utsläppen av växthusgaser, samtidigt som Stockholms befolkningstillväxt och ekonomiska tillväxt ligger långt över OECD-genomsnittet. Under det senaste decenniet har tjänstesektorn varit Stockholms snabbast växande ekonomiska sektor, en utveckling som gått hand i hand med goda miljömässiga resultat. OECD konstaterar också att stadens vattenkvalitet är utmärkt och att en mycket liten andel av avfallet deponeras.

Med nya forskningsrön, visar London School of Economics i sin rapport "Stockholm – Green Economy Leader", hur Stockholm har ett koldioxidsnålt energisystem, ett relativt kompakt centrum med god kollektivtrafik och en innovationsdriven ekonomi för att utveckla smarta stadslösningar och exportmarknader i framtiden. I rapporten undersöks också de utmaningar som Stockholm behöver hantera för att behålla sin ledarposition avseende grön ekonomi internationellt sett. London School of Economics konstaterar bland annat att stadens ambitiösa mål att bli fossilbränslefritt år 2050

kommer att kräva starka politiska åtgärder inom värme- och transportsektorerna.

Klimatet och förnyelsebar energi i fokus

För att nå det mycket ambitiösa klimatmålet att staden skall vara fritt från fossila bränslen år 2050 utarbetar staden olika program och vidtar en rad åtgärder. Ett sådant exempel är den solcellssatsning som stadens bostadsbolag AB Svenska Bostäder och AB Familjebostäder tillsammans med fastighetsnämnden genomför i Järva. Med cirka 10 000 kvadratmeter solceller är målet att skapa den solcellstätaste stadsdelen i Sverige: Hållbara Järva-solstaden.

Bostadsbolagen har genomfört energieffektiviseringar i samband med ombyggnader. Andelen av fastighetsbeståndet som omfattats av energieffektiviseringar har under 2013 överträffat målet på 3 procent. Den genomsnittliga energianvändningen i koncernens fastigheter understiger kommunfullmäktiges målsättning om 170 kWh/kvm. Bland goda exempel kan nämnas Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) åtgärder som under 2013 har minskat energianvändningen med ca 8 procent. Under 2013 har värme- och ventilationssystem i 120 fastigheter optimerats. SISAB har också gjort klart två förskolor som har mycket goda förutsättningar att kunna förvaltas energieffektivt. Stockholm Vatten har överträffat målet om biogasproduktion vid reningsverken.

Luftkvaliteten bättre men ytterligare åtgärder behövs

Det ambitiösa arbetet till trots står Stockholm inför en rad utmaningar för att säkerställa att livsmiljön i staden fortsatt skall vara hållbar. Till skillnad från den globala klimatutmaningen är problematiken kring Stockholms luftkvalitet ett lokalt problem som endast kan lösas med effektiva lokala lösningar för att minska de negativa konsekvenserna från trafiken. Luftkvaliteten i Stockholm har förbättrats de senaste årtiondena. Dock kvarstår problem kring vissa föroreningar på en del gator vad gäller partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂). Staden har vidtagit de åtgärder som den har mandat för men saknar rådighet att införa den mest effektiva åtgärden: införandet av avgifter på dubbdäcksanvändning.

Hållbart växande Stockholm

Stockholm växer i mycket snabb takt. Idag är vi 2 miljoner personer i Stockholms län. År 2030 kommer vi att vara 2,5 miljoner. Vi blir fler, vilket innebär vissa utmaningar men samtidigt möjligheter att expandera staden på ett hållbart sätt. Många väljer hållbara transportsätt i vår stad och stadens profil som cykelstad blir allt tydligare. För att möta denna trend är en viktig åtgärd utökad kollektiv-

trafik samt goda möjligheter att färdas till fots och med cykel. Med förändrade förutsättningar krävs ett förändrat sätt att se på resande och trafik och en stad som planeras därefter. För stockholmarna innebär det exempelvis mer plats till bussar och cyklister. Kollektivtrafiken utökas med bland annat Citybanan och en förlängning av Tvärbanan.

Stockholmare nöjda med sin närmiljö

Utan engagerade och aktiva medborgare kan Stockholm aldrig nå de högt ställda miljömålen. Mot bakgrund av detta är det glädjande att undersökningar som genomförts under året visar att fler än åtta av tio stockholmare uppskattar hur storstadslivet i Stockholm kan kombineras med närhet till naturen. Därutöver känner mer än hälften av invånarna till att staden har högt satta mål för utvecklingen av staden.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Elanvändning per kvadratmeter	34 kWh	43 kWh	Ej uppfyllt	Inom staden finns nämnder och bolag med verksamheter som har en betydande elanvändning, vilket bidrar till att driva upp utfallet för staden totalt sett. Ett flertal nämnder har inte uppnått sina målsättningar inom området.
Energianvändning per m ²	170 kWh	169 kWh	Helt uppfyllt	
Total fosforhalt i sjöar	83 %	100 %	Helt uppfyllt	
Växthusgasutsläpp per stockholmare	3,2 ton	3,5 ton	Delvis uppfyllt	Eftersläpning i mätunderlag. 2012 års värden rapporteras 2013.
Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	öka	50 %	Helt uppfyllt	
Andel markanvisningar med kravet att energianvändningen är högst 55 kWh/m ²	100 %	100 %	Helt uppfyllt	
Andel miljöklassade byggnader	Öka	100 %	Helt uppfyllt	
Mängd/andel matavfall som stadens invånare och verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	Öka	10,9 %	Helt uppfyllt	

Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	15 %	17,2 %	Helt uppfyllt	
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	97,4 %	Delvis uppfyllt	Utfasning av icke- miljöbilar (exklusive special- och utryckningsfordon) pågår inom stadens verksamheter.
Andel elbilar	6 %	8,5 %	Helt uppfyllt	

Det byggs många bostäder i Stockholm

Den växande staden förutsätter fler bostäder. Därför byggs hyresrätter, bostadsrätter, studentbostäder, hus och ägarlägenheter. Planeringen för nya bostäder ska ske så att en jämn bostadsproduktion i stabilt tempo över konjunkturcykeln säkerställs. Bostadsproduktionen är avvägd mot bedömt investeringsutrymme, förväntad inflyttning och tillväxt.

Verksamhetsmålet har uppnåtts helt under året. Målen för fyra av sex indikatorer är uppnådda med god marginal. Ett mål, färdigställda bostäder, är delvis uppnått, med avvikelserna 4 procent. Ett mål, nettotillskott av studentbostäder, är inte uppnått.

Stockholm har goda förutsättningar att nå de långsiktiga målen för bostadsbyggandet även kommande år. Staden har god planberedskap, närmare 60 000 bostäder finns i olika skeden av planering, och marken är attraktiv att bygga på.

Kraftig ökning av bostadsbyggandet

Efter en svagare period har bostadsbyggandet åter tagit fart. Sammantaget påbörjades byggandet av 6 670 lägenheter under år 2013, inklusive om- och tillbyggnader. 5 372 bostäder påbörjades genom nybyggnad, en ökning med 69 procent jämfört med år 2012. Målet om 4 500 påbörjade bostäder genom nybyggnad nåddes därmed med god marginal. Av de påbörjade lägenheterna planeras 1 951 bli hyresrätter. Målet om 1 500 påbörjade hyresrätter är därmed också nått med råge.

Målet om 3 750 färdigställda bostäder genom nybyggnad uppnåddes delvis. Totalt färdigställdes 3 604 bostäder under året genom nybyggnad. Huvuddelen av de färdigställda bostäderna byggstartades år 2011 i en lågkonjunktur. Till detta kommer 656 lägenheter genom om- och tillbyggnad.

De tre bostadsbolagen har påbörjat cirka 1 170 lägenheter. På grund av förskjutningar i planprocesser och överklaganden av flera pro-

jekt, uppnår bolagen inte fullt ut målet om 1 500 per år. Sedan 2006 har bolagen tillsammans påbörjat cirka 9 500 lägenheter. Bolagen har under 2013 färdigställt 590 lägenheter och nettotillskottet av studentbostäder uppgår till 310. Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa) har bidragit med ca 70 lägenheter som renoverats till studentbostäder i avvaktan på beslut om kommande användning av fastigheten.

Genom Stimulans för Stockholm har bolagen kunnat tidigarelägga upprustning av fastigheter och bostadsbyggande för cirka 3,1 mdkr under 2013. Cirka 41 000 bostäder/vårdplatser, ca 440 toaletter och tre duschrum på skolor har åtgärdats eller renoverats under året. Sammantaget har ca 14,5 mdkr satsats i Stimulans för Stockholm sedan 2009, varav drygt 4 mdkr avser nyproduktion. Nyproduktionen som tidigarelagts genom Stimulans för Stockholm omfattar drygt 2 600 lägenheter.

Långsiktig planering

Utbyggnad och planering av de stora stadsutvecklingsområdena såsom Västra Kungsholmen, Annedal, Liljeholmen/Årstadal, Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden pågår, men också kompletteringar av Stockholms stads befintliga stadsmiljöer.

Målen om 5 000 bostäder i godkända/antagna detaljplaner och 4 000 bostäder i markanvisningar under året nåddes med god marginal. Totalt 5 086 bostäder markanvisades och detaljplaner omfattande totalt 5 260 bostäder godkändes/antogs under året.

Under hösten höjde kommunfullmäktige det långsiktiga målet för bostadsbyggandet från 100 000 till 140 000 bostäder för perioden 2010-2030. Det innebär att istället för att planera för en takt om 5 000 bostäder per år, höjs ambitionen till en genomsnittlig takt om 7 000 bostäder per år sett över 20-årsperioden.

Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har under året arbetat fram Bostadspotential Stockholm som visar att det går att bygga 150 000 bostäder, utifrån strategierna i översiktsplanen Promenadstaden, och utan att ta värdefull naturmark i anspråk.

Studentstad

Sedan ett antal år arbetar Stockholms stad målmedvetet med att få fram fler studentbostäder. Tillsammans med andra kommuner och aktörer i länet planerar Stockholms stad för en studentbostadsmässa

som ska äga rum år 2017. Då ska 6 000 nya studentbostäder vara klara i länet, varav 4 000 i Stockholms stad.

Under år 2013 har 2 232 studentbostäder markanvisats i staden. Det finns 1 010 studentbostäder i startpm som godkänts under året, och 691 studentbostäder i detaljplaner som godkänts eller antagits. Sammantaget finns nu drygt 7 000 studentbostäder i planprocessen.

Målet om 300 färdigställda studentbostäder uppfylldes inte. Totalt 210 studentbostäder färdigställdes. Sammanlagt 580 studentbostäder påbörjades genom nybyggnad och om- och tillbyggnad under året.

Attraktiv stad

Arbetet för att hela staden ska vara attraktiv fortskrider, utifrån visionerna för Söderort, Järva och city. I stort sett alla stadens nämnder och bolag är involverade. Ett förslag till vision för Hässelby-Vällingby har varit på remiss hos berörda nämnder i staden och boendedialoger har genomförts i Hässelby Gård och Grimsta.

I rapporten om arbetet med Vision Järva, som behandlades av kommunfullmäktige under året, konstateras att satsningen på bostäder och stadsmiljö har blivit den motor, som från början avsågs. Svenska Bostäder bygger om 5 200 lägenheter på Järva, och minskar energibehovet med upp till 50 procent. Det första spadtaget för Rinkebystråket - en ny handelsplats med fokus på matkultur - togs under året. Rinkeby Allé med förnyelse av gatumiljön och kvarteren från Rinkeby centrum till bron över till Ursvik är klar för byggstart 2014. Ett tillskott om 500 - 600 lägenheter samt arbetsplatser förbereds i ny stadsfront mot Ursvik.

I och med tunnelbaneöverenskommelsen står målområdet om infrastruktur och stadsbyggnad inom Vision Söderort inför en stark positiv utveckling. Majoriteten av de 46 000 bostäderna i överenskommelsen ska byggas längs med tunnelbanan söderut.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	5 000 st	5 260	Helt uppfyllt	
Antal markanvisade bostäder	4 000 st	5 086 st	Helt uppfyllt	
Antal påbörjade bostäder	4 500 st	5 372	Helt uppfyllt	(+ 1 298 ombyggnad)
Antal färdigställda bostäder	3 750 st	3 604 st	Delvis uppfyllt	96 % måluppfyllelse (+ 656 ombyggnad)
Antal påbörjade hyresrätter	1 500 st	1 951 st	Helt uppfyllt	
Nettotillskott av studentbostäder	300 st	210 st	Ej uppfyllt	70 % måluppfyllelse, 24 nybyggnad + 186 ombyggnad

Framkomligheten i regionen är hög

Ett väl fungerande trafiksystem som är pålitligt, förutsägbart, tryggt och säkert är avgörande för att tillgodose näringslivets transporter såväl som medborgarnas behov. Ett effektivt transportsystem med god framkomlighet och tillgänglighet är också viktigt i arbetet för en minskad miljöbelastning. Ett växande Stockholm ställer ökade krav på utbyggd infrastruktur, såväl vägar, kollektivtrafik som cykelinfrastruktur. Förutom en utbyggnad av infrastrukturen förutsätter även en ökad framkomlighet i regionen att den befintliga infrastrukturen underhålls och att resurser tillägnas detta. Verksamhetsmålet har uppfyllts helt under 2013.

Stadsledningskontorets bedömning om måluppfyllelse grundar sig på en sammanvägd bedömning av kommunfullmäktiges indikatorer och en kvalitativ bedömning av den verksamhet som bedrivits av stadens nämnder och bolag under året.

Utbyggnad av framtidens trafiksystem

Under 2013 har planering och genomförande av en rad större infrastrukturprojekt pågått, vilka är avgörande för att öka framkomligheten i staden och regionen på längre sikt. Exempel på sådana projekt är byggande av Norra Länken och Citybanan samt utbyggnaden av Hagastaden och förberedande arbeten inför Slussenombyggnaden. För att på sikt kunna nå målet om ökad framkomlighet i regionen är det därmed ofrånkomligt att densamma tillfälligt minskas i vissa delar av trafiksystemet.

Trafik- och renhållningsnämnden, Trafikverket och AB Storstockholm Lokaltrafik har utökat det gemensamma arbetet med en huvudtidplan för att förbättra samordningen och på så vis minimera störningarna av de många större till- och ombyggnader som pågår runt om i staden och regionen. Ett lyckat samordningsexempel är ombyggnaden av Danviksbron.

Under 2013 togs ett avtal fram mellan Stockholms stad, staten, landstinget, Solna stad, Nacka kommun och Järfälla kommun om att bygga ut tunnelbanan från Kungsträdgården till Nacka Centrum och Gullmarsplan, från Odenplan till Arenastaden via Hagastaden samt från Akalla till Barkarby station. Utbyggnaden av tunnelbanan är en av de viktigaste frågorna för såväl staden som regionen, baserat på tunnelbanans viktiga funktion för en fungerande region och förbättrad framkomlighet. Utbyggnaden av tunnelbanan är även ett viktigt steg för att möjliggöra stadens Vision 2030 samt genomförandet av Översiktsplanen ”Promenadstaden”, nå målet om 140 000 nya bostäder 2010-2030 och Framkomlighetsstrategin.

Framkomlighetsstrategin förverkligas

Under 2013 har ett målinriktat arbete med att genomföra Framkomlighetsstrategins underliggande handlingsplaner som stamnässtrategin, cykelplan, parkeringsplan med mera pågått. Detta förväntas på sikt bidra till ökad framkomlighet i Stockholm. Exempelvis har nya busskörfält tillskapats genom ommålning av bilkörfält och borttagande av parkeringsplatser på delar av sträckorna Ringvägen, delen Skanstull – Rosenlundsgatan, Hornsgatan, S:t Eriksgatan, delen Alströmergatan – S:t Eriksbron, Valhallavägen och på Odengatan. Trafiksignalerna har justerats för förbättrad bussprioritering och intensivövervakning av kollektivtrafikkörfält och felparkerade fordon med motorcykel har skett med utökad styrka jämfört med 2012.

Parkeringsplanen har i stora delar genomförts under 2013. Planen syftar till att minska söktrafiken och prioritera den rörliga trafiken framför parkerade bilar i synnerhet på gator och vägar som används av stombussar. Exempel på genomförda förändringar är utökning av de områden i City och längs vissa huvudgator som har de högre parkeringstaxorna det vill säga grön och röd taxa. Under 2013 har Stockholms Stads Parkerings AB bidragit till en bättre tillgänglighet på stadens vägnät, genom att garage och parkeringar har haft en rekordhög beläggning på 86 procent.

I och med Framkomlighetsstrategins antagande kommer framkomlighetsindikatorerna att justeras under 2014 för att bättre kunna mäta strategins mål och effekter.

Genomförandet av cykelmiljarden

Genomförandet av cykelmiljarden i enlighet med Cykelplanen har intensifierats under 2013. Under 2013 byggdes cykelinfrastrukturen ut med exempelvis cykelbanor/cykelfält längst Karlavägen, Töresjövägen samt Tenstavägen. Cykelbanan utefter Ärvingevägen har breddats, och cykelbanorna längst med Lövstavägen och delar av Bergslagsvägen har fått ny belysning samt beläggning. På Repslagargatan har cykling mot enkelriktat tillåtits. Under 2013 testades även ett cykelfält utefter Odengatan. Projektet fortsätter under 2014 för permanentning.

Under 2013 har cirka 510 cykelparkeringsplatser byggts, cykelvägvisningen har byggts ut och fler pumpstationer har placerats ut på strategiska platser i staden. Lånecykelsystemet har byggts ut med målet att ett 30-tal stationer ska finnas i de inre delarna av ytterstaden till våren 2014. Ett bälte Bromma-Liljeholmen-Gullmarsplan-Hammarby Sjöstad ska vara klart att tas i drift till säsongens start 1 april 2014.

Under 2013 har staden börjat använda snöborstningsmaskiner i kombination med salt och sand på utvalda cykelbanor som komplement till traditionell plogning. Sammanlagt fem maskiner är nu i drift.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel cyklande	öka	9 %	Helt uppfyllt	Andel senast kända från RVU 2012, tillgänglig först under 2013. Utfall 2013 tillgänglig under 2014.
Antalet cyklande	63 000	57 756	Delvis uppfyllt	Indikatorn mäter ett genomsnitt över 5 år. 2013 var antalet cykelpassager 62 640 över innerstadssnittet, ca 1 000 färre än 2012. Medelvärde för 2009-2013 var 57 756 cykelpassager, vilket är ca 2,5 % fler än medelvärdet för 2008-2012 som var 56 308 passager/dygn.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	Öka	17 km/h	Delvis uppfyllt	Medelhastigheten för innerstadens stombussar var 17,4 km/h 2013, jämfört med 17,7 km/h för 2012. Minskningen ligger inom felmarginalen.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	Öka	30 km/h	Helt uppfyllt	Medelhastigheten för ytterstadens stombussar var 30,1 km/h 2013, jämfört med 29,9 km/h för 2012. En liten

				ökning med 0,7 %.
Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator	Oförändrad	-14 %	Helt uppfyllt	
Procentuell förlängning av restiden, inre infarter	Oförändrad	-24 %	Helt uppfyllt	
Procentuell förlängning av restiden, tvärleder	Oförändrad	15 %	Mätning ej representativ för staden	Enbart data från Bergslagsvägen mellan Hjulsta och Vällingby. Osäkert hur representativt detta är för resterande tvärleder i staden.
Procentuell förlängning av restiden, yttre infarter	Oförändrad	1 %	Delvis uppfyllt	Medelhastigheten har ökat under morgonrusningen och natten. Därför är procentuella restidsförlängningen oförändrad. Den faktiska förbättringen är 17 sekunder per kilometer, jämfört med 2012.

Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Kultur- och idrott i olika former ska ges större utrymme i fler verksamheter. Barn, unga och äldre- alla ska ha rätt att möta musik, konst och idrott i vardagen. Insatserna fokuserar på barn och unga, utbudet ska vara rikt och varierat.

Verksamhetsmålet har uppfyllts delvis. Medborgarundersökningen visar att stockholmsungdomarna är mycket nöjda med möjligheterna till kultur- och idrottsupplevelser. Samtidigt visar undersökningen att det finns anledning att arbeta vidare med stockholmarnas helhetsupplevelser av kultur och idrott.

Nytt allkonsthus

Samgångandet av Kulturhuset och Stadsteatern genomfördes under året och resulterade i att Stockholm begåvades med ett ”allkonsthus” i linje med arkitekten Peter Celsings grundtanke. Samgångandet har öppnat för nytänkande och konststartsöverskridande arbetssätt. Stadsteatern har bidragit till ett attraktivt kulturliv genom 1 850 föreställningar, med i genomsnitt 82 procent beläggning. Antalet besök av barn och ungdomar har överträffat målet och uppgår till drygt 150 000. Parkteatern har genomfört 186 föreställningar, vilket är fler än något tidigare år.

Levande och populära institutioner

Liljevalchs kan åter se tillbaka på ett framgångsrikt år med 130 048 besökare, drygt 20 000 fler än beräknat. Inledningen av 2013 utgjordes av en sista välbesökt vecka på utställningen August – en djefla utställning som sedermera tilldelades museibranschens finaste utmärkelse ”Årets utställning” Utställningen Africa is a Great Country med fotografi av Jens Assurs drog senare under året mer än tre gånger så mycket publik som beräknat.

Kulturskolan Stockholm är populär. I den senaste kundundersökningen som genomfördes i juni 2013 får Kulturskolans lärare mycket goda omdömen. Utifrån påståendet ”Det är roligt i Kulturskolan” angav 97 procent av eleverna som svarade på enkäten att det stämmer mycket bra eller ganska bra. På påståendet ”Jag lär mig mycket” svarade 92 procent av de svarande att det stämmer mycket bra eller ganska bra. Kulturskolan har under året fokuserat på att bemöta eleverna på lika villkor och möjliggöra plats för alla som vill delta i undervisningen. Eleverna har i föreställningar, konserter och utställningar fått möta publik för att förstärka upplevelsen av att vara en del i ett större sammanhang.

Staden som mötesplats för kultur och upplevelser

I augusti genomfördes Stockholms Kulturfestival och ungdomsfestivalen We Are Sthlm. 2013 slogs publikrekordet med marginal när stockholmare och tillresta fyllde Stockholms centrala torg och parker. Totalt 550 000 besök under de sex festivaldagarna gjorde 2013 års upplaga av Stockholms Kulturfestival och en av Europas största ungdomsfestivaler We Are Sthlm till en publiksuccé.

ÅF Offshore Race 2013 är ytterligare ett exempel på stadens engagemang i publika evenemang. Staden var även med i förberedelserna och genomförandet av firandet av att Kungen har varit statschef i 40 år.

Evenemang som stärker stadens dragningskraft

Ambitionen är att Stockholm ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen om kvalificerad arbetskraft, företag och besökare. En del i detta är en dynamisk evenemangsverksamhet som stärker stadens varumärke och genererar intäkter. I samband med Ishockey VM konstaterades exempelvis att tillresta besökare spenderade 348 miljoner kronor. Ytterligare evenemang som exempelvis Stockholm Pride och DN Galan bidrog till att både marknadsföra Stockholm internationellt och attrahera besökare

Stockholm lockar både elit och bredd

Med invigningen av Tele 2 Arena har Stockholm fått en Arena i toppklass för både sport- och kulturevenemang. Arenans kvaliteter har gett Svenska Fotbollsförbundet och Stockholm möjlighet att kandidera för en del av Euro 2020. När UEFA fyller 60 år kommer detta EM att fördelas på 13 städer och Stockholm kandiderar för ett av grupp spelen. Dessutom kandiderar Stockholm i samarbete med Svenska Handbollsförbundet att ha värdskapet för Handbolls EM både 2018 och 2020.

Idrottsmöjligheterna ökar

Idrottsnämnden säkerställer att anläggningsutbudet håller en god kvalitet. Men i takt med att Stockholmarna blir fler behövs också fler anläggningar och kvalitetshöjningar. Under 2013 har förbättringsarbeten slutförts vid ridanläggningarna i Enskede, Sättra och Åkeshov.

Nya konstgräsplaner är något av det mest välkomna. Under 2013 invigdes fyra nya konstgräsplaner, Kaknäs BP, Tanto BP och Årsta IP som är fullstora 11-manna planer samt en 5-manna konstgräsplan på Tanto BP. Anläggningsarbetena för två 11-manna konstgräsplaner på Kärrtorps IP påbörjades även under våren. För inomhusidrotten invigdes under hösten Engelbrekts hallen på Östermalm och i början av 2014 beräknas de nya idrottshallarna vid Stora Mossen kunna tas i bruk. Dessutom har under året utredningar om en specialhall för gymnastik och en skridsko- och bandyhall påbörjats.

En rad satsningar har också gjorts för att främja det spontana idrottsutövandet för stockholmarna. Östermalms IP har öppnat för spel med puck och klubba på hela utomhusisen. Allmänhetens löpning med elljus är numera möjlig på löparbanorna på Stockholms stadion måndag-torsdagkvällar och vid säsong erbjuds även skidspår. Allmänhetens tider för skridskoåkning har utökats i ishallen på Zinkensdamms IP under för- och eftersäsong. Det finns möjlighet till spontanidrott på Östermalms IP:s friidrottsbanor där friidrottsmaterial finns till låns.

Arbetet har också varit inriktat på möjligheterna för öppen idrottsverksamhet, även kallat drive in-verksamhet. Det har även funnits möjlighet för ungdomar att under skolloven kostnadsfritt träna gruppträning i stadens sim- och idrottshallar. Verksamheten är ledarledd men utan krav på regelbundet deltagande. Verksamhet fyller en viktig funktion för att skapa intresse för fysisk aktivitet bland ungdomar.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv	80 %	60 %	Ej uppfyllt	Hämtad från Medborgarundersökningens <i>Jag är på det hela taget nöjd med utbudet av idrottsanläggningar i Stockholm</i> . Svarefrekvens 50 %
Stockholmarnas nöjdhet med Stockholms kulturliv	87 %	79 %	Delvis uppfyllt	Mätning av indikatorn hämtad från medborgarenkätens fråga ”På det hela taget är jag nöjd med Stockholms kulturliv” Svarefrekvens 50 %
Ungdomars nöjdhet med möjligheterna till eget utövande av kulturaktiviteter	50 %	51 %	Helt uppfyllt	
Ungdomars nöjdhet med tillgång till spontanidrott	50 %	74 %	Helt uppfyllt	
Ungdomars nöjdhet med tillgången till organiserad idrott	50 %	74 %	Helt uppfyllt	

Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

Stockholm ska vara en trygg och attraktiv stad att leva och röra sig i och besöka. Stockholm stad ska skapa goda förutsättningar för att bevara och säkerställa en trygg, ren och väl upplyst stad.

Stockholms parker och grönytor ska hålla en hög kvalitet och mörka och otrygga platser ska lysas upp.

Stadsledningskontoret bedömer att verksamhetsmålet uppnås helt under 2013. Bedömningen om måluppfyllelse grundar sig på en sammanvägning av utfallet av kommunfullmäktiges indikatorer och nämndernas verksamhetsberättelser. Totalt 25 nämnder av 31 bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt, och fyra nämnder bedömer att målet uppnås delvis. Tre av kommunfullmäktiges sex indikatorer uppnås helt och tre av sex uppnås delvis. Utfallet för ett antal indikatorer som inte uppnår målvärdet ligger strax under.

Som ett led i den beslutade trygghetsstrategin så genomförs återkommande trygghetsmätningar för hela staden. Trafik- och renhållningsnämnden har sammanlagt deltagit i 26 trygghetsvandringar och har utfört trygghetsåtgärder i parker och på obelysta eller dåligt belysta parkvägar, torg och trappor.

Bättre stadsmiljö är en del av trygghetsarbetet i arbetet med vision Järva 2030, men har kombinerats med andra satsningar i samarbete mellan staden, polisen och det civila samhället. Lugnet i stadsdelarna kan snabbt övergå i social oro, med våldsamma uttryck. Under händelserna i maj 2013 var den goda samverkan mellan staden, polisen och det civila samhället ovärderlig och ledde till gemensamt lärande för hur sådana händelser ska kunna mötas i framtiden.

Ett Lärandecenter har öppnats i Hässelby gård där stadsdelsnämnden och kulturnämnden kommer förlägga en mängd verksamheter bland annat bibliotek och kulturskola, gruppaktiviteter riktat till unga vuxna och annan medborgarservice. Det nya biblioteket och mötesplatsen kommer bidra till mer liv och rörelse i Hässelby Gård och förväntas bidra till ökad trygghet på torget.

Bidragande faktorer till stadens målpuppfyllelse för en ren och vacker stad är trafik- och renhållningsnämndens städgarantier som innebär att städning och tömning av papperskorgar ska åtgärdas inom 24 timmar efter anmälan. Motsvarande krav gäller för klottersanering.

Översiktsplanen och den nya ”gröna promenadstaden”, ska på en övergripande, strategisk nivå lyfta fram de gröna och blå kvalitéerna. Genomförandet har som utgångspunkt en levande och dynamisk stadsbild med inriktning på målen i ”promenadstaden”. Projektet ”Vackra Stockholm” har påbörjats under året och löper under minst två år. Det ska bidra till en försköning av stadsmiljön, som skolgårdar, parker, stigar, torg, badplatser, motionsspår, viadukter och andra publika platser.

Under de senaste åren har bostadsbolagen förbättrat resultaten i hyresgästundersökningar avseende trygghets-, produkt- och serviceindex. Service- och trygghetsindex ligger nu kring 80 procent hos de tre bolagen. Även hos SISAB och Micasa har serviceindex samt produkt- och serviceindex ökat.

Stockholm är fortsatt attraktivt för besökare. Under 2013 uppgick antalet gästnätter till cirka 6,4 miljoner, vilket motsvarar en ökning om 1 procent. Under 2013 anlände 12 miljoner passagerare och 278 kryssningsfartyg anlöpte via Stockholms Hamnar.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	72 %	73 %	Helt uppfyllt	
Andelen som upplever Stockholm som en tillgänglig stad för alla	86 %	83 %	Delvis uppfyllt	Mätningar har tidigare år visat värden strax över och strax under årsmålet. Trafik- och renhållningsnämnden gör bedömningen att årsmålet uppnås delvis. Stadsledningskontorets bedömning är att målet uppnås delvis.
Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA (Risk- och sårbarhetsanalys)	100 %	100 %	Helt uppfyllt	
Stockholmarnas nöjdhet med rent och städad	55 %	50,6%	Delvis uppfyllt	Nöjdhetsmätningar har tidigare år visat värden strax över och strax under årsmålet. Trafik- och renhållningsnämnden gör bedömningen att årsmålet uppnås delvis. Stadsledningskontorets bedömning är att målet uppnås delvis.
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	62 %	58 %	Delvis uppfyllt	3 av 15 nämnder gör bedömningen att indikatorns målvärde uppnås helt, 10 delvis och två nämnder ej (Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd).
Stockholmarnas nöjdhet avseende sanering av klotter/skadegörelse	55 %	60,5 %	Helt uppfyllt	

Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald. Stockholmarna har idag möjlighet att fatta beslut om utförare inom förskola, skola, äldreomsorg och stöd till personer med funktionsnedsättning. Alla människors rätt att välja ska respekteras och det är stadens ansvar att skapa och erbjuda en sådan flexibilitet.

Verksamhetsmålet har uppfyllts helt under året. För fyra av sex indikatorer, vilka samtliga följs upp genom brukar- och medborgarundersökningen, bedöms kommunfullmäktiges årsmål uppnås. En viktig faktor, för att stockholmarna och brukarna ska uppleva att det

finns valfrihet, är enkel och tillgänglig information om vad valfrihet innebär och vilka alternativ som finns.

Information till medborgarna gällande valfrihet ges både genom muntlig och skriftlig information, bland annat från stadens Kontaktcenter genom Äldredirekt, stadens biståndshandläggare, medborgarkontoren och även uppsökande arbete riktat till de äldre medborgarna. Ett centralt stöd finns på stadens hemsida i form av Jämför Service. Stadsdelsnämnderna arbetar kontinuerligt med att anpassa informationen till de särskilda behov som olika brukare kan ha på grund av till exempel en funktionsnedsättning.

Digitala hjälpmedel

Nya digitala e-tjänster har utvecklats för att ge medborgarna en bra överblick av de välfärdstjänster som staden erbjuder. För att medborgarna ska kunna fatta välgrundade beslut kring valfriheten har staden tagit fram verktyget Jämför service på stadens hemsida, där såväl kommunala som privata utförare kan jämföras. För att ytterligare förbättra tjänsten ska ett nytt digitalt hjälpmedel utvecklas under 2014 där utförarna enkelt kan sorteras utifrån en rad kriterier som är relevanta i valsituationen. För att underlätta gymnasievalet har Kommunförbundet Stockholms län skapat en länsgemensam Jämför Service för gymnasieskolan, vilken togs i bruk under året.

Utvecklingen av e-tjänsterna har bidragit till bättre service till allmänhet och företagare. Appen ”Upptäck Stockholm” har uppmärksamats genom utmärkelsen ”Årets hållbara projekt 2012” och laddats ner av drygt 100 000 användare. Appen ger bland annat information om stadens vinteraktiviteter, klimatsmarta resvägar, vägen till simhallar och parklekar.

Under 2013 har AB Stokab bidragit till att fler av stadens invånare och näringsliv har fått tillgång till datakommunikation. Utbyggnaden av fibernätet har fortsatt och efterfrågan på nya fiberförbindelser är fortsatt hög. Antalet levererade förbindelser har uppgått till 1785, vilket överträffar målsättningen om 1 600.

Vägledande handbok

En handbok i valfrihet har tagits fram. Handboken ska vara ett stöd till handläggarna i de olika verksamheterna och målet är att ge stockholmarna än bättre vägledning om egna val. Kontaktcenter och äldrenämnden har under året bedrivit ett utvecklingsarbete för att medborgarna ska få en så god information och vägledning som möjligt. Arbetet har bland annat resulterat i utformande av ett frågebat-

teri som handläggarna utgår ifrån när kund ringer. På så sätt får anhöriga och äldre som ringer ett bra och objektivt stöd i sina val.

Utvecklingsarbete som ger resultat

Antalet barn har ökat kraftigt de senaste åren och det är glädjande att nämndernas samlade resultat i årets brukarundersökning når upp till kommunfullmäktiges mål för förskolan. Upplevelse om valfrihet har ökat med två procentenheter sedan 2012. Detta är ett resultat av det aktiva arbete som bedrivs på stadsdelsnämnderna. Ett antal nämnder har till exempel börjat utveckla en förskolewebb med syfte att förenkla och modernisera kommunikationsvägarna mellan förskola och vårdnadshavare. Personal har utbildats i praktisk it och mediekommunikation. Detta bidrar också till att kommunikationen med föräldrarna utvecklas och ger möjlighet till enklare och snabbare kontakt via exempelvis SMS och mejl. Förskoleenheterna har utvecklat sin externa information genom bland annat informationsbroschyrer, utställningar om verksamheten samt informationstillfällena på förskolorna.

Stockholm Vatten AB har under 2013 avhjälpt avloppsstoppen inom 4-8 timmar i över 99 procent av fallen och erhåller ett Nöjd Kundindex på höga 82 procent.

Mångfald i boendeformer

En prioriterad uppgift för stadens bostadsbolag är att skapa en mångfald och balans mellan olika boendeformer. Bland kommunfullmäktiges direktiv finns att stadens bostadsbolag ska erbjuda sina hyresgäster, i ett antal stadsdelar, möjlighet att förvärva fastigheterna för ombildning till bostadsrätt. De ombildningar som genomförts de senaste fem åren har medfört mer blandade upplåtelseformer och under 2013 har 1 253 lägenheter i ytterstaden sålts till de boende.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB bidrar till ökad rörlighet på bostadsmarknaden genom en ökad regionalisering och samarbete med privata fastighetsägare. Bolaget har under året fått in 10 110 lägenheter för förmedling, varav ca 4 140 kommer från privata fastighetsägare, vilket är det högsta antalet någonsin. Av dessa har ca 900 förmedlats som studentlägenheter, ca 750 som ungdomsbostäder samt 75 lägenheter till trygghetsboenden. Målet för förmedlingen av ungdomsbostäder har överträffats och resultatet är det högsta någonsin.

Sammantaget kan konstateras att det aktiva arbete som bedrivits inom valfrihetsområdet har haft positiv inverkan på måluppfyllelsen. Nämnderna har generellt ett högre resultat mellan åren för in-

dikatorerna som valfrihetsmålet bygger på, vilket är ett tecken på att stockholmarna upplever en större valfrihet.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom förskola.	76 %	76 %	Helt uppfyllt	Utfallet är högre än 2012 och årsmålet har uppnåtts, vilket är positivt med tanke på växande barnkullar. 9 av 14 nämnder uppnår helt målet för indikatorn och 5 delvis.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning.	68 %	65 %	Delvis uppfyllt	Att årsmålet inte uppnås beror sannolikt på att målgruppen ofta har väldigt speciella behov och att det därför endast finns ett begränsat antal boenden som passar. 3 av 14 nämnder uppnår helt målet för indikator, 10 delvis och 1 nämnd uppnår ej indikatorn.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom skola.	85 %	81 %	Delvis uppfyllt	Utfallet 2012 var 82 %. Indikatorn ligger på utbildningsnämnden.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, hemtjänst.	71 %	91 %	Helt uppfyllt	Utfallet är högre än 2012 och når med god marginal upp till årsmålet. Samtliga nämnder uppnår målet för indikatorn.
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende.	56 %	81 %	Helt uppfyllt	Utfallet når med god marginal upp till årsmålet. 11 av 14 nämnder uppnår målet helt för indikatorn och 3 delvis.
Andel medborgare som vet var information finns för att kunna göra sina val.	51 %	51 %	Helt uppfyllt	Utfallet är högre än 2012 och når upp till kommunfullmäktiges målvärde. Indikatorn ligger på kommunstyrelsen.

Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas. Verksamhetsmålet har uppfyllts helt under året. Bland kommunfullmäktiges 23 indikatorer inom det pedagogiska området är 15 årsmål helt uppfyllda.

Systematiskt kvalitetsarbete

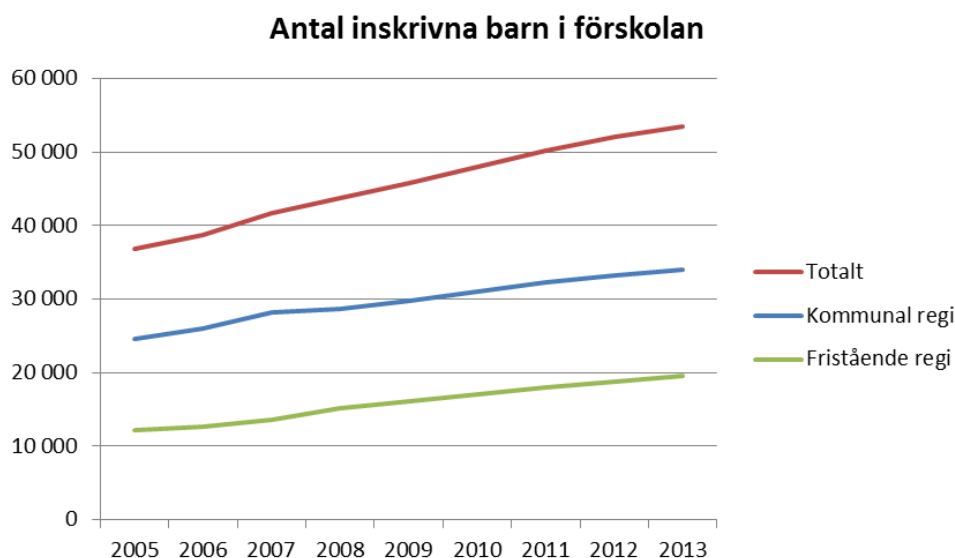
Inom stadens system för ledning och styrning är dialog en bärande del i det systematiska kvalitetsarbetet. Inom de pedagogiska verksamheterna genomförs det bland annat olika typer av resultatdialoger och uppföljningsmöten.

Varje skolenhet upprättar årligen en kvalitetsrapport där enhetens måluppfyllelse redovisas och analyseras. Dessa rapporter är ett viktigt underlag i dialogen mellan enheten och ledningen. I resultatdialogen mellan grundskole-/områdeschef och skolledning diskuteras skolans resultat och utveckling under de senare åren. Utifrån samtalen identifieras behov av insatser/stöd för respektive skola. Dessa dialoger kompletteras med olika lednings- och analysverktyg för bedömning av skolornas grad av välskötthet.

Även inom förskolan upprättar enheterna kvalitetsrapporter som nämnderna sammanställer i kvalitetsredovisningar. Flera av stadsdelsnämnderna har tagit fram egna uppföljningsverktyg för att strukturerat följa och analysera utvecklingen av hur väl målen med förskolans pedagogiska uppdrag uppfylls. Gemensamma mallar och processer för uppföljning bidrar till diskussioner kring läroplanens mål och att medarbetarna fokuserar på sambandet mellan arbetsmetoder och barnens utveckling.

Förskola

Antalet barn i stadens förskolor fortsätter att öka och 2013 var drygt 53 000 barn inskrivna i stadens förskolor. De senaste åtta åren har i genomsnitt 2 000 nya barn fått plats i förskolan varje år, även om ökningstakten har avtagit något. Den kraftiga utbyggnaden för att klara av att ta emot den stora mängden nya förskolebarn fortsätter och barnomsorgsgarantin har under året uppfyllts i hela staden. Utvecklingen och utmaningarna ser olika ut i olika delar av staden, exempelvis stod åtta stadsdelsnämnder för förra årets ökning medan barnantalet minskade i andra delar av staden.

Figur 1: Antal inskrivna barn i förskolan, allmän förskola och pedagogisk omsorg

Nöjda föräldrar och fokus på det pedagogiska uppdraget

Föräldrarna i Stockholm är överlag väldigt nöjda med den förskoleverksamhet som bedrivs av staden och av fristående aktörer. Jämfört med 2012 ligger nöjdheten kvar på samma nivå eller högre på den stadsövergripande brukarundersökningens samtliga frågor. Två frågor där förbättringen är särskilt tydlig rör förskolans pedagogiska uppdrag, föräldrarnas nöjdhet med att barnen utvecklas språkligt och att de utvecklas i sitt matematiska tänkande. Södermalm stadsdelsnämnd och kulturnämnden har under året bedrivit ett läsprogram för att bryta trenden med skolelevers försämrade läsförståelse. Genom läsombud på förskolorna och tidig kontakt med böcker ska förskolebarnen utveckla sitt språk och intresse för läsning.

Prioriterat att rekrytera och behålla förskollärare

Personaltätheten har försämrats marginellt jämfört med 2012, men står sig bra i jämförelse med såväl resten av Stockholms län som övriga landet. Andelen förskollärare i kommunal regi är i stort sett oförändrad men skillnaderna mellan stadsdelsnämnderna har blivit mindre. Stadsdelsnämnderna har under året genomfört många insatser för att rekrytera högt utbildad personal och samtidigt behålla dagens förskollärare. I takt med att staden växer och utbudet av förskollärare är lågt är frågan dock en fortsatt utmaning och det intensiva arbetet högprioriterat.

Grundskola och grundsärskola

Under 2013 gick ungefär 82 000 stockholms elever i grundskolan, det är en ökning med knappt 3 000 elever jämfört med 2012. Mer än tre fjärdedelar av stockholms eleverna har valt någon av stadens kommunala skolor. Under 2013 gick ungefär 820 elever i grundsärskolan, vilket är något färre än föregående år.

Betygsresultaten i årskurs 9 har förbättrats i jämförelse med år 2012. De senaste åren har resultaten fluktuerat upp och ner och skillnaden har varit störst i skolorna med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. De försämrade resultaten år 2012 fanns framför allt i skolorna med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar och det är också i de här kategorierna skolor som de förbättrade resultaten år 2013 är koncentrerade. Skillnaderna mellan skolor har därmed minskat. Antalet år i Sverige och föräldrarnas utbildningsnivå har stor betydelse för elevernas resultat.

Utbildningsnämnden har under 2013 fortsatt det långsiktiga arbetet med att öka måluppfyllelsen i de 17 skolor som våren 2012 hade lägst andel behöriga till gymnasieskolan. Bland annat har nämnden i ett samarbete med socialnämnden haft fokus på samarbetsformer för

att nå de elever som riskerar att inte få betyg till följd av för hög frånvaro.

Utbildningsnämnden genomför egna utvecklingsinsatser och deltar i olika statliga satsningar för att öka måluppfyllelsen. Under de senaste åren har olika insatser för kompetensutveckling av lärare skett inom till exempel läs- och språkutveckling, matematik och natur och teknik. Utbildningsnämnden erbjuder också skolorna stöd för att utveckla lärmiljöerna för elever i behov av särskilt stöd. Flera skolor har genom utbildningar fått ökade kunskaper om vad inkludering kan innebära i den pedagogiska praktiken för att skapa hållbara förändringar som gynnar alla elevers utveckling.

Skolverkets statistik över den kommunala grundskolans resultat	Stockholms stad		Stor- städer	Riket
	2012/2013	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Genomsnittligt meritvärde (poäng)	222,4	221,9	213,6	213,1
Andel elever som är behöriga till gymnasieskolan	87,4 %	85,9 %	83,2 %	87,6 %
Andelen som ej uppnått målen i ett ämne	8,2 %	8,7 %	8,8 %	7,4 %
Andel elever som ej uppnått målen i ett, flera eller alla ämnen	24,8 %	25,4 %	30 %	23 %

Eleverna i de lägre årskurserna, årskurs 2 och 5, är mer nöjda med sin skola än eleverna i årskurs 8. Eleverna trivs i skolan men de är i lägre grad nöjda med arbetsron och 32 procent av eleverna i årskurs 2 uppger att de blivit retade av andra elever i skolan. Resultaten för den kommunala grundskolan och den fristående grundskolan skiljer sig inte särskilt åt. Den fråga som utmärker sig är att 71 procent av eleverna i årskurs 8 i fristående skola uppger att de ofta använder digitala verktyg, motsvarande andel för den kommunala skolan är 49 procent.

Inspektion av stadens grundskolor

Skolinspektionen har under 2013 genomfört en inspektion av stadens grundskolor. Skolinspektionens samlade bedömning är att den stora majoriteten av eleverna ges en utbildning som håller god kvalitet och som kännetecknas av ett ambitiöst och målinriktat arbete. Skolinspektionen lyfter dock fram de stora skillnader som föreligger mellan skolornas resultat och tillsynen visar att det finns brister exempelvis i arbetet med elever i behov av särskilt stöd och hur mottagningen av nyanlända fungerar. Granskningen lyfter fram att en del skolor inte alltid följer upp och analyserar sina utvecklingsbehov och på vilket sätt olika insatser har påverkat elevernas resultat.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Under 2013 gick ungefär 25 800 stockholms elever i gymnasieskolan, vilket är ungefär 600 elever färre jämfört med föregående år. Under året gick ungefär 450 elever i gymnasiesärskolan.

Resultaten inom gymnasieskolan har över tid varit tämligen stabila. För 2013 har emellertid resultaten försämrats något jämfört med föregående år när det gäller meritvärdet samt andel elever som fullföljt utbildningen inom fyra år. Jämförelser mellan skolor och program visar på stora skillnader i resultat och kopplingen till elevernas bakgrund är tydlig.

Skolverkets statistik över den kommunala gymnasieskolans resultat	Stockholms stad		Storstäder	Riket
	2012/2013	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Läsåren				
Genomsnittligt betygspoäng (exkl. IM)	15,0	15,1	14,5	14,0
Andel godkända i kärnämnen sv, ma, eng inom NV/SP/T	98 %	97 %	98 %	98 %
Andel godkända i kärnämnen inom övriga program	85 %	88 %	80 %	85 %
Andel med grundläggande högskolebehörighet	89 %	89 %	87 %	87 %
Fullföljd gymnasial utbildning inom fyra år, exkl iv	82 %	84 %	83 %	84 %

Under 2013 har det genomförts sommarskola och lördagsgymnasium. Thorildsplans gymnasiums sommarskola erbjuder gymnasiekurser. Sommarskolan på Blackebergs gymnasium och Ross Tensta gymnasium riktar sig till elever med invandrarbakgrund som behöver komplettera grundskolekurser. Thorildsplans gymnasium har också drivit lördagsgymnasium.

Eleverna som avslutade sin utbildning 2012/2013 var den sista kull elever som gick ut gymnasiet enligt tidigare förordning. Hösten 2013 infördes den nya gymnasiesärskolan, vilkens syfte har vidgats. Utbildningen ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhället. Inom utbildningsnämnden pågår det ett arbete med att ta fram resultatmått för gymnasiesärskolans utbildningar.

Eleverna i stadens gymnasieskolor är trygga, däremot är de mindre nöjda med skolornas arbete mot mobbning. Endast 62 procent av eleverna är nöjda med hur stadens skolor arbetar mot mobbning, vilket är en minskning med tio procentenheter jämfört med 2012. Inom de fristående skolorna är 67 procent av eleverna nöjda. Både de fristående och de kommunala skolorna behöver utveckla arbetet

med elevernas inflytande och kopplingen mellan utbildning och framtida utbildningsval och arbetsliv. På det hela taget är elever i den kommunala gymnasieskolan mer nöjda med sitt program och sin skola i jämförelse med elever i fristående gymnasieskola.

Vuxenutbildningen och svenska för invandrare (sfi)

Under 2013 har 20 963 personer deltagit i den kommunala vuxenutbildningen, vilket motsvarar 7 371 helårsplatser.

Ungefär 60 procent av volymen går de yrkesinriktade kurserna men det motsvarar endast 40 procent av antalet personer. En studerande som läser en yrkesutbildning läser oftast flera kurser och på heltid. Lärlingsutbildningar och yrkesvux har inneburit att en utvidgad målgrupp getts möjlighet till studier.

Inom vuxenutbildningen uppnås resultaten med marginal både inom den grundläggande och gymnasiala utbildningen.

Under 2013 var 19 422 personer inskrivna i reguljära sfi, vilket är fler än året innan. De studerande inom sfi är välutbildade. På studieväg tre läser 46 procent av de studerande och endast fem procent läser på studieväg ett.

Fler studerande klarar kursmålen och tar betyg efter avslutad kurs emellertid når staden inte upp till målet om 47 procent godkända elever efter ett år. Allt fler studerande läser på kvällstid varför studierna pågår under en längre period. Detsamma gäller för de studerande som avbryter sina studier för att arbeta men återkommer efter en tid för att ta betyg och kunna gå vidare till reguljära studier. De studerande läser dock inte fler timmar än en heltidsstuderande gör på ett år.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel förskollärare av antal anställda	42 %	38 %	Delvis uppfyllt	Utfall lägre än 2012. I år är fristående förskolor inkluderade vilket påverkar jämförbarheten. Kommunala förskolor en procentenhet lägre utfall än 2012.
Antal förskolebarn per anställd	4,9	5,0	Delvis uppfyllt	8 av 15 nämnder når årsmål men staden som helhet har något sämre utfall än föregående år.
Personalens bedömning av ”förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling”	3,6	3,5	Delvis uppfyllt	Samma utfall som 2012 aggregerat. 6 av 14 nämnder når sina årsmål.

Andel nöjda föräldrar	85 %	84 %	Delvis uppfyllt	En procentenhet högre utfall än i 2012 års undersökning. 7 av 7 nämnder når sina årsmål.
Antal barn per grupp	16	14,8	Helt uppfyllt	12 av 15 nämnder når sina årsmål. Utfallet något bättre än föregående år.
Andel behöriga lärare i grundskolan	84 %	84 %	Helt uppfyllt	
Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	80 %	80 %	Helt uppfyllt	
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	86 %	86 %	Helt uppfyllt	
Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	77 %	75,2 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är högre än föregående år.
Andel elever som uppnått godkänd nivå på delproven i det nationella provet i matematik i årskurs 3	90 %	93 %	Helt uppfyllt	
Andel elever som uppnått godkänd nivå på delproven i det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3	90 %	94 %	Helt uppfyllt	
Andel elever som uppnått godkänd nivå på det nationella provet i matematik i årskurs 6	80 %	96 %	Helt uppfyllt	
Andel elever som uppnått godkänd nivå på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 6	85 %	95 %	Helt uppfyllt	
Andel elever som är behöriga till nationella program	87 %	87,4%	Helt uppfyllt	
Ogiltig frånvaro i grundskolan	3 %	1,9 %	Helt uppfyllt	
Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	84 %	86 %	Helt uppfyllt	
Andel gymnasieelever med minst godkänt i alla kurser i slutbetyget vid vårterminens slut	69 %	67 %	Delvis uppfyllt	Förbättring med två procentenheter från 2012
Andel gymnasieelever som är inryggningskvalificerade i grundskolan	92 %	91 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är en procentenhet högre än föregående år.

Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning	69 %	70 %	Helt uppfyllt	
Ogiltig frånvaro i gymnasieskolan	7,4 %	6 %	Helt uppfyllt	
Andel godkända sfi-elever efter ett år	47 %	45,3 %	Delvis uppfyllt	Utfallet är fyra procentenheter högre än föregående år. En större andel läser på kvällstid varför studierna pågår under en längre period.
Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	72 %	85 %	Helt uppfyllt	
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	80 %	82 %	Helt uppfyllt	

Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg. Omsorgen ska präglas av trygghet, värdighet och respekt för den enskildes önskemål. Verksamheten ska fokusera på en god kvalitet. Den enskildes rätt till information, inflytande och delaktighet är ständigt i fokus. Verksamhetsmålet har uppfyllts helt under 2013.

Äldreomsorg Kvalitetsarbete

Nöjdheten med stadens äldreomsorg är fortsatt hög 2013 och har ökat inom flera områden. Dock upplevs möjligheterna att påverka hur och när insats utförs minska ytterligare. Även nöjdheten med vård- och omsorgsboende är fortsatt hög och Stockholms resultat står sig väl i jämförelse med landet i övrigt.

Den första januari 2014 infördes Socialstyrelsens föreskrifter avseende vård- och omsorgsboenden med demensinriktning. Under 2013 har arbetet med att implementera detta genomförts, både genom en mer individuellt anpassad biståndsbedömning och genom en översyn av att verksamheten på stadens vård- och omsorgsboenden överensstämmer med föreskrifterna.

Under 2013 har nämnderna arbetat med att förankra Stockholms stads värdegrund. Detta har gjorts i form av föreläsningar och seminarium för alla yrkeskategorier, diskussioner på arbetsplatsträffar och planeringsdagar samt genom att biståndshandläggare har deltagit i äldrenämndens utbildningar om äldreomsorgens värdegrund.

Micasa fortsätter sitt arbete med att öka kvaliteten i stadens vård- och omsorgsboenden. Satsningarna genom Äldrelyftet har gett möjlighet att påskynda utvecklingen. De största projekten under året har varit renovering av Skolörtens servicehus och Skärholmens trygghetsboende, samt tak- och fasadrenoveringar.

Brukarundersökningar

Stadsövergripande brukarundersökningar har genomförts sedan 2008. Brukarundersökning inom dagverksamhet genomfördes dock för första gången 2010 och visade då att 89 procent av brukarna är nöjda med verksamheten. Nöjdheten för 2013 är 93 procent, vilket är en nedgång med 2 procentenheter i jämförelse med 2012. Tretton av fjorton stadsdelsnämnder klarar kommunfullmäktiges mål.

Under 2010 och 2011 var 78 procent av de boende på vård- och omsorgsboende nöjda med sitt boende. En förbättring skedde 2012 då 84 procent av de boende var nöjda, vilket är oförändrat 2013. Kommunfullmäktiges mål är 84 procent, vilket tio stadsdelsnämnder uppnår. Det är, liksom 2012, 89 procent av de boende som är trygga. Dock uppnås inte kommunfullmäktiges mål om 90 procent trygga boende. Både nöjdheten med maten och måltidssituationen uppnår kommunfullmäktiges mål på 76 procent, vilket är en mindre förbättring i jämförelse med 2012.

Nöjdheten med hemtjänsten uppgår till 84 procent, vilket är oförändrat i jämförelse med 2012. Totalt uppnås kommunfullmäktiges mål. Upplevelsen av trygghet i det egna hemmet har försämrats något men kommunfullmäktiges mål om 85 procent uppnås ändå. Däremot nås inte målet om att kunna påverka hur hjälpen utförs.

Utbildningsgraden har ökat

Kommunfullmäktige har även under 2013 prioriterat kompetensutveckling för stadens anställda inom äldreomsorgen. Då det är många som har arbetat länge inom stadens äldreomsorg och har hög, men icke formell kompetens, kommer möjlighet till validering att erbjudas tillsammans med möjlighet att läsa enstaka ämnen för att nå upp till den grundläggande utbildningsnivån. Det är 164 personer som har genomgått grundutbildning till undersköterska. Det har också funnits möjlighet att validera tidigare genomgångna utbildningar upp till undersköterska. Det har också bedrivits grundläggande utbildning i svenska som andraspråk på KomVux.

Indikator	Mål	Utfall	Måloppfyllelse	Kommentar
Andelen nöjda omsorgstagare - Boende	84 %	84 %	Helt uppfyllt	
Andelen nöjda omsorgstagare - Biståndsbedömd dagverksamhet	90 %	93 %	Helt uppfyllt	
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - Hemtjänst	85 %	85 %	Helt uppfyllt	
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - Boende	90 %	89 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är en procentenhet under kommunfullmäktiges mål. Sex nämnder av fjorton klarar kommunfullmäktiges mål.
Maten smakar bra – Boende	76 %	76 %	Helt uppfyllt	
Upplevelsen av maten och måltidssituationen - Boende	76 %	76 %	Helt uppfyllt	
Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs – Hemtjänst	75 %	73 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är två procentenheter under kommunfullmäktiges mål. Fem nämnder klarar kommunfullmäktiges mål.
Andelen nöjda omsorgstagare - Hemtjänst	84 %	84 %	Helt uppfyllt	

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Målet för verksamhetsområdet har delvis uppfyllts under året. Bedömningen baseras på att resultaten i brukarundersökningarna delvis når upp till kommunfullmäktiges fastställda mål.

Det finns sex indikatorer inom verksamhetsområdet och samtliga mäts genom brukarundersökningen som utförs årligen. Kommunfullmäktiges årsmål för dessa indikatorer bedöms uppfyllas helt för två, delvis för två och två uppfylls inte alls.

Brukarnas nöjdhet har minskat något inom boende, ökat något för korttidshem och är oförändrat för daglig verksamhet.

Nämndernas arbete under året har präglats av en tydlig brukarfokus och brukarundersökningarna är fortsatt viktiga verktyg i förbättringsarbetet. Nämnderna har under året utrett de områden som försämrats och vidtagit aktiviteter för att förbättra resultaten och nå uppsatta mål. Resultaten visar dock att det fortfarande finns förbättringsmöjligheter och att nämndernas arbete inte hunnit förbättra uppfattningen bland brukarna tillräckligt för att kommunfullmäktiges mål ska uppnås helt.

Flera nämnder har arbetat med projektet "Vad gör vi med resultaten?" Arbetet syftar till att utveckla redovisningen och användandet av resultat från brukarundersökningar, hitta former för hur man kan arbeta med förbättringsåtgärder och sprida goda exempel. Målet är att stadens verksamheter använder resultatet från undersökningarna på ett strukturerat sätt i sitt utvecklingsarbete.

Förutom arbetet med den fysiska tillgängligheten har åtgärder med att tillgängliggöra informationsmaterial samt biståndsbeslut för målgruppen prioriterats. Programmet om delaktighet för personer med funktionsnedsättning har under året förankrats inom stadens nämnder.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel personer som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning).	Öka	83 %	Helt uppfyllt	
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning).	Öka	65 %	Helt uppfyllt	
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	88 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är tre procentenheter under kommunfullmäktiges mål. Fem nämnder klarar kommunfullmäktiges mål.
Nöjda brukare - daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	82 %	Ej uppfyllt	Resultatet är nio procentenheter under kommunfullmäktiges mål. Ingen nämnd klarar kommunfullmäktiges mål.
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	87 %	Delvis uppfyllt	Resultatet är fyra procentenheter under kommunfullmäktiges mål. Tre nämnder klarar kommunfullmäktiges mål.
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	80 %	Ej uppfyllt	Resultatet är nio procentenheter under kommunfullmäktiges mål. Ingen nämnd klarar kommunfullmäktiges mål.

Individ och familjeomsorg

Arbeta efter metoder som ges stöd i forskning

Inom individ- och familjeomsorgen läggs fortsatt stor vikt vid evidens- och kunskapsbaserade metoder och behandlingsmodeller som har stöd i forskning. Utrednings- och dokumentationsprogrammet BBIC (Barnets behov i centrum) används av samtliga stadsdelsnämnder. Utrednings- och bedömningsmetoderna ASI (Addiction Severity Index) inom missbruks- och beroendevården och DUR inom socialpsykiatri används också rutinmässigt inom verksamheterna.

Utbildning till föräldrar

Föräldrastödsprogram som ABC (Alla Barn i Centrum) och Komet erbjuds föräldrar i syfte att främja barns positiva utveckling genom att stärka relationen mellan föräldrar och barn. Alla föräldrar i Stockholm med barn i åldrarna 3-12 år har fått erbjudande om att kostnadsfritt delta i dessa föräldrastödsprogram. Under 2013 har 3 017 föräldrar deltagit i ABC-föräldraträffar och 406 i Komet föräldragrupper.

Fokus på förebyggande arbete och tidiga insatser

Nämnderna fokuserar på förebyggande arbete och tidiga insatser och ser alltid över möjlighet att erbjuda insatser inom öppenvården eller öppenvård i kombination med andra insatser. Intentionen är färre placeringar på institution och att hitta former för insatser på hemmaplan. Mycket av arbetet bygger på samverkan mellan socialtjänst och skola men även polis och frivilligorganisationer är en viktig del i detta arbete. Exempelvis genom arbetet med sociala insatsgrupper som syftar till att hjälpa individer som riskerar att hamna i en kriminell livsstil och att hjälpa unga att hoppa av från ett kriminellt nätverk.

Beslutade insatser ger resultat

Kommunfullmäktiges ambition är att öka andelen av barn och ungdomar samt vuxna med insatser inom socialtjänsten som inte ska vara återaktualiserade inom 12 månader efter avslutad insats. Målet ställer bland annat höga krav på att utredningarna är av god kvalitet och väl underbyggda. Vidare är det angeläget att de insatser socialtjänsten erbjuder svarar mot behoven och att insatserna leder till avsedda resultat. Under 2013 var 82,8 procent barn och ungdomar samt 74,5 procent vuxna inte åter inom 12 månader efter avslutad insats, vilket visar att en stor del av de insatser som beslutas om och genomförs leder till avsedda resultat.

Satsning på att minska användandet av narkotika

Stockholmsenkäten är en totalundersökning om ungdomars normbrott och avvikande beteende som utförs av Preventionssentrum Stockholm vartannat år. Senaste mätningen 2012 visade på en minskning av narkotikaanvändandet i staden. Stadens drogförebyggande och uppsökande arbete har fortsatt prioriterats under 2013 och med utgångspunkt i Stockholmsenkäten har en rad olika insatser initierats och utvecklats. Bland annat har socialnämnden i samarbete med stadsdelsnämndernas preventionssamordnare initierat en satsning på förebyggande arbete mot cannabis. Flera utbildnings- och informationsinsatser i cannabis kunskap har anordnats för såväl föräldrar som yrkesverksamma.

Arbete mot hemlöshet

Det bedrivs många projekt för att fortsatt minska hemlöshet i staden. Det förebyggande arbetet har fortsatt prioriterats och socialnämnden har tagit fram en hemlöshetsstrategi för åren 2014-2019 som ska implementeras under 2014.

Kartläggning av antal hemlösa i staden genomförs vartannat år. Senaste mätningen 2012 visade på ett minskat antal hemlösa jämfört med tidigare år och antalet uppgick till 2 866 stycken. Under 2014 kommer en ny kartläggning av hemlösa att genomföras.

Totalt har nämnderna 565 försökslägenheter och av dessa har 140 övergått till eget kontrakt. Under året har 308 försöks- och träningslägenheter förmedlats av Bostadsförmedlingen i Stockholm AB.

Socialpsykiatri

Inom socialpsykiatri har nämnderna haft fortsatt fokus på att utveckla det kunskapsbaserade arbetet genom uppföljning av insatser och den enskildes mål och delmål.

Insatser för kvinnofrid och våld i nära relationer

Staden har vidareutvecklat arbetet mot våld i nära relationer under året. Bland annat har en kartläggning genomförts bland stadens medborgare för att få kunskap om omfattningen av våld i parrelationer och riktlinjer utarbetats som stöd för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	80 %	82,8 %	Helt uppfyllt	8 av 14 nämnder uppnår sina årsmål helt och övriga delvis.
Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ- och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	65 %	74,6 %	Helt uppfyllt	11 av 14 nämnder uppnår sina årsmål helt och övriga delvis.
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	20 %	24,8 %	Helt uppfyllt	12 av 15 nämnder uppnår sina årsmål helt, en delvis och två ej. Utfallet är något högre än föregående års 20 %. Totalt har nämnderna 565 försökslägenheter och av dessa har 140 övergått till eget kontrakt.
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	79,4 %	Delvis uppfyllt	6 av 14 nämnder uppnår sina årsmål helt och övriga delvis. Utfallet föregående år var 80 %.
Antal förmedlade försöks- och träningslägenheter via Bostad Stockholm	320 st	308 st	Delvis uppfyllt	Målet om 320 lägenheter nåddes inte fullt ut vilket hänger samman med att ett 25-tal ärenden avvaktar svar från bostadsbolagen över årsskiftet. Utfallet föregående år var 372 förmedlade lägenheter.
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	-	-	-	Mäts ej under 2013. Stockholmsenkäten genomförs vartannat år.
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	-	-	-	Mäts ej under 2013. Stockholmsenkäten genomförs vartannat år.
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	-	-	-	Mäts ej under 2013. Stockholmsenkäten genomförs vartannat år.

Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

Hur väl staden lyckas uppfylla verksamhetens mål och ge stockholmarna en god service är i hög grad beroende av engagemang och kompetens hos medarbetare och chefer. Det är därför mycket viktigt att staden är, och fortsätter att vara, en attraktiv arbetsgivare som erbjuder spännande och utmanande arbeten. Verksamhetsmålet har uppfyllts delvis under året.

Motiverade och engagerade medarbetare

Den snabba tillväxten i Stockholm innebär utmaningar för alla verksamheter. Medarbetarenkätens resultat visar att stadens medarbetare är engagerade och motiverade i att utveckla verksamheten och upplever att de gör ett meningsfullt arbete. Även i år sammanställs de frågor som mäter viktiga förutsättningar för ett aktivt medarbetarskap till Aktivt Medskapandeindex (AMI). Resultatet är 79, vilket är ett högt stabilt resultat jämfört med andra kommuner. Det är angeläget för staden att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare och fullfölja arbetet med att skapa goda förutsättningar för stadens medarbetare och ledare att leverera tjänster av hög kvalitet till stockholmarna.

Resultaten i medarbetarundersökningar hos flertalet bolag pekar på ett index mellan 74-95 procent, vilket betyder att stadens målsättning om att vara en attraktiv arbetsgivare i huvudsak uppfylls.

Goda arbetsplatser

Stockholm stads arbetsplatser välkomnar mångfald och tar tillvara anställdas engagemang och kompetens. En arbetsmiljö som stimulerar lärande och utveckling har avgörande betydelse för såväl verksamhetens resultat som för medarbetarnas hälsa, trivsel och personliga utveckling. Utvecklingen av nämndernas sjukfrånvaro speglar utvecklingen av sjukfrånvaron i riket i stort, vilket innebär en ökning av främst korttidssjukfrånvaron under 2013. Huvuddelen av bolagen redovisar en fortsatt minskad sjukfrånvaro och i nästan samtliga bolag är sjukfrånvaron lägre än kommunfullmäktiges mål på 4,4 procent. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron är fortsatt prioriterat och nämnder och bolag använder sig av olika arbetssätt på organisations-, grupp- och individnivå. Stockholms stads rehabiliteringsprocess utgör grunden i arbetet. Spridningen av arbetssättet Verksamhet och hälsa fortsätter med goda resultat på enhetsnivå. Arbetssättet har lett till ökad delaktighet genom att man arbetar med medarbetaråtaganden och uppföljning som har en tydlig koppling till nämndens mål, åtaganden och resultat.

Ledarutveckling

Stockholm stad är en av Sveriges största arbetsgivare och staden växer snabbt. Stadens ca 1 600 chefer har en central roll i arbetet att tillsammans med sina medarbetare erbjuda stockholmarna en god service. Ett närvarande och tydligt ledarskap som främjar ett aktivt medarbetarskap är avgörande för alla verksamheter.

Staden genomför en mängd olika insatser för att säkra att chefer och ledare har kunskap och kompetens för att fullgöra sina uppdrag. Nämnder och styrelser genomför lokala ledarprogram och utbildningsinsatser inom exempel arbetsmiljöområdet. Stadsgemensamma insatser är bland annat utvecklingsgrupper, där chefer och ledare fått möjlighet att utbyta erfarenheter, tankar och idéer med kollegor från andra nämnder och bolag pågått. Vidare har chefsseminarier som handlat om inkludering och bemötande samt chefskörkort för nyanställda genomförts. Ett ledarutvecklingsprogram har startat och ledarutvecklingsprogram och traineeprogram inom äldreomsorgen har avslutats. Stadens traineeprogram för akademiker, med tolv deltagare, som påbörjades hösten 2012 avslutades under våren 2013. Programmet har som huvudsyfte att underlätta generationsväxlingen och bidra till att marknadsföra Stockholm stad.

Kompetensförsörjning

För att behålla en hög kvalitet inom stadens verksamheter är kompetensutvecklingen prioriterad. Särskilda satsningar genomförs för chefer, medarbetare inom vård- och omsorg, lärare, förskolepersonal och andra grupper inom stadens verksamheter. Staden samarbetar med högskolor och universitet, främst i Stockholmsregionen, tar del av forskningsresultat och tar emot studenter på praktik och i examensarbeten och genomför utvecklingsarbeten tillsammans med akademien. Projekt och utvecklingsarbeten som syftar till att höja kvaliteten i verksamheten genomförs bland annat tillsammans med Karolinska Institutet, Stockholms Universitet och Ersta Sköndal Högskola. Varje nämnd ansvarar för att definiera behoven av kompetens till verksamheterna. Stadens nämnder är väl medvetna om framtida kompetensbehov och arbetar fram strategier för att kunna möta de utmaningar som finns. Kompetensförsörjningen säkerställs genom bland annat utbildningsinsatser och nyrekryteringar. Vid nyrekryteringar analyseras behovet av kompetens kopplat till uppdrag och mål. Stort fokus ligger på chefsförsörjningen.

Framtidsinriktad arbetsgivare med stockholmarna i centrum

Genom ett starkt fokus på utveckling och kvalitet i verksamheten säkerställs en god service. Kontinuitet är en viktig faktor för god kvalitet och majoriteten av nämnderna har intensifierat arbetet med

att erbjuda heltid till ofrivilligt deltidsanställda. Det är ett långsiktigt arbete som ännu inte givit full effekt. Heltid är normen vid nyanställningar. Andelen heltidsanställda har ökat under 2013 och uppgår nu till 86,3 procent.

I december var totalt 38 825 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 36 280 anställda i stadens nämnder och 2 545 var anställda i stadens bolag.

Under 2013 har en stor del av omställningsarbetet ägnats åt rådgivning, dels i enskilda ärenden, dels gällande de nya tillämpningsanvisningarna om övertalighet. Flera utbildningar gällande stadens omställningsprocesser har hållits för chefer och externa samarbetspartners samt för personalhandläggare i staden. Stadens nämnder har arbetat strukturerat och framåtsyftande med omställning vid arbetsbrist, och därmed lyckats lösa det mesta av övertaligheten inom den egna nämnden. Antalet omplaceringsutredningar med anledning av personliga skäl har under 2013 minskat något i jämförelse med 2012. Det beror dels på att nämnderna har fortsatt att arbeta aktivt med rehabilitering och dels på att fler medarbetare har valt ”karriärväxling” som ett alternativ i stadens rehabiliteringsprocess.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Aktivt medskapande index	80	79	Delvis uppfyllt	Stabil hög nivå
Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	75 %	56 %	Ej uppfyllt	Andelen deltidsanställda har minskat och nämnderna arbetat intensivt vilket resulterat i ett mycket högre resultat jämfört med föregående år.
Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	80	68	Delvis uppfyllt	
Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete	92	91	Delvis uppfyllt	Stabil hög nivå
Sjukfrånvaro	4,4 %	5,5 %	Ej uppfyllt	Främst en ökning av korttids-sjukfrånvaron
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	5 100 st	6 579 st	Helt uppfyllt	Nämnderna 5848 och bolagen 731 stycken

Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Budgeten är i balans

Stadens ekonomi vilar på en mycket stabil och trygg grund. Stadens styrsystem underlättar budgethållning och det ska vara självklart att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit ska räcka till. Verksamhetsmålet har uppfyllts under året.

Bedömningen grundas främst på bokslutets positiva resultat enligt balanskravet och att samtliga av stadens finansiella mål för god ekonomisk hushållning uppfylls.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Stadens resultat enligt balanskravet om 2 286,4 mnkr visar att målet om en budget i balans är uppfyllt. De avsättningar som gjorts i tidigare års bokslut innebär att staden står rustat inför de stora infrastruktursatsningarna som väntar. Totalt har nu cirka 8,1 mdkr avsatts för bidrag till infrastrukturella kostnader.

Totalt redovisar stadsdelsnämnderna och facknämnderna ett överskott om 304,7 mnkr, efter resultatöverföringar, vilket understiger nivån för 2012 då överskottet var 346,9 mnkr. Samtidigt har stadens sammanlagda intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning totalt ökat med 3,1 procent jämfört med 2012. Det målmedvetna arbete som stadens nämnder har bedrivit under 2013 har skapat förutsättningar för en ekonomi i balans även under 2014.

Stadsledningskontoret bedömer att Kungsholmens stadsdelsnämnd inte har haft tillräcklig intern kontroll under året. Nämndens avvikelser mot budget har ökat med 18,9 mnkr jämfört med en prognostiserad ickeavvikelse i tertiärrapport 2. Stadsledningskontoret anser att nämnden inte har haft kontroll på kostnadsutvecklingen inom framför allt äldreomsorgen. Prognosarbetet har inte varit tillfredsställande och nämnden har därför inte i tid heller vidtagit tillräckliga åtgärder för att få en budget i balans.

Exploateringsnämnden redovisar ett nettounderskott på 1,0 procent, trots ett överskott om 4,9 mnkr på driftkostnader och 21,7 mnkr på kapitalkostnader. Nämnden har under året inte nått det ökade intäktskravet, vilket underskridits med 37,6 mnkr. Nämnden har under ett antal år lämnat ett väsentligt överskott, och kommunfullmäktiges budget har anpassats till detta. Nämnden har tidigt på året aviserat ett underskott, men inte hämtat hem detta under året, vilket

bland annat förklaras av att nämnden gjort nedskrivningar av engångskaraktär. Nämndens nettoresultat ligger 11,1 mnkr under budget, vilket främst förklaras av lägre intäkter än budget men också på grund av nedskrivningar om 13,7 mnkr.

Trafik- och renhållningsnämndens prognossäkerhet och ekonomistyrning, för trafik- och gatuverksamheten, har inte varit tillfredsställande under de senaste åren. I tertialrapport 2, 2013, prognostiserade nämnden en negativ budgetavvikelse på 2,5 procent av nämndens nettobudget. I samband med bokslutet redovisar nämnden en positiv avvikelse med 5,4 procent. Stadsledningskontoret konstaterar också att nämnden så sent som per sista november prognostiserade en negativ avvikelse på 1,7 procent för helår 2013. Stadsledningskontoret bedömer att nämnden har haft en bristande prognossäkerhet och ekonomistyrning under flera år och anser att nämnden under 2014 måste vidta åtgärder för att förbättra detta.

Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamheten redovisar ett nettounderskott om 12,6 mnkr. Intäkterna är 13,2 mnkr lägre jämfört med budget, främst med anledning av att fler än förväntat sorterar ut sitt matavfall och får rabatt på taxan. Kostnaderna ligger 0,6 mnkr lägre än budget. Stadsledningskontoret konstaterar att det är mycket positivt att fler sorterar ut sitt matavfall, men att nämnden väsentligt behöver förbättra sin prognossäkerhet. Stadsledningskontoret konstaterar att avvikelsen har ökat från 3,0 mnkr i tertialrapport 1 till 9,6 mnkr i tertialrapport 2, för att ytterligare öka till ett underskott om 12,6 mnkr i bokslutet. Stadsledningskontoret konstaterar att nämndens underskott ska finansieras ur fonden för renhållningsverksamhet under finansförvaltningen och ska föregås av ett kommunfullmäktigebeslut, vilket i detta fall får göras i efterhand eftersom medlen redan är ianspråktagna. Kommunfullmäktiges rådighet att besluta om den centrala avsättningen har därmed beskurits, vilket också nämnden uppmärksammas på vid tidigare tillfällen.

Överförmyndarnämnden prognostiserade i tertialrapport 2 en negativ budgetavvikelse på 5,5 procent av nämndens nettobudget. I bokslutet redovisar nämnden en negativ budgetavvikelse på 0,6 procent. Nämnden har under året uppmanats att göra en genomlysning av nämndens kostnader och därefter vidta nödvändiga åtgärder för att få en budget i balans. Stadsledningskontoret bedömer att nämnden har påbörjat ett tillfredsställande arbete men att ytterligare åtgärder måste vidtas för att kunna redovisa en budget i balans under 2014.

Majoriteten av bolagen uppnår och överträffar de budgeterade resultatkraven, undantaget Stockholms Stadsteater AB som genom samgåendet med Kulturhuset fått helt förändrade förutsättningar och en avsevärt ökad verksamhet som inte budgeterats.

På grund av förskjutningar, till följd av överklaganden i planprocesser, har bolagen inte genomfört den volym investeringar som var målsättningen i budgeten. Den totala investeringsvolymen under året har uppgått till 8,1 mdkr, mot budgeterade 9,5 mdkr.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99 %	Helt uppfyllt	
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar (alla nämnder)	100 %	99 %	Helt uppfyllt	
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	0,4 %	Helt uppfyllt	
Stadens ekonomiska resultat (mnkr)	Min 0,1	2 286,4	Helt uppfyllt	
Stadens kapitalkostnader per netto-driftskostnader	Max 7,0 %	6,3 %	Helt uppfyllt	
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter	Max 100 %	98,3 %	Helt uppfyllt	
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden	Min 34 %	34,0 %	Helt uppfyllt	

Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Under 2013 har arbetet med att frigöra resurser för kärnverksamheten i stadens verksamheter fortsatt. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva och präglas av en sund ekonomi för såväl dagens skattebetalare som för kommande generationer.

Verksamhetsmålet har uppfyllts under året. Bedömningen grundas bland annat på att målet för indikatorn *Administrationns andel av de totala kostnaderna* har uppfyllts. Under 2013 uppgick administrationens andel till 5,9 procent, vilket är en minskning med 1 procentenhet från föregående år.

Samtliga bolag arbetar för att minska sina administrativa kostnader och ett övervägande antal av bolagen överträffar sin målsättning om en minskande andel administrativa kostnader.

Servicenämnden fortsätter arbetet med att effektivisera stadens administrativa tjänster. Nämndens tjänster och beställarstöd utvecklas med utgångspunkt från nämndernas och bolagens behov och med syftet att öka effektiviteten för staden som helhet. Kontaktcenter förenklar stockholmarnas vardag, verksamheten har under året utvidgats till att svara på frågor om stöd och service inom verksamhet för funktionsnedsättning.

E-tjänster

Staden satsar på framtagande av e-tjänster för att göra medborgarnas, företagarnas och besökarnas vardag enklare. Under året har ett antal e-tjänster lanserats:

- Synpunkter stadsmiljö
- Gemensam samlingskarta
- Socialrådgivning på nätet
- Tillståndsguiden för företagare
- Ungdomsguiden (Ungdomsmottagningens guiderum)
- Talboksbiblioteket liksom bibliotekets tjänster tillgängliggjordes för personer med funktionsnedsättning
- Digitala stadsmuseet

Upphandlingar av administrativt it-stöd

I enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag pågår upphandlingen av ett koncerngemensamt ekonomisystem. Den första fasen avslutades under sommaren 2013 och avsåg att upprätta nulägesbeskrivning, börlägesbeskrivning och förfrågningsunderlag. Förfrågningsunderlaget publicerades under hösten 2013 och inriktningen är ett tilldelningsbeslut under sommaren 2014. Därefter tar införandet vid och år 2017 beräknas samtliga nämnder och bolag använda det gemensamma ekonomisystemet och koncernkonsolideringar blir då möjliga fullt ut från 2018.

Projektet SIKT (Stockholm Informations och Kommunikationsteknik) har drivits vidare under 2013. Upphandlingar har slutförts och avtal har tecknats dels med Tieto Stockholm om systemförvaltning, systemdrift och servicedesk, dels med Telia om leveranser av fast och mobil telefoni. Utöver dessa pågår i enlighet med kommunstyrelsens uppdrag ytterligare upphandlingar som förväntas leda till nya avtal inom datakommunikation och leveranser av mobiltelefoner, smartphones och surfplattor (terminaler) inom ramen för SIKT-projektet. Dessa upphandlingar väntas leda till att avtal kan tecknas under 2014.

Projektet Effektivt inköp löper enligt plan och har under 2013 infört elektronisk handel inom fyra nämnder samt inom ett antal skolor

inom utbildningsnämnden. Syftet med projektet är en förbättrad styrning, uppföljning och kontroll av stadens inköp som bland annat resulterar i ökad avtalstrohet, statistik för bättre upphandlingar, säkrare och effektivare processer för inköp, möjlighet till snabbare uppföljning genom beställningsbokföring med mera. Ett breddinförande kommer ske i anslutning till införandet av nytt koncerngemensamt ekonomisystem.

Indikator	Mål	Utfall	Måluppfyllelse	Kommentar
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	Minska	5,9 %	Helt	Utfallet 2012 var 6,8 %
Andel personer som tycker att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad	Öka	60 %	Helt	Årsmål 48 %. Ny indikator för 2013
Andel invånare som anser att stadens verksamheter har en god service	Öka	50 %	Helt	Utfallet 2012 var 46 %
Andel invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter	Öka	63 %	Helt	Utfallet 2012 var 48 %
Andel personer som anser att stadens webbplats fungerar bra och är användarvänlig	Öka	82 %	Helt	Utfallet 2012 var 75 %

Omvärldsanalys

En långsam och ojämn global återhämtning

Under 2013 har världsekonomin utvecklats svagt, med stora skillnader mellan olika länder. Tillväxten tyngs ännu av sviterna efter finanskrisen, men det finns tecknen på en begynnande återhämtning. Medan ekonomin i USA har gått bättre än väntat har utvecklingen i euroområdet fortsatt att präglas av skuldskrisen och tillväxten har varit svagt negativ. I Kina har utvecklingen på finansmarknaderna varit skakig, men BNP-tillväxten beräknas ändå till nära 8 procent 2013. Andra tillväxtländer som Indien, Brasilien och Ryssland har haft en betydligt svagare utveckling. OECD bedömer att världens samlade BNP-tillväxt för år 2013 har uppgått till 2,7 procent för att 2014 hamna på 3,6 procent.

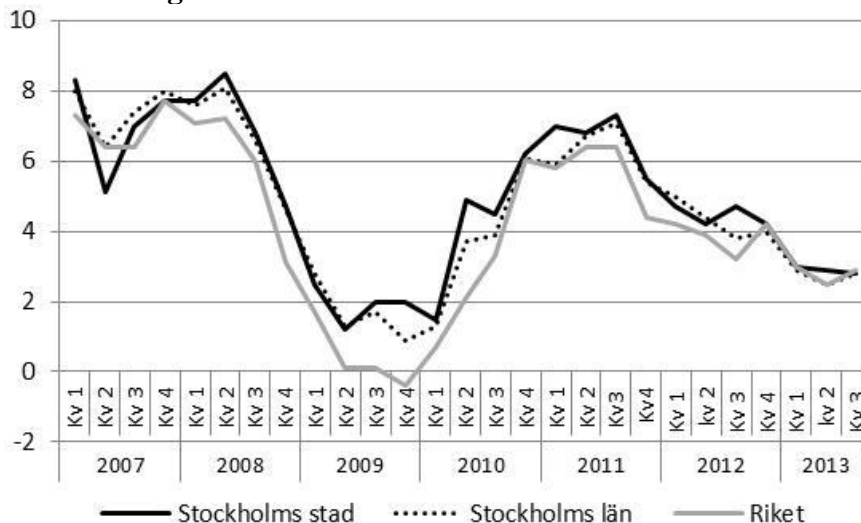
Svensk ekonomi beräknas endast ha vuxit med 1 procent under 2013. Utvecklingen har hållits tillbaka av en stark svensk krona i kombination med en svag internationell efterfrågan. Den inhemska ekonomin har utvecklats något bättre och hushållskonsumtionen är den post som bidragit mest till BNP-tillväxten under året. Den låga inflationen har inneburit större reallöneökningar samtidigt som skattesänkningar förstärkt hushållens ekonomi. Läget på den svenska arbetsmarknaden har förbättrats under året. Det visar sig främst genom att sysselsättningen har ökat. Däremot har arbetslösheten inte minskat i motsvarande omfattning. Den relativa arbetslösheten har under året fluktuerat kring 8 procent.

Ekonomin i Stockholm fortsätter att växa

Ekonomin i Stockholm fortsätter att växa, men takten har dämpats. Under tredje kvartalet 2013 ökade lönesumman med 2,8 procent jämfört med motsvarande kvartal 2012. Det är tydligt att tillväxttakten successivt har avtagit, vilket visar på en avmattning i konjunkturen. Utvecklingen i riket följer samma mönster.

Samtidigt visar Handelskammarens konjunkturbarometer för tredje kvartalet 2013 att stämningläget bland stockholmsföretagen stigit under året och nu ligger över det historiska genomsnittet. Tredje kvartalet 2013 steg indikatorn från 11 till 16, vilket visar på en positiv konjunkturutveckling. Konjunkturindikatorn för hela landet steg från 6 till 11.

Lönesummor, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB, lönesumma =antal arbetade timmar * timlön

Fler sysselsatta

Läget på Stockholms arbetsmarknad har förbättrats under året. Det visar sig främst genom att sysselsättningen har ökat. Fjärde kvartalet 2013 var ungefär 16 800 fler personer sysselsatta jämfört med motsvarande period 2012. Sysselsättningsgraden i relation till befolkningen har samtidigt en tydligt uppåtgående trend och steg med 1,2 procentenheter till 73,9 procent mellan fjärde kvartalet 2012 och 2013. Däremot har inte arbetslösheten minskat i motsvarande omfattning. Arbetslösheten som andel av arbetskraften har legat mellan 6 och 7 procent i Stockholms stad under året, enligt SCB:s arbetskraftsundersökning. Jämfört med fjärde kvartalet 2012 har arbetslösheten minskat med 0,6 procentenheter.

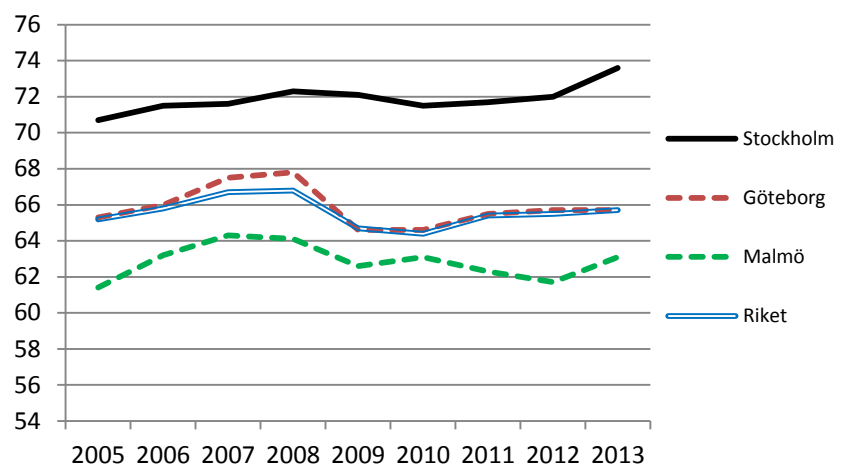
Några av nyckeltalen för Stockholms stad 2013

Nyckeltal	2013	2012	Förändring
Sysselsättningsgrad, 15-74 år (4:e kvartalet)	73,9 %	72,7 %	+ 1,2 p.e.
Arbetslöshet (4:e kvartalet)	6,1 %	6,7 %	- 0,6 p.e.
Lediga platser (Arbetsförmedlingen)	125 496	129 872	- 3,4 %
Nystartade företag	12 430	12 172	+2,1 %
Konkurser	1 593	1 670	-4,6 %
Varsel	6 824	8 098	-15,7 %

Andelen sysselsatta av befolkningen i åldern 15-74 år är betydligt högre i Stockholm än i resten av landet och övriga storstadsregioner, vilket framgår av diagrammet nedan. Detta kan delvis förklaras

rent demografiskt. Stockholm har en större andel av befolkningen i åldersintervallet 25-54 år, där sysselsättningen är som högst, jämfört med andra regioner. Den höga sysselsättningsgraden speglar också att Stockholms stad är centrum för Sveriges största och mest väl-fungerande arbetsmarknadsregion.

Sysselsatta som andel av befolkningen 15-74 år, storstäder och riket

Källa: SCB/AKU

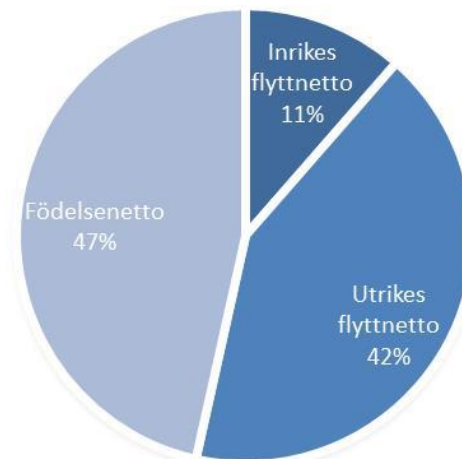
Fortsatt stark befolkningsökning

I stadens vision beräknas befolkningen i Stockholms stad uppgå till en miljon år 2030. Nu vet vi att befolkningsökningen har gått snabbare och att staden förväntas att passera miljongränsen redan år 2022. Redan i februari i år kommer befolkningen att passera 900 000 invånare. Staden passerade 800 000 invånare i april 2008. Det har alltså tagit mindre än 6 år för Stockholms befolkning att öka med 100 000 invånare. Så snabbt har en folkökning i Stockholm endast skett mellan åren 1941-1947, då stadens befolkning ökade från 600 000 till drygt 700 000 invånare.

Under senare år har halva Sveriges befolkningsökning skett i länet och detta är en utveckling som ser ut att fortsätta. I december 2013 uppgick länets befolkning till 2 163 042 personer och stadens befolkning till 897 700, vilket är en ökning med 1,7 procent för länet respektive 1,9 procent för staden jämfört med 2012.

Befolkningsökningen i Stockholms stad förklaras av ett fortsatt starkt födelsenetto, (46 procent av ökningen), men framförallt av ett positivt flyttnetto (54 procent av ökningen). Nästan tre fjärdedelar av flyttnettot beror på nettoinflyttningen från utlandet.

Befolkningsutvecklingen i Stockholms stad 2013, fördelad på delkomponenter

Källa: SCB

Ekonomisk och finansiell analys

Årsredovisningen omfattar kommunkoncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med de kommunala bolagen menas i huvudsak stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag. För en mer utförlig beskrivning av aktiebolagen hänvisas till årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.stadshusab.se.

Under året har Kulturhuset förts över från Stockholms stad till Stockholms Stadsteater AB. Stockholms stads aktieinnehav i Mässfaster i Stockholm AB har sålts till Stockholms Stadshus AB.

Om kommunkoncernen

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. Den sammanställda redovisningen, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, för kommunkoncernen Stockholms stad omfattar förutom stadens verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av hela kommunkoncernens ekonomi och åtaganden.

Årets resultat

I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning, har eliminerats uppgår resultatet efter skatter och finansiellt resultat för kommunkoncernen till 2 502,0 mnkr (4 828,2). Det lägre årsresultatet jämfört med föregående år beror främst på ett lägre resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB.

Resultat för kommunkoncernen, mnkr

2013	2012	2011	2010	2009
2 502,0	4 828,2	1 473,6	5 118,9	5 689,0

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat efter finansiellt resultat uppgår till 1 340,7 mnkr (3 006,4). Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB består, liksom resultaten för de senaste åren, till största delen av realisationsvinster som genererats av bostadsbolagen vid försäljningar av fastighetsbestånd samt fastigheter till bostadsrättsföreningar. Nivån på dessa försäljningar var lägre än under föregående år. Koncernen Stockholms Stadshus AB:s dispositioner och skatt uppgår till 290,4 mnkr (503,1) och årets resultat uppgår till 1 050,3 mnkr (2 503,3).

Avskrivningar

Avskrivningarna på anläggningstillgångar ökade med 153,0 mnkr under 2013 och uppgår till 3 446,0 mnkr (3 293,0). Ökningen av avskrivningarna beror på att investeringsvolymerna i framförallt bostäder har legat på en hög nivå under de senare åren. Att avskrivningarna inte ökar mer trots de höga investeringsvolymerna beror främst på att investeringarna sker i pågående nyanläggningar som inte börjar skrivas av förrän de är helt färdigställda.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet för kommunkoncernen är negativt och uppgår till -495,2 mnkr (-431,3). Det finansiella resultatet har försämrats under året främst beroende på en ökad låneskuld. Att det finansiella resultatet inte försämrats mer på grund av den ökade låneskulden beror på att räntenivån under året har varit låg.

Kassaflödesanalys

I stort sett har hela kommunkoncernen gemensam hantering av finansiella flöden som administreras av staden. De kommunägda bolagen har antingen en fordran på eller en skuld till staden. Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska kom-

munkoncernens kassaflöden kvittas mot varandra och all extern lånefinansiering och placering ska ske centralt.

Balansräkning

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Det egna kapitalet för kommunkoncernen har ökat med 4 935,1 mnkr och uppgår till 99 641,6 mnkr (94 706,5). Förändringen av det egna kapitalet är hänförlig till årsresultatet på 2 502,0 mnkr, minskat med extern lämnad utdelning på -0,1 mnkr samt ändrade redovisningsprinciper på 2 433,1 mnkr. Balansomslutningen uppgår till 150 072,0 mnkr (140 839,8). Detta medför en ökning av balansomslutningen på 9 232,2 mnkr.

Kommunkoncernens soliditet uppgår till 66,4 procent exklusive pensionsåtaganden (67,2). Motsvarande soliditetsmått för kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden är 54,2 procent (54,9). En långsiktigt stabil soliditet är bra för att ge kommunkoncernen en god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden. Nedanstående tabell visar soliditeten under perioden 2009-2012.

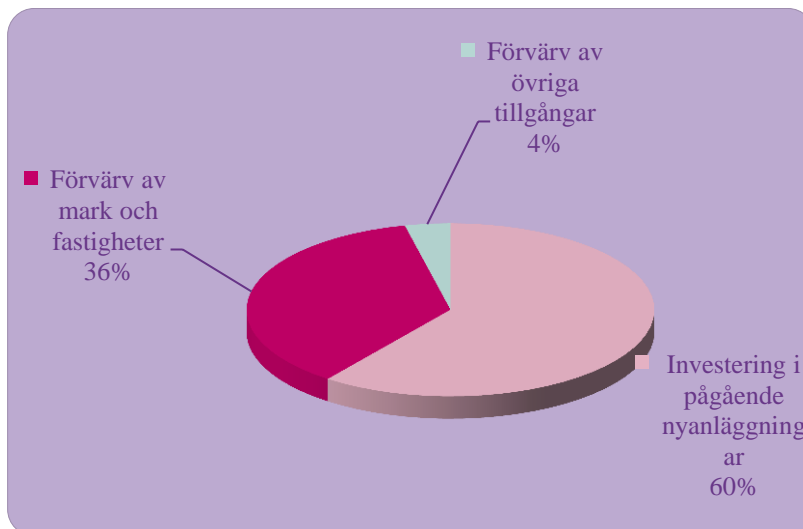
Soliditet för kommunkoncernen (inklusive pensionsåtaganden), procent

2013	2012	2011	2010	2009
54,2	54,9	54,5	59,2	56,5

Investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar ligger på en fortsatt hög nivå och uppgår 2013 till 12 379,2 mnkr (14 371,5). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB ligger också på en fortsatt hög nivå och uppgår 2013 till 8 112,0 mnkr (9 419,2). Investeringsvolymen för koncernen Stockholms Stadshus AB ligger lägre än budget och föregående år främst beroende på tidsförskjutningar i nyproduktionsprojekt.

Diagrammet nedan ger en översikt över hur bruttoinvesteringarna för kommunkoncernen har fördelats under 2013. Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder samt förvärv av mark och fastigheter. Med pågående nyanläggningar menas investeringar i anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda.

Bolagens investeringar

Bostadsbolagen har under 2013 påbörjat ca 1 170 lägenheter, vilket på grund av bland annat uppskjutna eller överklagade detaljplaner är något lägre än målsättningen 1 500 lägenheter per år. Stockholmshem byggstartade under året projekt Bjällerkransen i Väster-
torp och Golvläggaren i Årstadal. Tillsammans omfattar de två projekten ca 430 lägenheter. Dessutom startade även projekt Töfsingdalen i Norra Djurgårdsstaden, som omfattar ca 150 lägenheter och en förskola.

Familjebostäder avslutade projektet Pendlaren 1 i Älvsjö under hösten 2013. Bolaget har även köpt tomträtten Gyllene Ratten i Fruängen, för att bygga nya bostäder. Tillsammans ger de två projekten möjligheter till 270 lägenheter.

Under året fattade kommunfullmäktige inriktningsbeslut om Svenska Bostäders projekt kvarteret Björnlandet. Projektet omfattar ca 150 lägenheter i Norra Djurgårdsstaden. Svenska Bostäder har även förvärvat fastigheten Vallgossen 14 (S:t Görans Gymnasium), där man har börjat ombyggnaden till ca 250 studentlägenheter.

För att producera ytterligare lägenheter har bostadsbolagen under året genomfört vissa förvärv. Familjebostäder har förvärvat fastigheterna Sandaletten 1 i Älvsjö och Kransbindarvägen i Midsommarkransen. Stockholmshem har förvärvat tomträtter i Årsta och Skärholmen.

För femte året i rad svarar *Stimulans för Stockholm*, för en betydande del av bolagskoncernens investeringar. För året uppgår investeringarna till ca 2,3 mdkr, vilket är ca 30 procent av bolagens to-

tala investeringsvolym. Projekten avser bland annat nyproduktionsprojekt, 0,9 mdkr, upprustning av fastighetsbestånd samt energieffektiviseringsprojekt.

Under de kommande åren förväntas befolkningsökningen i Stockholm att fortsätta. Detta ställer krav på en stor utbyggnad av främst grundskolor och förskolor. SISAB har under året medverkat i skolplaneringen för ett växande Stockholm och utarbetat områdesplaner för att möta behoven. Beslut har tagits i kommunfullmäktige avseende en om-ny- och tillbyggnad av Fridhemsskolan/Kungsholmens grundskola för att se till områdets växande behov. SISAB har under året färdigställt Lugnets skola i Hammarby Sjöstad samt fortsatt byggandet av den nya skolan i Mariehäll för 720 elever.

Micasa Fastigheter har under året genomfört ombyggnad och upprustning av boende i Dalen, Rio seniorboende på Gärdet samt Tunet i Vällingby. Under året har stadens tillgång på vårdplatser och långsiktiga behov utretts, vilket ska ligga till grund för Micasa Fastigheters fortsatta planering. Utredningen visar att det totala behovet av nya vårdplatser ökar först 2033. Under de år då behovet av bostäder för äldre inte är så stort, hyr Micasa Fastigheter ut bostäder till studenter.

Stockholm Vattens investeringar avser till närmare 50 procent investeringar i exploateringsområden. Övriga större projekt avser investeringar i ledningsnät samt vatten- och avloppsverk. Kommunfullmäktige har fattat ett inriktningsbeslut under 2013 som gäller västerorts framtida avloppsrening. Projektet innebär en nedläggning av Bromma reningsverk med möjlighet att bygga bostäder där istället. Avloppsvattnet leds från Bromma till Henriksdal reningsverk, som anpassas till det ökade flödet och byggs om för att klara högre reningsgrad än i dag med hjälp av s.k. biomembranteknik. Som en del av stadens arbete med Norra Djurgårdstaden har Stockholms Hamn arbetat med ombyggnaden av Värtahamnen. Hamnen får en direkt anslutning till Norra Länken, Spårväg City och handelsplats i kvarteret Valparaiso. Stockholms Hamnar har under året färdigställt ombyggnaden av Strömkajen. Moderniseringen av Kappelskärs hamn har också startat under året. Arbetet med att utvidga hamnen i Nynäshamn med Stockholm–Norvik fortsätter. Utdragna tillståndsprocesser försenar projektet ytterligare, vilket gör att byggstart kan ske tidigast under 2014.

För att bidra till att minska biltrafiken i innerstaden har Stockholm Parkering skapat två nya infartsparkeringar, en i Åregaraget i Vällingby City och en vid T-bana Globen.

SGA Fastigheter svarar för det största projektet under året, Tele2 Arena, som invigdes i augusti. Under hösten har arbetet med att färdiga arenan fortsatt och ett slutligt övertagande från entreprenören väntas under våren 2014. Nöjesdestinationen Tolv Stockholm, som ligger under Tele2 Arena, och arenagaraget invigdes under hösten 2013.

Finansiell verksamhet

Kommunkoncernens lånebehov tillgodoses genom en central upplåning. All extern lånefinansiering och placering hanteras centralt av Stockholms stads internbank. Internbanken har till uppgift att stödja kärnverksamheten och tillvarata skalfördelarna i den finansiella hanteringen. Detta uppnås bland annat genom ett gemensamt koncernkontosystem, som möjliggör att alla flöden nettas innan kommunen behöver vända sig mot den finansiella marknaden. På så sätt underlättas administrationen av de interna flödena samtidigt som det ger lägre totala finansieringskostnader.

Kommunkoncernen har en mycket hög kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla kommunkoncernens förmåga att infria sina betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort respektive lång sikt. Kreditbedömningen utförs av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's som ger kommunkoncernen Stockholms stad högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA. Ratingen uppdateras årligen och bekräftades den 6 december 2013. För investerare innebär denna rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till Stockholms stad. Detta möjliggör att kommunkoncernen erhåller fortsatt förmånliga lånevillkor.

Finanspolicyn sätter ramarna

Finanspolicyn anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen samt identifierar de finansiella risker som kommunkoncernen är exponerad för och hur de ska hanteras.

Risker förenade med stadens finansiella verksamhet hänför sig huvudsakligen till kredit- och marknadsrisk. Det finns även andra risker såsom likviditetsrisk, finansieringsrisk och operativa risker. Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser gentemot kommunkoncernen. Kreditrisken mäts som kreditvärde per motpart eller instrument. Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priser leder till en ofördelaktig förändring av värdet av tillgångar och skulder. Ränterisk uttrycks som målduration med ett tillåtet avvikel-seintervall och en definierad ränteförfallostruktur. Finansieringsris-

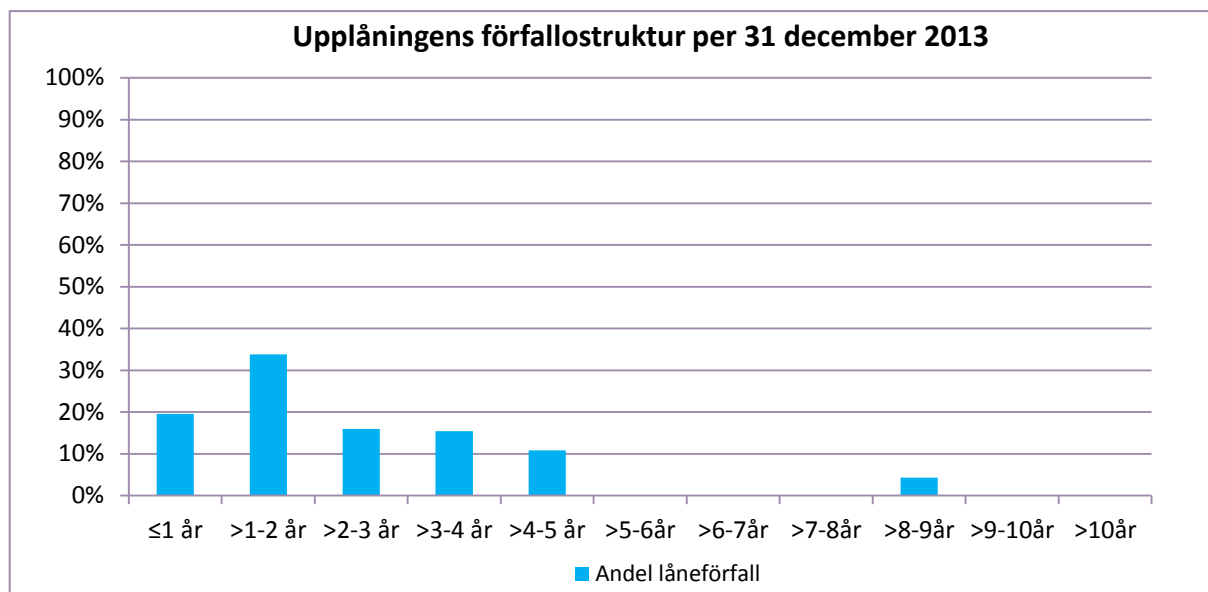
ken är risken att vid kapitalförfall inte kunna återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Finansieringsrisken hanteras genom att kapitalförfallen, i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar, sprids över tiden och genom en definierad kapitalförfallprofil. För att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader, orsakade av ränte- och valutaförändringar under löptiden för ingående lån i skuldportföljen, får Stockholm stad använda derivat.

Stockholms stad har valt att ha en sammanhållen central finansfunktion, internbanken, som hanterar de aggregerade riskerna, säkerställande av finansiering, likviditetshantering, bankrelationerna etc. En central hantering innebär även en minskad finansiell risk avseende ränterisk, finansieringsrisk, kreditrisk, operativ risk m.fl. och möjliggör för en bättre intern kontroll.

Riskerna följs upp löpande av en riskkontrollfunktion och rapporteras till kommunstyrelsen.

Kommunkoncernens upplåning

Kommunkoncernen Stockholms stad hade den 31 december 2013 en extern skuldportfölj om 18 441,3 mnkr (15 290,7). Den externa skuldportföljen har under året ökat med 3 150,6 mnkr. Ökningen i skuldportföljen beror på en fortsatt hög investeringsnivå i kommunkoncernen. Investeringarna består främst av byggnation av fler bostäder, publika anläggningar samt infrastrukturprojekt. Nettoskuldportföljen, d.v.s. bruttoskuld minus placeringar, var för kommunkoncernen 16 752,5 mnkr (13 483,9). Skuldförvaltningen för kommunkoncernen hanteras i två portföljer. En kort skuldportfölj, med löptid upp till och med fem år, som huvudsakligen hanterar interna och externa flöden för kommunkoncernen. En mindre andel av skuldförvaltningen (4,3 procent) utgörs av en lång skuldportfölj, med löptid från fem till och med tio år, som avser att hantera lång upplåning till kommunkoncernen.

Kommunkoncernen hanterar skuldförvaltningen effektivt inom de ramar som finns i enlighet med fastställd finanspolicy. För att bland annat uppnå detta lånar Stockholm stad med både fast och rörlig ränta på inhemsk och internationell lånemarknad. Stockholms stad arbetar även aktivt med att hantera förfallostrukturen och samarbetar med många olika motparter, vilket medför minskad refinansieringsrisk.

Valuta- och räntederivat uppgår per den 31 december till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om 7 526,4 mnkr efter säkrad kurs. Enligt finanspolicyn får derivat ingås för att hantera uppkommen ränte- och valutarisk. Samtliga derivatinstrument utestående på balansdagen är säkringsinstrument med syfte att säkra ränte- och valutarisk för kommunkoncernens skuldportfölj. Den del av skuldportföljen som är i utländsk valuta är genom derivaten omvandlade till SEK och fast svensk ränta. Det ger en förutsägbarhet avseende valutarisk och räntekostnader, som bland annat underlättar för kommunkoncernens verksamhetsplanering. I analys av upplåningen används, om inte annat anges, belopp inklusive säkring med derivat i linje med säkringsredovisning. Utestående derivat omfattar terminer och swappar.

Kommunkoncernens externa skuldportfölj hade en genomsnittlig ränta på 2,54 procent med räntesäkringar och årets räntekostnader är 453,5 mnkr. Den genomsnittliga räntebindningstiden för den externa skuldportföljen är 2,2 år.

låneplanering och betalningsberedskap

Grunden för en god låneplanering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagen och de största investerande förvaltningarna i kommunkoncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att kunna se till att upplåning och placering sker på lämpliga räntenivåer och löptider.

Kommunkoncernen lånar i huvudsak genom olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden. Det sker genom att Stockholms stad ger ut certifikat (korta lån) och obligationer (långa lån). Marknadsprogram och utnyttjad andel per 31 december 2013 anges i nedan tabell.

Marknadsprogram	Rambelopp, lokal valuta	Utnyttjat, lokal valuta	Utnyttjat, SEK *
Kommuncertifikat, KC, miljoner SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper, ECP, miljoner USD	1 500	0	0
Medium term note, MTN, miljoner SEK	10 000	3 900	3 900
Euro medium term note, EMTN, miljoner EUR	5 000	1 357	12 196

* Valutakurser efter valutasäkring.

Utöver lån via marknadsprogrammen sker upplåning hos Europeiska Investeringsbanken (EIB) via uppsatta låneramar för stadens delfinansiering av Norra Länken respektive Citybanan. Staden har 1 000 mnkr respektive 1 200 mnkr utestående via låneramen för Norra Länken respektive Citybanan.

Kommunkoncernen har extra betalningsberedskap i form av en checkräkningskredit om 3 000 mnkr samt ett kreditlöfte i form av ett syndikerat lån om 2 500 mnkr. Det syndikerade lånet finns tillgängligt enligt avtal med 2 500 från 27 november 2013 och höjs till 5 000 mnkr från 28 februari 2014.

Om staden

Årets resultat

Resultatet för året, efter skatteintäkter och finansiellt resultat, uppgår till 3 597,7 mnkr (2 617,3). Totalt har skatteintäkter inklusive generella statsbidrag och utjämning ökat med 1 077,6 mnkr. Reavinsterna uppgår till 1 060,4 mnkr. I likhet med 2012 har premierna för avtalsgruppsjukförsäkringen och avgiftsbefrielseförsäkringen ej

behövt erläggas. Härutöver kommer en återbetalning av premierna för 2005 och 2006 med 511,0 mnkr. Förändring av diskonteringsräntan för beräkning av pensionsskulden påverkar resultatet negativt med 414,7 mnkr.

Överskott inom nämndernas verksamhet samt en ej budgeterad aktieutdelning från AB Fortum Värme Holding bidrar också till resultatet. Efter utdelning om 1 900,0 mnkr från Stockholms Stadshus AB enligt § 5:1 i den nya allbolagslagsstiftningen har erhållits. Den budgeterade utdelningen från Stockholm Stadshus AB på 900 mnkr har enligt beslut i kommunfullmäktige i samband med tertial 2 ej tagits ut.

Efter ianspråktagande av tidigare års avsättningar och årets avsättningar uppgår årets resultat (förändring av eget kapital) till 3 444,4 mnkr (3 037,3). Resultatet justerat enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans, visar att staden uppfyller kravet då resultatet är positivt, och uppgår till 2 286,4 mnkr (2 317,7).

Resultat per den 31 december, mnkr

	2013	2012	2011	2010	2009
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat	3 597,7	2 617,3	1 136,8	1 761,9	1 210,5
Resultat förändring eget kapital	3 444,4	3 037,3	881,3	947,7	120,4
Årets balanskravsresultat	2 286,4	2 317,7	678,7	342,7	8,7

Årets förändring av eget kapital

Från och med bokslutet 2013 har staden möjlighet att avsätta ett positivt resultat till en resultatutjämningsreserv, som kan förbrukas över en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige har i samband med tertialrapport 2 antagit riktlinjer för avsättning till och ianspråktagande av en resultatutjämningsreserv. En resultatutjämningsreserv ger staden handlingsberedskap vid konjunktursvängningar, så att tillfälliga svackor i skatteintäkterna, kan regleras med medel från resultatutjämningsreserven och därmed inte påverka verksamheterna. Staden har valt att för 2013 använda del av resultatet till avsättning till medfinansiering i infrastruktur i enlighet med årets Stockholmsförhandlingar, varför endast ett marginellt utrymme återstår för avsättning till RUR och ingen avsättning görs.

Avsättning till RUR	Staden	
	2013-12-31	2012-12-31
mnkr		
Årets balanskravsresultat innan RUR	2 286,4	2 317,7
Avgår 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	-359,8	-349,0
Avgår utdelning enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, SFS 2010:879	-1 900,0	-670,0
Summa möjlig avsättning till RUR	26,6	1 298,7
Avsättning till RUR	0,0	0,0

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 9 695,3 mnkr (9 602,3), vilket är en ökning med 93,0 mnkr eller 1,0 procent jämfört med föregående år. Intäkterna för taxor och avgifter har ökat bland annat beroende på förändrad taxa för renhållningsverksamhet. Ett ökat barnantal inom förskoleverksamhet och skolbarnomsorg ger även högre taxe-intäkter liksom ett större antal plan och bygglov. Statsbidrag för flyktingmottagande och projekt inom äldreomsorgen har ökat.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar, uppgår till 44 502,4 mnkr (43 275,8), vilket är en ökning med 1 226,6 mnkr eller 2,8 procent (2,1). En befolkningsökning på drygt 16 400 personer har ställt krav på utbyggd service. Den låga inflationen 2013 (0,1 procent jämfört med december 2012) håller tillbaka kostnadsökningar.

Personalkostnader

Personalkostnaderna har 2013 ökat med 2,8 procent. Förändringen beror främst på årets lönerrevision. Lönekostnaderna exklusive arbetsgivaravgifter har ökat med 3,2 procent. Andelen personal, som är under 26 år och över 65 år, har ökat. Premien för avtalsgruppsjukförsäkringen, som ingår i personalkostnaderna, har utgått 2013 liksom 2012 på grund av tidigare överuttag av avgifter.

I december uppgick antalet helårsarbetare till 37 831 (38 059). Detta är en minskning med 228 helårsarbetare eller 0,6 procent i jämförelse med december föregående år. Minskningen har skett inom äldreomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning. En verksamhetsövergång har skett inom fritid och kultur då Kulturhuset nu ingår i Stadsteatern. En fortsatt ökning har skett inom förskoleverksamhet och skolbarnomsorg till följd av ökat antal barn i förskoleålder. Kostnaderna för sjukfrånvaron har under året ökat med 6,6 procent. Stockholm har därmed samma trend som

landet i övrigt med en ökning av den korta sjukfrånvaron, dag 2-14. För Stockholms del skedde ökningen främst under första halvåret 2013 medan ökningen av sjuklönekostnaderna under andra halvåret ungefär motsvarar löneökningen.

Externa utförare

Kostnaderna för externa utförare uppgår till 16,1 mdkr (15,4) en kostnadsökning med 4,5 procent. För verksamhetsområdet äldreomsorg utförs över 60 procent av verksamheten av externa entreprenörer och för verksamhetsområdena omsorg om funktionshindrade, utbildning gymnasieskolan, infrastruktur och affärsverksamhet är hälften eller mer än hälften av verksamheten utlagd på entreprenad. Detta innebär att över en tredjedel av stadens totala kostnader utgörs av entreprenadkostnader, ungefär i storleksordning med stadens personalkostnader

Bidrag och transfereringar

Kostnaden för bidrag och transfereringar uppgår till 2 237,1 mnkr (2 203,6), vilket är en ökning med 1,5 procent jämfört med föregående år. Ekonomiskt bistånd har, liksom år 2012 minskat, och kostnaden uppgår 2013 till 970,0 mnkr (982,7). I ett tolv månadersperspektiv var antalet biståndshushåll 1,0 procent lägre i december 2013 än 2012. Antalet biståndshushåll uppgick i december till 9 980 (dec 2012 10 075) och av de vuxna biståndstagarna var 50 procent arbetslösa (49). Under sista delen av 2013 har antalet hushåll med bistånd ökat. Kostnaden för kommunalt vårdnadsbidrag uppgår till 22,0 mnkr. Under året har 1551 personer fått ersättning via vårdnadsbidrag, vilket är en minskning med 502 personer jämfört med 2012. Kostnaderna för ersättning för personlig assistans har ökat med 24,0 mnkr till 370,0 mnkr.

Jämförelsestörande poster

För 2013 uppgår jämförelsestörande intäkter till 1 546,6 mnkr (1 279,6¹) och jämförelsestörande kostnader till 220,6 mnkr (182,1). Intäkterna avser återbetalning av premier för avtalsförsäkringar erlagda 2005 och 2006 med 511,0 mnkr samt realisationsvinster vid försäljningar på 1 035,6 mnkr. Härav uppgår reavinster från försäljning av exploateringsfastigheter till 241,6 mnkr och av återstoden avser drygt hälften försäljningar av fastigheter utanför stadens gränser och resten försäljning av tomträttsmark främst i Hagastaden. Realisationsförluster vid försäljning av fastigheter och mark uppgår till 48,7 mnkr (17,2). Övriga jämförelsestörande kostnader är förbrukade medel för ytterstadssatsningen 87,0 mnkr, e-

¹ 2012 års värde är korrigerat med 12,5 mnkr, som är flyttat till jämförelsestörande finansiella intäkter .

tjänstprogrammet, 46,8 mnkr, kompetensfonden, 0,6 mnkr samt IT-satsning 37,4 mnkr. Dessa kostnader finansieras från tidigare års överskott enligt fullmäktigebeslut 2002, 2006, 2010, 2011 och 2012.

Avskrivningar

Årets avskrivningar av anläggningstillgångar uppgår till 918,9 mnkr (875,1), en ökning om 43,8 mnkr. Avskrivningar enligt plan uppgår till 878,0 mnkr (806,6), nedskrivningar av värdet på anläggningstillgångar till 20,1 mnkr och utrangeringar till 20,8 mnkr främst på grund av förgävesprojekt. Den kraftiga ökningen av planenliga avskrivningarna på 8,9 procent beror på en ökad investeringsvolym de senaste åren. Drygt fyra miljarder investeras nu per år.

Skatter, statsbidrag och utjämning

Årets skatteintäkter är beräknade till 35 866,6 mnkr (34 178,4) vilket är en ökning med 4,9 procent trots en något svag konjunktur. Generella statsbidrag och utjämning är beräknade till 111,7 mnkr (722,3). Stadens sammanlagda intäkter från skatter, statsbidrag och utjämning har totalt ökat med 3,1 procent (3,2) att jämföra med en kostnadsökning inklusive avskrivningar på 2,9 procent (2,4). I jämförelse med 2012 har alltså marginalen mellan skatteintäktsökningen och kostnadsökningen minskat.

Bidraget från kostnadsutjämningen har minskat med 35,2 mnkr bland annat till följd av förändring av befolkningens åldersstruktur. Avgiften till inkomstutjämningen är högre beroende på att skattekraften i Stockholm ökat i förhållande till riket i övrigt. Regleringsbidrag har minskat med 23,6 mnkr, trots att staden har kompenserats för bland annat den besparing som gjorts år 2012 på grund av den nya gymnasiereformen och den höjda fastighetsavgiften. Intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften har minskat med 60,4 mnkr, vilket hänger samman med en sänkning av avgiften för hyresfastigheter. En kommun som Stockholms stad, med en stor andel lägenheter, får därigenom minskade intäkter. Stockholms stads avgift till LSS-utjämning har ökat.

Finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet inkluderar räntenettet för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat uppgår till 2 019,4 mnkr (1167,7²), varav aktieutdelning från AB Fortum Värme Holding uppgår till 200,0 mnkr. Stockholms Stads-
hus AB har enligt den nya allbolagslagstiftningen gjort en utdelning

² 2012 års värde är korrigerat med 12,5 mnkr flyttat från jämförelsestörande intäkter till jämförelsestörande finansiella intäkter.

på 1 900,0 mnkr. Denna är riktad till den del av kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning eller tillgodoser bostadsbehovet för personer, som kommunen har ett särskilt ansvar för. Under 2013 har förbrukats 41,9 miljoner till projekt som uppfyller villkoren. Förbrukningen av gjord utdelning 2012 på 670 mnkr uppgår till och med 2013 till 184,8 mnkr.

Det finansiella resultatet påverkas av en jämförelsestörande kostnad på 414,7 mnkr hänförlig till en förändring av den ränta, som används för att diskontera pensionsskulden, RIPS-räntan. Denna sänks med 0,75 procentenheter vilket medför en större skuldförändring både för den delen av skulden, som redovisas i balansräkningen och för ansvarsförbindelsen. RIPS-räntan regleras av räntenivån i samhället, som varit mycket låg 2013. Reavinster avseende bostadsrätter och försäljning av aktieinnehavet i Mässfastigheter i Stockholm AB påverkar det finansiella resultatet med 24,9 mnkr.

Räntenettet för staden är positivt och uppgår till 403,6 mnkr (397,6). Staden hanterar bolagskoncernens upplåning mot ränta inklusive omkostnadsersättning. Den låga räntenivån har hållit nere räntekostnaderna trots en ökad låneskuld. Under posten finansiella intäkter och kostnader redovisas årets kostnad för värdesäkring av pensionsskulden som uppgår till 94,7 mnkr utöver förändringen hänförlig till RIPS-räntesänkningen.

Övriga avsättningar

Årets avsättningar uppgår till 495,9 mnkr. Under året har 2013 års Stockholmsförhandling genomförts mellan staten, landstinget, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun om en utbyggnad av tunnelbanenätet i regionen och en ökad bostadsbebyggelse. Stockholms stads åtagande i fasta priser för medfinansiering av tunnelbaneutbyggnaden uppgår till 2 950 mnkr i fasta priser. I samband med 2009 års Stockholmsförhandling avsettes medel för medfinansiering i spårförbindelser. Denna avsättning utökas nu med 480 mnkr för att täcka de framtida åtagandena. Resultatet för kyrkogårdsnämnden, 15,9 mnkr, har avsatts.

Ianspråktagande av övriga avsättningar har gjorts till förskoleutbyggnad med 8,8 mnkr, evidensbaserade projekt inom hemlöshet med 8,2 mnkr, satsningar på åtgärder för funktionshindrade 3,8 mnkr, utbyggnad äldreomsorg 13,6 mnkr, renhållningsverksamhet 24,0 mnkr och 2,6 mnkr till Stockholms Science City. Infrastrukturella bidrag till E18, Citybanan och Lindhagens plan har ianspråkta-

gits med 281,5 mnkr. Avsättningen för infrastrukturella bidrag uppgår därmed vid årets slut till 8 126,8 mnkr.

Samtliga stadens avsättningar bedöms uppfylla gällande regler.

Kassaflödesanalys

Summan av årets kassaflöde är negativt och uppgår till 258,5 mnkr. De likvida tillgångarna parerar upplåningsbehov och nivån påverkas av aktuell ränta. Kassaflödet varierar efter bedömt behov av likvida tillgångar.

Kassaflödet från verksamheten består av årets resultat exklusive reavinst/förluster och återläggning av ej likvidpåverkande poster i form av avskrivningar, avsättningar med mera. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 4 475,2 mnkr (3 343,5). Den stora förändringen i förhållande till föregående år beror på årets resultat och den ökade pensionsavsättningen beroende på ändrad RIPS-ränta.

Kassaflödet från förändringen av kortfristiga fordringar/skulder samt lager är främst avhängigt av förändringar i fordringar/skulder gentemot stadens bolag. Förändringen är negativ för året, -3 072,2 mnkr, beroende på högre nettofordran på bolagen med 5 708,5 mnkr som motverkas av högre kortfristiga lån än tidigare. Bolagen har genomfört stora investeringar under året samtidigt som försäljningsvolymen minskat, vilket ökat behovet av upplåning. Kassaflödet från stadens investeringsverksamhet är negativt, -3 021,9 mnkr, beroende på en hög investeringsvolym på mer än 4 mdkr. Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur bidrar till det negativa flödet med -281,5 mnkr.

Staden har ökat sina långfristiga skulder för att täcka bolagens lånebehov. Flödet från den löpande verksamheten täcker stadens egna investeringsutgifter. De räntebärande nettotillgångarna uppgår till 13 038,2 mnkr. De har ökat med 2 241,3 mnkr under året.

Balansräkning

Stadens balansomslutning har ökat med 9 552,9 mnkr till 112 808,5 mnkr (103 255,6). Staden administrerar upplåning och placering för stadens bolag. Nettofordran på bolagen har ökat med 5 708,5 mnkr medan stadens materiella anläggningstillgångar och exploateringsfastigheter har ökat med 3 113,8 mnkr. För att möta bolagens lånebehov har den kort- och långfristiga upplåningen ökat med 3 171,3 mnkr. Stadens investeringsutgifter täcks av medel från verksamheten. Resultatet har minskat upplåningsbehovet generellt.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 2 327,6 mnkr och uppgår till 62 343,8 mnkr (60 016,3). Ökningen är hänförlig till materiella anläggningstillgångar. Investeringarna uppgår till 4 271,6 mnkr, av- och nedskrivningar till 918,9 mnkr och det bokförda värdet vid försäljningar till 243,1 mnkr. Investeringensvolymen har minskat något, -293,8 mnkr, i jämförelse med föregående år. Investeringar sker främst i bostadsbyggande, där Hagastaden är det största objektet och infrastruktur, där byggande av nya Slussen tar mest medel i anspråk. En omklassificering av exploateringsfastigheter med 786,0 mnkr från anläggnings- till omsättningstillgångar har gjorts under året på grund av att dessa fastigheter planeras säljas. Investeringssinkomster i form av avgifter och bidrag bruttoredovisas vid aktiveringen, så att inkomsterna skuldförs och intäktsredovisas i takt med en anläggnings förbrukning. Dessa investeringssinkomster uppgår för 2013 till 13,5 mnkr (39,7 mnkr 2012).

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 7 225,3 mnkr och uppgår till 50 464,7 mnkr (43 239,4). Den största förändringen är bolagens ökade upplåningsbehov beroende på en fortsatt hög investeringsvolym främst avseende bostäder. Stadens fordran på bolagen har under året ökat med 7 138,5 mnkr. Exploateringsfastigheter har ökat till 2 616,0 mnkr (1 830,0). Vid årsskiftet utnyttjade stadens sin checkräkningskredit varvid stadens likvida tillgångar bestod enbart av förskottskassor och liknande kassor med likvida medel. Staden likvida tillgångar uppgår till 4,8 mnkr (128,4) en minskning med 123,6 mnkr. De likvida tillgångarna parerar upplåningsbehov och nivån påverkas av aktuell ränta.

Eget kapital och skulder

Det egna kapitalet har ökat med 3 444,4 mnkr till 56 632,8 mnkr (53 188,4) till följd av årets resultat. I enlighet med beslut i kommunfullmäktige 2002, 2006, 2010, 2011 och 2012 om disposition av eget kapital har sammanlagt under året disponerats 171,9 mnkr. Dessa redovisas under jämförelsestörande kostnader.

Långfristiga skulder har ökat med 1 639,5 mnkr till 15 587,3 mnkr (13 947,8). Obligations- och reverslån har tagits upp för att möta bolagens ökade lånebehov. Lån, som förfaller till betalning inom ett år klassificeras som kortfristiga lån. Delen långfristiga lån har ökat i förhållande till kortfristig upplåning. (Se avsnittet om finanspolicy för en närmare analys.) Bland långfristiga lån ingår Stockholms stads åtagande i projektet avseende strömförsörjning, Stockholms Ström, med 656,2 mnkr. Utbetalning till projektet på 258,0 mnkr 2014 är klassificerad som kortfristig skuld.

Kortfristiga skulder ökar med 3 625,6 mnkr till 26 893,2 mnkr (23 267,6). Stadens lånebehov har täckts med långfristig upplåning och i mindre utsträckning med certifikatlån, som minskade med 1,3 mdkr. Däremot ökar den kortfristiga delen av långfristig upplåning med 2,5 mdkr. Stadens skulder till koncernföretag har ökat med 1,4 mdkr, beroende på att likviditet hos i koncernen ingående bolag används för att minska det externa lånebehovet. Slutavräkningen för stadens skatteintäkter 2013 beräknas bli negativ, vilket medför en kortfristig skuld. Semesterlöneskulden har relativt sett ökat kraftigt.

Soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Måttet redovisas inklusive stadens ansvarsförbindelse avseende pensionsåtaganden. Soliditeten per den 31 december 2013 uppgår till 34,0 procent (34,7). Minskningen i förhållande till föregående år beror delvis på en ökad balansomslutning, som till stor del härrör från en ökad fordran på stadens bolag. Eget kapital uppgår till 56 632,8 mnkr, vilket motsvarar cirka 63 175 kr per invånare (inklusive ansvarsförbindelse 42 727 kronor).

Pensioner

Pensionsskulden för perioden redovisas i balansräkningen med totalt 4 889,7 mnkr, inklusive särskild löneskatt. Pensionsavsättningarna har under perioden ökat med 690,1 mnkr, till stor del beroende på den förändring av RIPS-räntan som beslutats under 2013. Beräkningen av pensionsskulden bygger på Sveriges Kommuner och Landstings riktlinjer, RIPS07. Grunden för beräkningar är pensionsavtalet KAP-KL. Avtalet ersätts 2014-01-01 för anställda födda 1986 och senare av ett nytt avtal AKAP-KL. Effekterna på skuldförändringen och pensionsavgifterna beräknas inledningsvis bli marginella. Lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet är inlagda i pensionsskulden.

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör en ansvarsförbindelse i stadens bokslut och uppgår till 18 330,4 mnkr inklusive särskild löneskatt. Redovisningen, av denna del av pensionsskulden som ansvarsförbindelse, sker enligt den så kallade blandmodellen. Denna innebär att en del av stadens skulder ej redovisas i balansräkningen, som därmed visar en mer positiv bild av den ekonomiska ställningen. Pensionsskulden intjänad till och med 1997 har ökat med 1 007,6 mnkr jämfört med 2012. Den minskade diskonteringsräntan påverkar även här och ger en högre skuldökning under året. Den upplupna pensionsavgiften och upplupen löneskatt redovisas som kortfristig skuld och uppgår sammanlagt till 724,3 mnkr.

Leasingavtal

Värdet för stadens framtida åtagande för operationell leasing uppgår i bokslut 2013 till 6 672,5 mnkr, varav 63 % (4 186,0 mnkr) avser avtal med stadens bolag. I stort sett alla leasingavtal avser hyresavtal avseende lokaler. Avtalen med externa hyresvärdar är spridda över ett stort antal hyresvärdar, varför risken bedöms som låg. Endast ej uppsägningsbara leasingavtal med en avtalstid som överstiger tre år redovisas. Avtalen med Skolfastigheter i Stockholm AB är uppsägningsbara och ingår ej i redovisningen. Avtalen med Micasa Fastigheter i Stockholm AB är uppsägningsbara, men till en väsentlig kostnad för staden varför det bedömts att de ska ingå i redovisningen.

Försäljningar

Stadens försäljningsinkomster från materiella anläggningstillgångar uppgår under året till 1 217,2 mnkr vilket medfört en realisationsvinst för staden på 1 035,6 mnkr. Försäljningarna avser fastighetsförsäljningar, friköp av tomträttsmark och försäljningar kopplade till exploatering. Friköp av tomträttsmark har inneburit försäljningsinkomster för staden om 499 mnkr, varav 305 mnkr avser Hagastaden. Fastighetsförsäljningar till följd av exploateringsverksamhet har inneburit försäljningsinkomster om cirka 254,9 mnkr.

Investeringar i staden

Stadens investeringar 2013 uppgår till 4 271,6 mnkr (4 565,4), vilket är lägre än föregående år, men ca 400,0 mnkr högre än 2011. Investeringsinkomsten för året uppgår till 13,5 mnkr (39,7).

Stadens satsning på bostadsbyggande fortgår. Investeringsutgifterna för stadsutvecklingsområdena Hagastaden, Norra Djurgårdsstaden, Hammarby sjöstad och Nordvästra Kungsholmen uppgår i likhet med föregående år sammanlagt till cirka 1 360,0 mnkr. I bland annat Sabbatsberg och Älvsjö pågår också större projekt som innehåller bostäder.

Stadens största infrastrukturprojekt är rivning och nyanläggning av Slussen. I september 2013 fastställde Mark- och miljööverdomstolen detaljplanen för Slussen. Förberedande arbeten i form av främst ledningsomläggningar har handlats upp och arbete pågår sedan början av 2013. Renoveringen av Sergels torgs tätskikt påbörjades i november 2012. Under projektets första del har ca 25 procent av den totala ytan behandlats. Flera reinvesteringsprogram med syfte att säkerställa funktionen i stadens infrastruktur pågår. Trafikverket har beslutat att Norra Länken kommer att öppnas för trafik vintern 2014/2015, det vill säga ett år tidigare än den ursprungliga tidpla-

nen. Även för stadens investering i trafikplats Hjorthagen har mer arbete än planerat kunnat genomföras under året.

Arbetet med att utveckla och energieffektivisera Hötorgshallen slutfördes i början av 2013. Hallen återinvigdes i april 2013. Engelbrekts hallen och Stora Mossens idrottshall färdigställdes under året. Engelbrekts hallen är en fullstor idrottshall byggd under jord, medan Stora Mossens idrottshall är uppförd inom ramen för konceptet ”enklare idrottshallar”.

I följande tabell redovisas ett antal större projekt med genomförandebeslut som pågått under året (nettoutgifter, mnkr).

Projektnamn	Avser	Budget 2013	Utfall 2013	Avvikelse
Hagastaden	Bostäder	-173,1	-646,6	-473,5
Hammarby sjöstad	Bostäder	-108,1	-110,2	-2,1
Norra Djurgårdsstaden	Bostäder	-764,6	-470,4	294,2
Nordvästra Kungsholmen	Bostäder	-122,7	-133,5	-10,8
Sabbatsberg	Bostäder	-45,0	-52,3	-7,3
Älvsjö Centrum	Bostäder	-28,9	-46,8	-17,9
Slussen	Infrastruktur	-413,5	-428,2	-14,7
Sergels torg, renovering av tätskikt	Infrastruktur	-140,0	-132,1	7,9
Norra Länken: trafikplats Hjorthagen	Infrastruktur	-95,7	-118,4	-22,7
Reinvesteringsprogram: gatuytor, belysning och trafiksignaler	Infrastruktur	-147,0	-175,3	-28,3
Energieffektiviseringsåtgärder	Fastighet	-86,1	-91,3	-5,2
Hötorgshallen, utveckling	Fastighet	-41,5	-12,6	28,9
Engelbrekts hallen, ny idrottshall	Idrott	-50,2	-39,6	10,6
Stora Mossen, ny idrottshall	Idrott	-40,0	-44,0	-4,0
Skogskyrkogården, nytt krematorium	Krematorium	-59,4	-46,4	13,0

Avvikelsen jämfört med budget beror i många fall på tidsförskjutning av investeringsprojekten, vars genomförandetid sträcker sig över flera kalenderår. Projektens utfall kommer att kunna mätas först i samband med avslut och slutredovisning. Avvikelserna beror bland annat på att planprocesserna, inklusive överklaganden, ofta tar längre tid än beräknat. Budgetavvikelsen för Hagastaden förklaras i stor utsträckning av att formerna för budgetering av projektet har ändrats under året.

Staden har under 2013 utbetalat drygt 280,0 mnkr i medfinansiering av de statliga infrastrukturprojekten Citybanan, ombyggnation av

E18 samt trafikplats Lindhagensgatan. Stockholmsförhandlingen 2013 slutfördes i december. Stadens åtagande för medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan uppgår enligt överenskommelsen till 2 950,0 mnkr i 2013 års prisnivå.

Den nya lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag har inneburit möjlighet för staden att via en särskild utdelning finansiera projekt inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar, inom vilka åtgärder som främjar integration och social sammanhållning kommer att genomföras. Efterutdelningen uppgick 2013 till 1 900,0 mnkr. Utdelningen har öronmärkts för projekt inom kommunfullmäktiges långsiktiga visioner Järvalyftet och Söderortsvisionen, men även för finansiering av projekt i andra prioriterade områden i ytterstaden. Många av de projekt för vilka medel öronmärkts befinner sig i planeringsfasen. Finansieringsbehovet kommer att öka under kommande år när projekten genomförs. Under 2013 har 133,0 mnkr tagits i anspråk för finansiering av genomförandet av bland annat projekten Rinkebyterassen och Rinkebystråket inom Järvalyftet, och bostadsprojektet Johannelund vid Lövstavägen i västerort.

Ansvars- och borgensförbindelser

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår till 792,9 mnkr, en minskning med 19,4 mnkr. Borgensåtagandet avser dels ideella föreningar dels stiftelser eller bolag. Staden har även gått i borgen för pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Större delen av dessa pensionsutfästelser har bortförsäkrats till S:t Erik Livförsäkring AB. Den samlade risken för stadens borgensåtagande bedöms som låg

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera ställer vissa krav på redovisning i offentliga företag, genom krav på öppen och separat redovisning. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 08/723/EEG i svensk lag (transparensdirektivet) för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom ägande, finansiell medverkan eller genom de regler som gäller för företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Enligt lagen ska offentliga företag som har en årlig nettoomsättning överstigande 40 miljoner euro under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren tillämpa bestämmelserna om öppen redovisning.

De bolag som omfattas av direktivet och uppgiftsskyldigheten är Stockholms Hamn AB, STOKAB och Stockholms Stads Parkerings AB. Inom staden bedrivs ekonomisk verksamhet av enheten för redovisning och finansstrategi, stadsledningskontorets finansavdelning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker genom denna enhet. Samtliga bolag erbjuds upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för eventuell omkostnadsersättning. Inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag lämnas.

Övriga ärenden

Uppgradering av e-tjänster till ny version av e-tjänsteplattformen

Kommunstyrelsen medges finansiering om 10,0 mnkr för uppgradering av e-tjänster till den nya versionen av e-tjänsteplattformen. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med it.

E-tjänster ska bygga på stadens e-tjänstplattform. Ett generationsskifte har skett men ca 20 tjänster ligger kvar på den gamla versionen av e-tjänstplattformen. Den första versionen av e-tjänstplattformen kommer inte att vidareutvecklas utan kommer successivt att avvecklas under de kommande två åren. Nya versionen av e-tjänstplattformen har stöd för den nya grafiska profilen vilket inte finns i den första versionen.

Utbyggnad av bredband – Snabb nätverksaccess på stadens förskolor

Kommunstyrelsen medges finansiering om 10,0 mnkr för fortsatt utbyggnad av bredband till stadens förskolor. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med it.

Kostnaden för överföring till ny leverans avseende ersättningssystem inom det sociala området

Stadsledningskontoret genomförde under 2012- 2013 en upphandling av ersättningssystem inom det sociala området - dokumentationssystem för personal som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen (VODOK), it-stöd för stadsövergripande verksamhetsplanering (SchemOS) samt mobilt it-stöd för rapportering till dokumentationssystemet (ParaGå). Upphandlingen resulterade i att nuvarande leverantör även fortsättningsvis får uppdraget för drift och förvaltning av dessa system. Kostnaderna för överföring har därför kunnat begränsas och uppgår till 13,0 mnkr 2014, då överföringsprojektet i huvudsak ska vara klart. Kommunstyrelsen medges finansiering om 13,0 mnkr för ny leverans avseende ersättningssystem inom det sociala området. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med it.

Stockholms stads sommarkoloniverksamhet 2013

Alla barn som är folkbokförda i Stockholms stad och som går i skolår 3-9 har möjlighet att söka plats på sommarkoloni. Det finns ett stort antal olika kollo att välja mellan. Många är traditionella, vilket innebär att barnen mest ägnar sig åt olika sommaraktiviteter

som till exempel bad, hajk, idrott, spel och lek. Vissa kollo erbjuder specialinriktningar såsom exempelvis fotboll, teater eller segling. Vistelsetiderna varierar mellan 7-14 dagar. Det finns också sommarkoloniverksamhet och annan lovverksamhet för barn med funktionsnedsättning inom ramen för LSS.

Sommarkollodeltagare i siffror

Under 2013 åkte 3 507 barn och ungdomar på sommarkollo, det är en ökning med cirka 1 procent jämfört med förra året. Antalet ansökningar har ökat med knappt 2 procent sedan förra året. Detta är ett positivt trendbrott efter två år av vikande intresse. Det har inte skett några större förändringar i fördelning mellan pojkar och flickor mellan de senaste åren. 57 procent av de som deltog på sommarkollo var flickor och 43 procent pojkar. Differensen mellan andelen som sökt och andelen som faktiskt åkt beror på att kolloarrangörerna har ett bestämt antal platser och i de fall barnet endast haft ett förstahandsval har det ibland inneburit att utförarna inte haft kapacitet att ta emot.

Sökta och beviljade kolloplatser

År	Sökta platser	Antal barn som åkte på kollo	Andel barn som åkte på kollo	Skillnad antal placerade barn i jämförelse med året innan
2006	5 133	4 365	85 %	-1 936
2007	4 643	3 977	85 %	- 388
2008	4 360	3 618	83 %	- 359
2009	4 537	3 657	81 %	+39
2010	4 670	3 790	81 %	+133
2011	4 223	3 702	88 %	-88
2012	3 853	3 481	90 %	-221
2013	3 924	3 507	89 %	+71

Deltagarna ger sommarkollo, precis som tidigare år, ett mycket högt betyg. Hela 95 procent (91 procent 2012) svarade att deras kollovistelse varit bra eller mycket bra. Det är fjärde året i rad som det övergripande omdömet får ett högt betyg vilket bekräftar deltagarnas upplevelse av att det är en bra verksamhet.

Ingen förändring av avgifterna har skett sedan 2005. En liten förändring kan noteras i antalet barn som deltagit på sommarkollo per avgiftsnivå. Under de senaste åren har en minskning noterats i två av de lägsta avgiftsklasserna. I de två mellersta klasserna har det endast skett marginella förändringar men i den högsta klassen har det skett en tydlig ökning.

Andel kollobarn per avgiftsnivå och år i procent 2006-2013

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
2006	12	24	17	9	38
2007	10	23	18	9	40
2008	10	19	20	9	42
2009	10	16	18	9	48
2010	9	14	19	9	49
2011	8	13	17	9	54
2012	7	11	18	10	54
2013	7	11	17	12	53

Kollokatalogen skickades ut till samtliga 39 685 hushåll med barn i åldern 9-16 år. Katalogen översattes till totalt 13 språk.

Alla stadsdelsnämnder informerade om sommarkollo på sin respektive hemsida samt i lokaltidningen. Vykort och kolloaffischer skickades ut till samtliga kollohandläggare för spridning till utvalda verksamheter.

Ett kolloevent genomfördes i Kista galleria. Där gavs möjlighet att träffa kolloedare som berättade och visade vad kollo är, personal från stadsdelarna fanns också på plats som visade hur man gör för att ansöka samt personal från Kontaktcenter som visade hur e-tjänsten fungerar. I februari publicerades kolloinformation på stadens cirka 250 stortavlor.

Utöver detta finns resultaten från brukarundersökningen, precis som föregående år, i Jämför Service. Där kan medborgarna söka och jämföra information från alla utförare av sommarkollo.

Som ett komplement till katalogen och för att ytterligare underlätta ansökningsprocessen, gjordes ett extra utskick under mars månad med pappersansökningar till samtliga hushåll.

För att göra sommarkollo attraktivt för barn och familjer i ytterstadsområdena görs satsningar på nya former av sommarkollo som till exempel ”prova på kollo” och även kollogårdar där föräldrar får följa med. Att barn med skilda bakgrunder och erfarenheter ges möjlighet att träffas i en inspirerande miljö på sommaren är något mycket positivt för barnen och för samhället i sin helhet.

Annan sommarverksamhet

Stadsdelsnämnderna har under sommarmånaderna arrangerat ett flertal olika aktiviteter för ungdomarna. Under sommarlov har ett

varierat kulturprogram erbjudits. Flertalet av kulturprogrammen har arrangerats i samarbete med det lokala föreningslivet. Aktiviteterna har varit varierande; till exempel scenkonstföreställningar, workshops och utflykter.

I Skärholmen stadsdelsnämnd har 127 festivalerna erbjudit ungdomar i Skärholmen aktiviteter under sommar- och vinterlovet. Totalt 25 ungdomar har varit delaktiga i planering och genomförande, och 120 ungdomar erbjöds feriearbete under festivalen. Totalt besökte drygt 21 000 personer sommarfestivalen. På Farstafestivalen genomfördes kvällsarrangemanget av ungdomar i en nybildad arrangörsgrupp. Ett kulturprogram för parklekarna har genomförts, med trettio programpunkter, exempelvis plaskdammföreställningar, trollerishow, teater, ljusshow och skaparworkshops.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har anlitat Vasalunds idrottsförening för att bedriva idrottsaktiviteter för barn och unga i Nydalsparken hela sommaren, vilket även gav sommarjobb till ungdomar. Föreningar inom Spånga-Tensta stadsdelsnämnd fick utökade medel för att bedriva dagkolloaktiviteter såsom bad, utflykter, basket, parkour, dans och andra kulturella aktiviteter.

Under sommarmånaderna anordnade stadsdelsnämnderna även aktiviteter för ungdomar i samverkan med det lokala föreningslivet sommaraktiviteter såsom: teaterföreställningar, dagsutflykter och badresor. Dessutom har ett antal parklekar och fritidsgårdar extra öppettider. Feriearbetande ungdomar har i det lyckade projektet "Vackra Stockholm" genomfört förbättringsprojekt i stadens parker och grönområden.

Uppföljning av öppen fritidsverksamhet i Stockholm stad 2013

Öppen fritidsverksamhet är den samlade beteckningen på verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar i åldrarna 7-19 år. För att betecknas som "öppen" ska verksamheten vara öppen till sin karaktär, bygga på frivillighet och vara möjlig att besöka spontant för alla inom målgruppen oavsett etnisk bakgrund, kön, bostadsadress och eventuella funktionshinder.

Uppföljningen omfattar såväl verksamheter som utförs i egen regi eller genom upphandlade entreprenader. Uppföljningen avser inte avtalsuppföljning eller tillsynsansvar vilket åligger respektive stadsdelsnämnd. Den öppna fritidsverksamheten i stadsdelsnämnderna redovisas dels i antal verksamheter, dels i avsatta medel för

respektive kategori. Kategorierna är fritidsgårdar, kvartersgårdar, parklekar och fältassistenter. Samtliga stadsdelsnämnder har lämnat underlag till uppföljningen.

Fritidsgårdar

Fritidsgård används som ett samlat namn för de mötesplatser med öppen verksamhet som riktar sig till målgruppen 13-19. Andra namn som används på mötesplatser är ungdomscafé, mötesplats, ungdomsgård eller träffpunkt. Fritidsgårdarna arrangerar utflykter, fiskeläger, idrottsaktiviteter och familjefester. I samarbete med föreningslivet, frivilligorganisationer och näringsliv arrangeras bland annat festivaler, nationaldagsfirande, Lucia och Valborgsarrangemang, midsommarfirande och musikfestivaler.

Goda exempel

Örby fritidsgård i Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, bedriver en korttidsvistelse för ungdomar med funktionsnedsättning, ”Måndagsklubben”, med sex platser. Fritidsgården har haft öppet en eftermiddag/kväll per vecka förutom under sommaren. En lördag i månaden har Örby fritidsgård även anordnat en festkväll för ungdomar med funktionsnedsättning, utifrån ungdomarnas egna önskemål. Stadsdelsnämnden har sedan tidigare tre HBT-certifierade fritidsgårdar. Nu pågår HBT-certifiering av ytterligare tre fritidsgårdar.

På fritidsgårdarna i Bromma stadsdelsnämnd fortsätter arbetet med att skapa en tobakspolicy. Policyn kommer att vara tongivande i ungdomsarbetet under 2014. En fritidsverksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning startades i januari 2013. Målet är att unga funktionshindrade i Bromma kan träffas och skapa kontakter med varandra.

I Farsta stadsdelsnämnd ordnade fritidsverksamheten badbussar för 50-60 barn dagligen under sommarmånaderna.

Kvartersgårdar

En kvartersgård är en social mötesplats där barn och ungdomar ges möjlighet att påverka sin fritid och utvecklas i en trygg och drogfri miljö. Gårdarna har en utomhusmiljö med möjligheter till olika idrottsaktiviteter och lekar. På dagtid har en del gårdar mellanstadieverksamhet på uppdrag av närliggande skola för åldern 10-12 år och på kvällstid riktar sig verksamheten till ungdomar 12-17 år. På senare år har antalet kvartersgårdar minskat kraftigt och har till stor del ersatts av mellanstadieverksamheter i skolor.

Parklek

I en parklek är tonvikten lagd på utomhusaktiviteter, till exempel lekar, spel, odling, natur och miljö, djurhållning, idrott på lek, skapande verksamhet, grillning, umgänge och fest. Parkleken är till för barn och unga i alla åldrar och deras föräldrar. Det är gratis att komma till parkleken och på dagarna finns personal som gör att barn och föräldrar kan känna sig trygga. Ibland kan parklekarna ha verksamhet på kvällar och helger och vissa parklekar går att boka för barnkalas och andra händelser. Många parklekar har de senaste åren rustats upp och tillgänglighetsanpassats för barn och föräldrar med funktionsnedsättning.

Goda exempel

I Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har parklekarna i samverkan med fältenheten, skolorna och de lokala föreningarna genomfört olika former av aktiviteter på loven där dagkollo varit en del. Exempel på aktiviteter är fotbollsturneringar, bad, fisketurer, bowling, besök på museer, bio, skidläger, paintball, gokart, grillning och nöjesparksbesök.

Under skolloven har parklekarna i Norrmalm stadsdelsnämnd arrangerat aktiviteter för barn och ungdomar i samarbete med biblioteket och parkleken i Vasaparken. Under perioden maj till september har parkleken i Vasaparken genomfört kulturkvällar för familjer. I Skärholmen stadsdelsnämnd har parklekarna förlängt sina öppettider under sommarlovet och haft öppet under kvällstid.

Fältassistenter

Fältassistenter arbetar bland barn och ungdomar i åldersgruppen 10-20 år med särskilt fokus på tonårsgruppen 13-17 år. Assistenterna möter ungdomar på gator och torg, skolor, fritidsgårdar och Internet. Syftet är att skapa en relation till ungdomarna som bygger på tillit och respekt för deras integritet. Fältassistenterna arbetar utifrån lokala förutsättningar och ungdomars behov. Ungdomar rör sig över stora områden, därför samverkar fältassistenterna också över stadsdelsgränserna, med fritidsgårdar, myndigheter, föräldrar, med flera. Ökad gruppverksamhet för ungdomar med särskilda behov sker i samarbete med skolan.

Goda exempel

I samband med vårens oroligheter anordnade fältassistenter i Spånga-Tensta stadsdelsnämnd extra aktiviteter såsom grillkvällar för ungdomar.

Fältassistenterna i Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd har samarbetat med parkleken Lugnet kring ett vintercafé där ungdomar kan arbeta för att få ihop pengar att följa med på den skidresa som ordnades av Fruängens ungdomsgård. De har också anordnat en kurs i stresshantering och hälsa tillsammans med kurator på ungdomsmottagningen samt påbörjat samarbete med kollegor i Älvsjö stadsdelsnämnd om arbete med ungdomar som har en problematisk syn på sexualitet.

Öppen fritidsverksamhet i siffror

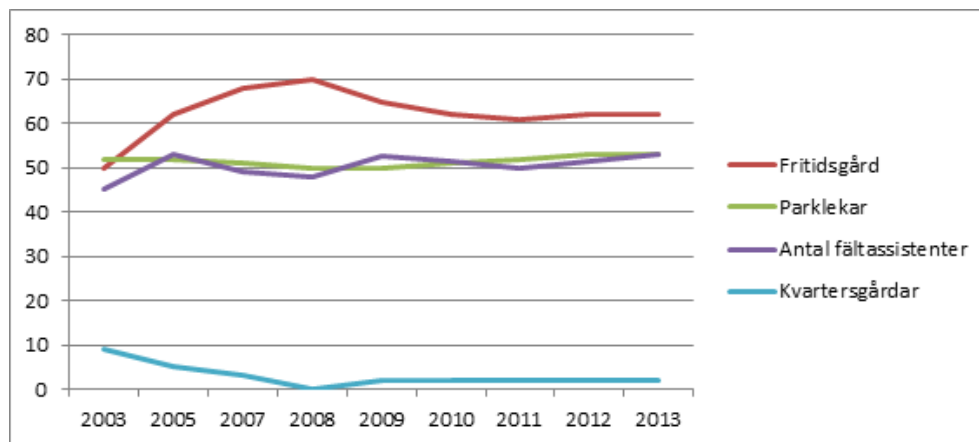
Under 2013 uppgick antalet fritidsgårdar till 62, det är 12 st fler än 2003. Antalet har varierat sedan 2003 och flest fanns det under 2008, då fanns det 70 st. Kostnaden för fritidsgårdarna uppgick under året till 99,7 mnkr. Det är en ökning med ca 42 procent sedan 2003.

Antalet parklekar har under perioden 2003 till 2013 varierat marginellt. Under 2013 är antalet 53 vilket är en mer än 2003. Jämfört med samma period har kostnaderna dock ökat markant, under 2013 var den 58,9 mnkr jämfört med 2003 då den var 38,7 mnkr. Detta är en ökning som motsvarar cirka 52 procent. En anledning till att antalet parklekar varit konstant men att kostnaderna ökat är att öppettiderna på vissa parklekar utökats till att även omfatta kvällar och helger.

Det fanns två kvartersgårdar 2013. Sedan 2003 har antalet minskat och 2008 fanns det inte någon verksamhet som redovisades som kvartersgård. Några av kvartersgårdarna har blivit fritidsgårdar eller parklekar. Under 2013 uppgick kostnaderna till 5,3 mnkr. Antalet tjänster för fältassistenter har under perioden 2003 till 2013 ökat från 45 till 53. Detta är en ökning som motsvarar 89 procent. Kostnaden för assistenterna uppgick 2013 till 30,3 mnkr.

Förändringen av antalet fritidsgårdar, parklekar och fältassistenter beror främst på stadsdelsnämndernas bedömning av behov av antalet. Genom samarbete med skolor, polis och föräldravandrare används resurserna på ett effektivt sätt. Förändringar i kostnader inom de olika verksamheterna beror ofta på bemanning, men också förändringar i öppettider för att bättre svara upp mot ungdomars behov av aktiviteter på prioriterade tider, hyreshöjningar, indexhöjningar för entreprenader samt löneutvecklingskostnader.

Tabellen nedan visar utvecklingen för antalet fritidsgårdar, parklekar, fältassistenter och kvartersgårdar mellan perioden 2003 till 2013.

Antalet barn och ungdomar i Stockholm stad mellan åldrarna 7 till 19 år uppgick under 2013 till 109 402.

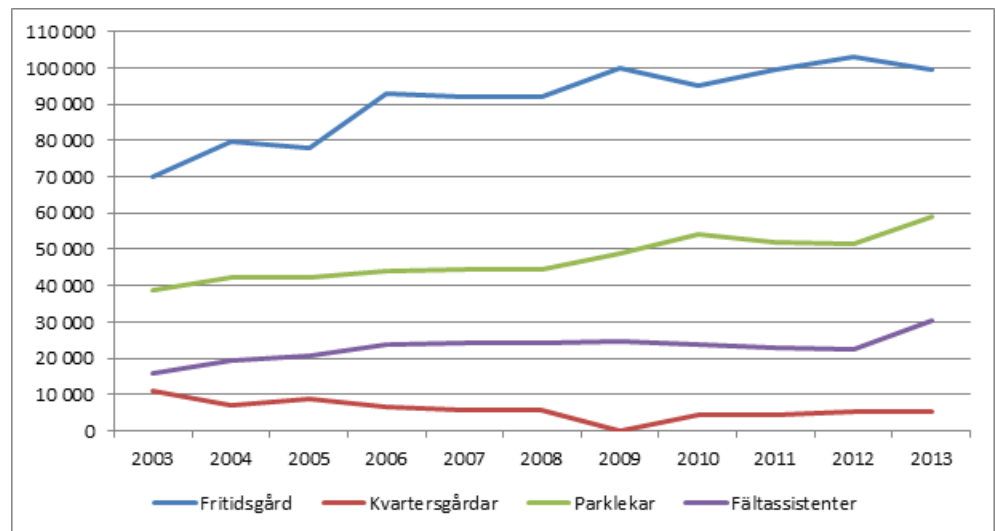
Under 2013 uppgick den totala kostnaden för den öppna fritidsverksamheten i Stockholms stad till 189,1 mnkr vilket är en ökning med 53,0 mnkr sedan 2003. Ökningen motsvarar ca 38,9 procent. Nettokostnaden per individ i åldersgruppen 7-19 år för öppen fritidsverksamhet uppgick 2013 till 1 732 kr vilket är en marginell ökning sedan förra året. Jämfört med 2003 är det en ökning med 29,7 procent.

Tabeller och diagram med enkätsvar från stadsdelsnämnderna

Utveckling i antal av stadsdelsnämndernas öppna fritidsverksamheter per kategori mellan åren 2003-2013.

Kategori	2003	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Fritidsgård	50	62	68	70	65	62	61	62	62
Parklekar	52	52	51	50	50	51	52	53	53
Antal fältassistenter	45	53	49	48	53	52	50	52	53
Kvartersgårdar	9	5	3	0	2	2	2	2	2
Summa	156	172	171	168	170	167	165	169	170

Kostnadsutveckling för stadsdelsnämndernas öppna fritidsverksamhet per kategori mellan åren 2003-2013 (Tkr)

Stadsdelsnämndernas nettokostnader för öppen fritidsverksamhet per nämnd 2013 (Tkr)

Stadsdelsnämnd	Fritidsgårdar	Kvartersgårdar	Parklekar	Fältassistenter	Totalt 2013
Rinkeby- Kista	17 281	0	618	2 400	20 299
Spånga- Tensta	6 808	0	3 877	4 291	14 976
Hässelby- Vällingby	8 200	0	7 850	1 755	17 805
Bromma	4 648	0	4 648	2 113	11 409
Kungsholmen	405	0	2 461	1 560	4 426
Norrmalm	2 006	0	3 212	961	6 179
Östermalm	1 385	0	4 258	2 519	8 162
Södermalm	6 208	0	8 549	2 141	16 898
Enskede- Årsta- Vantör	14 558	5 122	4 381	3 635	27 696
Skarpnäck	3 666	0	3 399	0	7 065
Farsta	8 021	149	8 732	2 174	19 077
Älvsjö	4 540	0	1 130	1 060	6 730
Hägersten- Liljeholmen	8 403	0	4 569	2 730	15 702
Skärholmen	13 540	0	1 196	3 000	17 736
Summa	99 670	5 271	58 880	30 340	194 161

Nettokostnader för öppen fritidsverksamhet per stadsdelsnämnd för åldersgruppen 7-19 under 2013 (Tkr).

Stadsdelsnämnd	Total nettokostnad	Antal 7-19 år	Nettokostnad per individ 7-19 år i kr
Rinkeby- Kista	20 299	8 581	2 366
Spånga- Tensta	10 753	7 300	1 473
Hässelby- Vällingby	17 805	11 333	1 571
Bromma	11 409	10 741	1 062
Kungsholmen	4 426	4 709	940
Norrmalm	5 218	5 841	893
Östermalm	10 241	6 056	1 691
Södermalm	16 898	11 485	1 471
Enskede- Årsta- Vantör	27 696	12 005	2 353
Skarpnäck	7 065	5 722	1 226
Farsta	17 147	7 364	2 328
Älvsjö	6 730	4 432	1 519
Hägersten- Liljeholmen	15 703	8 130	1 931
Skärholmen	17 736	5 703	3 110
Summa	189 127	109 211	1 732 kr

Regler för ekonomisk förvaltning

I bilaga 8, Regler för ekonomisk förvaltning, till Budget 2014, anges i 7 kap 2 § att vid mycket stora inhyrningar, om den sammanlagda hyran under kontraktstiden beräknas överstiga 60,0 mnkr, så ska berörd nämnd anmäla ärendet till kommunstyrelsens ekonomiskutskott för godkännande innan beslut fattas i egen nämnd. Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att detta belopp justeras till 30,0 mnkr.

Omstrukturering av stadens tre bostadsbolag

Kommunfullmäktige beslutade den 4 mars 2013 § 17 (Utl 2013:30) om en omstrukturering av stadens tre bostadsföretag efter beslut i koncernstyrelsen den 4 februari 2013. I samband med kommunfullmäktiges beslut informerades koncernledningen om en dom i Högsta Förvaltningsdomstolen från slutet av 2012, som kunde ge en parallell tolkning och därmed skattekonsekvenser för staden i samband med omstruktureringen.

Koncernledningen begärde därför förhandsbesked hos Skatterättsnämnden som expedierade ärendet den 24 januari 2014. Skatterättsnämndens beslut innebär att omstruktureringen ur skattehänseende skulle ses som ett byte och att skatt skulle utlösas på övervärdena i de överförda fastigheterna. Koncernledningen bedömer att den planerade omfördelningen av drygt 10 700 lägenheter mellan koncer-

nens tre bostadsföretag AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder inte ska genomföras. Anledningen är att skattekonsekvensen skulle innebära en kostnad som motverkar omfördelningens syfte.

Stockholms stad kommer, genom bostadsföretagen, att överklaga beslutet för att få den principiella frågan prövad, det vill säga om ägaren, utan skattekonsekvenser, har möjlighet att i framtiden påverka förvaltningen av koncernens fastigheter via omstruktureringar.

Tekniska förändringar av bolagsstrukturen i koncernen Stockholms Stadshus AB

Föreslagna fusioner, likvidation eller övertagande av verksamheten medför inte några ofördelaktiga redovisnings- eller skattekonsekvenser för bolagskoncernen

Fusion av dotterbolag inom koncernen AB Stockholmshem

Stockholmshem har i uppdrag att bidra till nyproduktion av nya bostäder. Som ett led i detta arbete förvärvas aktiebolag, i vilka det finns fastigheter som enligt plan ska utvecklas och exploateras för bostadsändamål. I syfte att ha en kostnadseffektiv och rationell förvaltning föreslår Stockholmshem att tre av bolagets dotterbolag fusioneras in i moderbolaget AB Stockholmshem. De bolag som kommer att fusioneras, in i moderbolaget, är Fastighets AB Syl 3 (org.nr. 556660-5555), Asignalen S5 AB (org.nr.556730-2681) och Asignalen Ä5 AB (org.nr.556730-5783).

Likvidation av dotterbolag inom koncernen AB Svenska Bostäder

Svenska Bostäder föreslår en likvidation av dotterbolaget Fastighets AB Burspråket (org. nr. 556021-5336). Fastighets AB Burspråket har inte några fastigheter.

Övertagande av verksamhet från av dotterbolag inom koncernen Stockholms Hamn AB

Stockholms Hamn AB föreslår att moderbolaget tar över all personal och verksamhet som dotterbolaget Nynäshamns Hamn AB (org. nr. 556038-0882) bedriver samt att bolaget kvarstår i Stockholms Hamn-koncern som ett vilande bolag och på sikt fusioneras alternativt likvideras. Tillgångar och skulder överlåts till Stockholms Hamn AB till det bokförda värdet. Rättigheter och skyldigheter i samtliga gällande avtal med anställda, kunder, och hyresgäster som Nynäshamn Hamn AB tecknat överförs till Stockholms Hamns AB

på oförändrade villkor.

Bolagets verksamhet består främst av stuverihantering (lossning/lastning av fartyg samt lagerhantering). Under 2013 övertog Gotlands Stuveri AB den stuveriverksamhet som Nynäshamns Hamn AB utfört åt Destination Gotland. Nynäshamns Hamn AB har ca 9 personer anställda. All administration sköts av Stockholms Hamn AB. Omsättningen 2012 uppgick till ca 70 mnkr och prognostiseras för 2013 till ca 54 mnkr. Nynäshamns Hamn AB:s eget kapital överstiger värdet på aktierna d.v.s. ingen negativ differens uppkommer i koncernredovisningen.

Överföring av stadens aktieinnehav i AB Fortum Värme holding samägt med Stockholms stad till Stockholms Stadshus AB

Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad (Fortum Värme) bildades i samband med att finska Fortum Oyj ("Fortum") förvärvade Stockholms Stads ("Staden") aktier i Birka Energi. Via det helägda operativa dotterbolaget AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms Stad, bedriver Fortum Värme produktion, distribution och försäljning av fjärrvärme, fjärrkyla, el och gas.

Den 23 september 2013 godkände kommunfullmäktige ett nytt ramrespektive konsortialavtal avseende AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad. Det medför bl.a. att staden avser att utnyttja teckningsoptionerna i samband med att nuvarande konsortialavtal löper ut den 31 december 2015 och därmed gå upp i ägande från 9,9 procent till 50 procent. I samma ärende beslutade kommunfullmäktige att staden ska överväga möjligheten att överföra sitt ägande i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad till sitt helägda bolag Stockholms Stadshus AB. Genom en överföring av aktierna i Fortum Värme koncentrerar staden majoriteten av sitt bolagsägande i stadens bolagskoncern, Stockholm Stadshus AB. Detta bidrar till en mer effektiv styrning och förvaltning av stadens ägande i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad.

Staden och Stockholms Stadshus AB har tillsammans med externa rådgivare utrett möjligheter till att genomföra nämnda ägarförändring. Den samlade bedömningen är att apportemission är det mest fördelaktiga alternativet för kommunkoncernen, avseende enkelhet, redovisning och skattekonsekvenser. Inför föreslagen överföring har en värdering genomförts av bolaget. Värderingen indikerar ett

marknadsvärde för stadens andel inklusive teckningsoptionerna om 7,5 mdkr.

Förslaget innebär, att efter beslut i kommunfullmäktige, emitterar Stockholms Stadshus AB en ny aktie som Stockholms stad tecknar sig för. Staden betalar genom att apportera sitt aktieinnehav inklusive teckningsoptionerna i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad till Stockholms Stadshus AB.

Styrelsen i Stockholms Stadshus AB ska besluta om förslag till nyemission och lämna ett yttrande över apportegendomen. Yttrandet ska ta upp vad aktierna i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad värderats till och vilken värderingsmetod som använts. Emissionen föreslås genomföras den 1 juli 2014. För Stockholms Stadshus AB innebär förvärvet att aktierna inklusive teckningsoptionerna ska redovisas till verkligt värde, vilket uppgår till 7,5 mdkr enligt genomförd värdering. För staden kommer överföringen inte att ha någon påverkan på stadens resultat- och balansräkning. Det bokförda värdet på aktierna i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad kommer att överföras till motsvarande ökat värde på andelarna i Stockholms Stadshus AB. Eftersom föreslagen överföring är en intern transaktion kommer inte heller kommunkoncernens resultat och ställning att påverkas.

I samband med tertialbokslut 2, 2014, kommer staden och Stockholms Stadshus AB återkomma med en redovisning av genomförandet till kommunfullmäktige.

Konsortialavtal mellan Stockholms Stadshus AB och Svenska Handelskammaren

Stockholms Stadshus AB har enligt beslut i kommunfullmäktige under år 2013 förvärvat stadens aktieandel om 50,4 procent i bolaget Mässfastigheter i Stockholm AB. Mot denna bakgrund har ett konsortialavtal upprättats mellan Stockholms Stadshus AB och Mässfastigheter i Stockholm AB. Avtalet omfattar sedvanlig reglering av förutsättningar för det gemensamma ägandet av bolaget.

Lägesrapport – Norra Djurgårdsstaden

Exploateringsnämnden är ansvarig för utbyggnaden av miljöstadsdelen Norra Djurgårdsstaden. I kommunfullmäktiges budget 2013 beslutades att exploateringsnämnden två gånger årligen ska återrapportera projektet till kommunstyrelsen. I uppföljningsanvisningarna anges att uppföljning och avvikelserapportering lämnas i samband med tertialrapport 1 och verksamhetsberättelse utifrån byggande, ekonomi och miljöprogram.

Stadsledningskontoret anser att exploateringsnämndens lägesrapport (bilaga 6 och 7 – Lägesrapport Norra Djurgårdsstaden samt bilagor ekonomi) följer anvisningarna på ett tillfredsställande sätt. Rapporteringen uppfyller och återspeglar i hög grad även de riktlinjer som ges i stadens projektstyrningsmetod för stora investeringsprojekt.

Stadsledningskontoret vill i enlighet med framlagda synpunkter föreslå kommunstyrelsen att godkänna Lägesrapport Norra Djurgårdsstaden.

Årsbokslut

Resultaträkning					
mnr	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Verksamhetens intäkter	1	9 695,3	9 602,3	19 645,1	20 181,6
Jämförelsestörande intäkter	2	1 546,6	1 279,6	2 134,7	3 622,8
Verksamhetens kostnader	3	-44 502,4	-43 275,8	-50 367,9	-50 013,7
Jämförelsestörande kostnader	4	-220,6	-182,1	-185,0	-193,1
Avskrivningar	5	-918,9	-875,1	-3 455,6	-3 297,5
Verksamhetens nettokostnader		-34 400,0	-33 451,2	-32 228,7	-29 700,0
Skatteintäkter	6	35 866,6	34 178,4	35 866,6	34 178,4
Generella statsbidrag och utjämnung	7	111,7	722,3	111,7	722,3
Resultat från andelar i intresseföretag		-	-	106,3	153,5
Finansiella intäkter	8	3 283,4	2 025,1	78,2	256,4
Jämförelsestörande finansiella intäkter	9	24,9	12,5	-	-
Finansiella kostnader	10	-874,2	-869,9	-573,4	-687,7
Jämförelsestörande finansiella kostnader	11	-414,7	0,0	-414,7	0,0
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat		3 597,7	2 617,3	2 945,9	4 923,0
lanspråkta avsättningar från föregående år	12	342,6	426,4	342,6	426,4
Avsättningar	12	-495,9	-6,4	-495,9	-6,4
Skatt	13	-	-	-287,6	-506,3
Minoritesandel i årets resultat		-	-	-3,0	-8,4
Årets resultat (ÅR)		3 444,4	3 037,3	2 502,0	4 828,2
Avgår: Jämförelsestörande intäkter		-1 571,5	-1 292,1	-	-
Tillägg: Försäljningsintäkter enligt undantagsmöjlighet		241,6	407,6	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar		2 114,6	2 152,8	-	-
Avgår kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	14	171,9	164,9	-	-
Årets balanskravsresultat	15	2 286,4	2 317,7	-	-

Kassaflödesanalys					
		Staden		Kommunkoncernen	
	Not	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		3 444,4	3 037,3	2 502,0	4 828,2
Återläggning reavinster/rea förluster	16	-1 011,7	-767,6	-2 121,6	-3 594,6
Justering för ej likviditet påverkande poster	17	2 103,5	1 188,7	3 770,1	2 471,7
Minskning av avsättningar pga utbetalningar	18	-61,0	-114,9	-	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		4 475,2	3 343,5	4 150,5	3 705,4
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-6 567,1	-3 039,6	-1 098,3	1 857,1
Ökning/minskning förråd och varulager		4,2	1,1	3,1	2,0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	19	3 490,7	-2 567,7	2 518,5	-2 760,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 403,0	-2 262,7	5 573,8	2 804,1
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-281,5	-311,5	-281,5	-311,5
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-	-	-4,8	-9,6
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-	9,1	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar	20	-4 276,5	-4 574,8	-12 151,9	-14 060,0
Investeringsbidrag		13,5	39,7	-	-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	21	1 217,2	892,6	3 249,9	5 614,2
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-13,6	-26,3	-222,4	-301,9
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	21	37,6	12,7	243,3	0,2
Övrig förändring anläggningstillgångar		-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 021,9	-3 656,0	-8 876,9	-8 757,0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		5 530,0	6 902,5	-	-
Amortering av långfristiga skulder	22	-1 150,2	-1 160,0	-	-
Ökning/minskning av långfristiga skulder		-2 739,0	92,5	3 645,2	5 910,3
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		1,1	1,1	-186,2	-22,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 641,9	5 836,1	3 459,0	5 887,9
Årets kassaflöde		-258,5	-394,1	-125,6	-376,5
Likvida medel vid årets början		128,4	522,5	319,5	696,0
Likvida medel vid periodens slut	23	-130,1	128,4	193,9	319,5
Räntebärande nettotillgång/skuld		13 038,2	10 796,9	-15 732,1	-12 742,6
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		10 796,9	10 999,2	-12 742,6	-9 712,1
Räntebärande nettotillgång/skuld vid periodens slut		13 038,2	10 796,9	-15 732,1	-12 742,6

Balansräkning					
mnkr	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	24	-	-	73,0	94,5
Summa immateriella anläggningstillgångar		-	-	73,0	94,5
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	25	50 773,8	48 380,4	113 681,9	107 295,3
Maskiner och inventarier	26	484,2	457,3	6 552,5	6 639,8
Pågående ny-, till- och ombyggnader	27	5 503,9	5 596,3	16 647,4	15 262,5
Summa materiella anläggningstillgångar		56 761,9	54 434,1	136 881,8	129 197,6
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	28	3 880,7	3 879,8	2 320,0	2 356,3
Kapitalandel intresseföretag		-	-	835,6	944,2
Långfristiga fordringar	29	1 701,3	1 702,4	2 187,7	1 998,1
Summa finansiella anläggningstillgångar		5 582,0	5 582,2	5 343,3	5 298,6
Summa anläggningstillgångar		62 343,8	60 016,3	142 298,0	134 590,7
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	30	2 616,0	1 830,0	2 616,0	1 830,0
Varulager och pågående arbete	31	4,0	8,1	42,5	45,6
Kortfristiga fordringar	32	47 803,6	41 231,1	4 680,4	4 008,8
Kortfristig utlåning	33	0,8	0,8	0,8	0,8
Kortfristiga placeringar	34	35,5	41,0	240,4	44,4
Kassa och bank	35	4,8	128,4	193,9	319,5
Summa omsättningstillgångar		50 464,7	43 239,4	7 774,0	6 249,1
SUMMA TILLGÅNGAR		112 808,5	103 255,6	150 072,0	140 839,8

mnr	Not	Staden		Kommunkoncernen	
		2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital	36,37				
Årets resultat enl. resultaträkning		3 444,4	3 037,3	2 502,0	4 828,2
Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital		53 188,4	50 151,1	94 706,5	89 881,3
Utdelning		-	-	-0,1	-3,0
Ändrade redovisningsprinciper				2 433,1	-
Summa eget kapital		56 632,8	53 188,4	99 641,7	94 706,5
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	38	4 889,7	4 199,6	6 655,3	6 078,7
Uppskjuten skatteskuld				1 767,8	1 868,3
Övriga avsättningar	39	8 805,5	8 652,2	8 910,2	8 664,2
Summa avsättningar		13 695,2	12 851,8	17 333,4	16 611,2
Minoritetsintresse i eget kapital				27,7	190,2
Långfristiga skulder					
Obligationslån	40	12 636,5	11 946,4	12 636,5	11 946,4
Reverslån	41	2 200,0	1 000,0	2 200,0	1 000,0
Statliga lån		-	-	-	-
Övriga långfristiga skulder	42	750,8	1 001,5	765,8	1 451,7
Summa långfristiga skulder		15 587,3	13 947,8	15 602,3	14 398,1
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga skulder	43	22 353,8	20 118,1	13 062,5	11 784,3
Kortfristiga lån	44	3 774,8	2 493,6	3 639,9	2 493,6
Stadens semesterlöneskuld m.m.	45	764,7	655,9	764,7	655,9
Summa kortfristiga skulder		26 893,2	23 267,6	17 467,0	14 933,8
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		112 808,5	103 255,6	150 072,1	140 839,8
Ställda panter		-	-	-	600,4
Ansvars- och borgensförbindelser	46	792,9	812,3	836,5	847,8
Ansvarsförbindelse inkl. löneskatt	47	18 330,4	17 322,8	18 341,0	17 332,2
Derivatinstrument; marknadsvärde	48	-288,0	-261,0	-288,0	-261,0
Leasing avtal operationell leasing	49	6 672,5	478,8	6 672,5	478,8
Aktieutdeln 2012 §5:1 allbolagsl kvarstår	50	485,2	576,3		
Aktieutdeln 2013 §5:1 allbolagsl kvarstår		1 858,1	0,0		

Redovisningsprinciper

Kommunal redovisningslag

Bokslutet har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen (SFS 1997:614) och Rådet för kommunal redovisningsrekommendationer.

Avskrivningar

Staden använder som huvudregel linjär avskrivning – ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden. Vid tilläggsinvesteringar används saldojusterad avskrivning – tilläggsinvesteringen slutavskrivs vid samma tillfälle, som den ursprungliga investeringen. Omkostnadsförd anläggning - ingen avskrivning görs - används till exempel för konstobjekt. Komponentavskrivning används där det är påkallat av stora skillnader i nyttjandetiden inom en anläggning. Strikt uppdelning av anläggningar i väsentliga komponenter kommer påbörjas införas 2014. Som utgångspunkt för bedömning av nyttjandetider har staden hämtat vägledning från Rådet för kommunal redovisnings (RKR) idéskrift Avskrivningar.

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18 skuldförs investeringsinkomster från och med 2010 i form av bidrag och avgifter och intäktsförs i samma takt, som investeringen förbrukas.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. I anskaffningsvärdet inräknas utgifter för nedmontering och bortforsling av tidigare tillgång och återställande av plats om detta är en förutsättning för den nya tillgången. Som anläggningstillgång räknas tillgångar, som har en livslängd på minst tre år och uppgår till minst ett basbelopp. För investeringar i annans fastighet gäller, om fastigheten tillhör de kommunala bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB, att investeringsutgiften ska uppgå till minst 0,5 mkr för att räknas som investering. Beslut om detta undantag är fattat i kommunfullmäktige den 3 november 2008 och ska omfatta mindre projekt och byggåtgärder. Undantaget bedöms beloppsmässigt vara försumbart och därmed inte påverka räkenskaperna i någon väsentlig omfattning.

Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Immateriella tillgångar

Stockholms stad redovisar i dag inga immateriella tillgångar. Enligt stadens redovisningsregler för investeringar ska restriktivitet iakttas när en tillgång klassificeras som immateriell för att undvika en övervärdering av tillgångssidan. Till och med 2013 bedöms inga tillgångar uppfylla kraven på en immateriell tillgång.

Nedskrivning av tillgångar

Nedskrivning av tillgångar görs i enlighet med RKR 19 . Staden tillämpar gränsen att en anläggnings värde ska uppgå till minst 1,0 mnkr för att en prövning av nedskrivningsbehov ska göras. Nedskrivning görs när bokfört värde överstiger återvinningsvärdet med minst 0,5 mnkr och förändringen bedöms som varaktig, där varaktig definieras som minst fem år.

Leasing

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 13.1 2006 ”Redovisning av hyres-/leasingavtal” redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen. En väsentlighetsbedömning har gjorts och avtal har endast tagits med där den totala utgiften överstiger 0,5 mnkr eller den årliga kostnaden överstiger 0,2 mnkr. Operationell leasing redovisas inom linjen med samma beloppsgränser, som för finansiell leasing. Värdet avseende operationell leasing har ökat 2013 beroende på att hyresavtal, som uppfyller stadens kriterier för operationell leasing från och med 2013 hämtas ur en databas i stället för manuell inrapportering. Jämförelsevärde för 2012 är ej möjligt att rekonstruera. Enligt rekommendationen ska redovisning ske om leasingtiden överstiger tre år. Stadens avtal om IT-tjänster nämns i not om operationell leasing, trots att tidsvillkoret inte är uppfyllt på grund av att detta ekonomiska åtagande är omfattande.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs vid dagen för tillträde. Principen är ändrad 2010.

Lånekostnader

Lånekostnaderna belastar den period de hänför sig till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden.

Klassificering

Kortfristiga fordringar och skulder förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen. *Långfristiga fordringar och skulder* förfaller till betalning efter mer än tolv månader efter balansdagen.

Undantag är investeringsinkomster som i sin helhet redovisas som långfristiga skulder då dessa ej är likvidpåverkande.

Exploateringsfastigheter, som avses avyttras redovisas som omsättningstillgångar.

Semesterlöneskuld, okompenserad övertid samt ej reglerade avtalsökningar är skuldförda enligt ställning den 31 december 2013.

Finansverksamhet

Finansverksamheten inom kommunkoncernen grundar sig på stadens finanspolicy, som fastställs årligen av kommunfullmäktige. Utländska lån värderas enligt principer för säkringsredovisning. Staden utnyttjar valutaterminer och/eller ränte- och valutaswappar i syfte att säkra positioner avseende kurs- och ränteförändringar. Rekommendation 21 för redovisning av derivat och säkringsredovisning tillämpas från och med bokslut 2013. Köp eller försäljning av finansiella tillgångar eller skulder redovisas per likviddagen. Finansiella omsättningstillgångar och kortfristiga skulder värderas till anskaffningsvärdet. Eventuella emissionsutgifter och liknande transaktionsutgifter periodiseras enligt effektivräntemetoden.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas realisationsvinster och förluster samt poster av engångskaraktär, som inte tillhör den normala verksamheten. Räkenskapsåret 2013 redovisas återbetalning av premier för avtalsförsäkringar avseende 2005 och 2006, som jämförelsestörande. Enligt beslut i kommunfullmäktige används ett positivt resultat från försäljningar 2002 till kompetenshöjande åtgärder inom ramen för kompetensfonden, ett positivt resultat från försäljningar 2006 och 2010 till ett e-tjänstprogram och en ytterstadssatsning. I 2011 års bokslut används positivt resultat från försäljningar för en utökad disposition avseende Vision Järva och Vision Söderort på 50 mnkr. Vidare används 550 mnkr till utökad disposition avseende verksamhetsutveckling med hjälp av it. Ytterligare 250 mnkr har i 2012 års bokslut disponerats till it-satsningar. Åtgärder enligt dessa beslut redovisas som jämförelsestörande med motiveringen att åtgärderna är ett sätt att återföra värdet till stadens tillgångar. Syftet med kommunfullmäktigebesluten är att åtgärder inom ramen för dessa inte ska påverka årets resultat enligt balanskravet, det vill säga kommunfullmäktigebesluten innefattar att synnerliga skäl föreligger vid framräknandet av balanskravet.

Staden har valt att redovisa ovanstående poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 mnkr. Den låga gränsen har satts

med tanke på att dessa poster aldrig tillhör den ordinarie verksamheten och därmed försvårar jämförelse mellan åren om de inte särredovisas.

Avsättningar

Staden gör, utöver avsättning för pensionsskulden, avsättningar för effekter av stora omorganisationer, när detta är aktuellt, åtaganden inom det infrastrukturella området med mera. Rekommendation 10.2 Avsättningar och ansvarsförbindelser från september 2011 tillämpas.

Pensionsåtaganden

Stadens pensionsskuld redovisas dels som en avsättning i balansräkningen, dels som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Stadens personals individuellt intjänade pensionsrättigheter under året redovisas i balansräkningen som en upplupen kostnad. Pensionsskulden är korrigerad med bortförsäkrade åtaganden, vilka är av ringa omfattning. Chefspensioner efter 2001 redovisas enbart i balansräkningen. Pensioner enligt lokala pensionsbestämmelser utöver det kommunala pensionsavtalet, KAP-KL, ingår i pensionsskulden.

I förändringen av pensionsskulden ingår en del för värdesäkring av pensionsskulden. När förändringen av pensionsskulden kostnadsförs bokförs värdesäkringen och därtill hörande löneskatt, som en finansiell kostnad. Effekten av beslutad förändring av RIPS-räntan med 0,75 procentenheter är redovisad som jämförelsestörande finansiell kostnad. Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 07). Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning respektive utlåning åt de kommunala bolagen. Bolagen har konto i stadens koncernstruktur med några få undantag. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag.

Sammanställd redovisning

Allmänt

Enligt Lagen om kommunal redovisning ska Stockholms Stads års- och delårsbokslut även omfatta sådan verksamhet som bedrivs av andra juridiska personer inom kommunkoncernen och en sammanställd redovisning ska upprättas. Syftet med den sammanställda redovisningen, som är den kommunala motsvarigheten till koncern-

redovisning, är att ge en samlad bild av stadens nämnder, aktiebolag och kommunalförbunds verksamhet och ekonomiska ställning.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt RKR 8.2 (Sammanställd redovisning). Stadens nämnder har proportionellt konsoliderats med stadens direkt och indirekt hel- och samägda företag där staden minst har ett betydande inflytande.

Skillnad i redovisningsprinciper mellan bolagen och staden kan förekomma på grund av att olika lagstiftning och rekommendationer tillämpas för staden respektive bolagen. I den sammanställda redovisningen har effekter av väsentlig betydelse beroende på skillnader mellan redovisningsprinciper för bolag och staden justerats utifrån kommunala redovisningsprinciper.

En sammanställd redovisning görs i samband med tertialrapport två samt årsbokslut.

Konsolideringsprinciper

Huvuddelen av stadens bolag finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB som är helägd av staden. Bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB används som underlag för konsolidering av den sammanställda redovisningen. I den sammanställda redovisningen har alla interna mellanhavanden samt interna vinster och förluster av väsentlig betydelse eliminerats. Det i koncernen Stockholms Stadshus AB ingående dotterbolaget S:t Erik Livförsäkring AB redovisar finansiella instrument till verkligt värde. Ingen justering av detta sker i den sammanställda redovisningen eftersom värdena inte är av väsentlig betydelse.

Den sammanställda redovisningen har i huvudsak upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering, vilket innebär att endast ägda andelar av företagets räkenskapsposter konsolideras samt att de bokförda värdena av andelar i koncernföretagen elimineras mot förvärvat andel av dotterbolagens egna kapital. Därmed ingår i den sammanställda redovisningen enbart den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet. I de fall det koncernmässiga anskaffningsvärdet för aktierna överstiger det i förvärvsanalysen upptagna värdet av bolagets nettotillgångar, redovisas skillnaden som koncernmässigt övervärde. Om koncernmässiga undervärden uppstått så har dessa redovisats som negativ koncern-goodwill.

I den sammanställda redovisningen finns samägda företag som inte konsolideras proportionellt utan konsolideras med kapitalandelsme-

toden. Avsteget mot att använda proportionell konsolideringsmetod har dock ingen väsentlig effekt på den sammanställda redovisningens omsättning eller omslutning.

Tillämpning av vissa redovisningsprinciper i Stockholms stad *Investeringar*

Från och med 2009 redovisar i stort sett samtliga nämnders investeringar överstigande ett basbelopp över balansräkningen. Undantagna är några små nämnder som överförmyndarnämnden och äldre- och äldreomsorgsnämnden. Från och med 2014 års budget har samtliga nämnder investeringsanslag.

Exploateringsfastigheter

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar vid samtliga bokslutstillfällen. Under löpande räkenskapsår redovisas exploateringsfastigheter i anläggningsregistret som anläggningstillgång.

Investeringsinkomster

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 18, Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar tillämpas från och med 2010. Investeringsinkomster i form av bidrag och avgifter redovisas som en skuld i det externa bokslutet i enlighet med rekommendationen. På nämndnivå aktiveras inkomsterna på tillgångssidan, det vill säga nettoredovisas. Inkomsterna återläggs och redovisas på skuldsidan i de centrala räkenskaperna.

Kommunbas 13

Från och med år 2013 ersätts Kommunbas 05 av Kommunbas 13, som kontoplan i kommunen. Vid jämförelser mellan 2013 och 2012, har 2012 års värden översatts till den nya kontoplanen.

Definitioner till årsbokslut

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten. Kan vara immateriella (till exempel goodwill), materiella (till exempel byggnader) eller finansiella (till exempel aktier).

Avskrivning enligt plan är den fördelade totalutgiften för en anläggningstillgång. Kostnaden fördelas över de antal år som tillgången används i verksamheten. För tilläggsinvesteringar används en saldojusterad avskrivning. Anläggningar utan ändlig nyttjandeperiod skrivs inte av.

Avsättningar är förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias och som vilar på en befintlig förpliktelse.

Balanskravet är kopplat till resultaträkningen. Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (KL 8 kap. 4 §). Om det redovisade resultatet blir negativt, det vill säga om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras senast under det tredje året efter det att det negativa resultatet redovisades. Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Undantag kan dock göras om det står i överenskommelse med god ekonomisk hushållning, till exempel om försäljningen är ett led i en omstrukturering.

Realisationsvinster för exploateringsfastigheter redovisade som omsättningstillgångar undantas.

Balansräkningen (BR) är en sammanställning av tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder på balansdagen, det vill säga redovisningsperiodens sista dag.

Certifikat kan emitteras av till exempel kommuner eller företag. Lån kan upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev med löptider upp till ett år.

Eget kapital utgör skillnaden mellan tillgångar och skulder. Visar hur stor del av tillgångarna som inte finansierats med skulder.

Eliminering innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder inte anger ”uppblåsta” värden.

Euro Commercial Paper (ECP) är certifikat som emitterats på euromarknaden.

Euro Medium Term Note (EMTN) är skuldebrev i form av obligationer, med löptid över ett år. Euro Medium Term Notes emitteras på euromarknaden.

Förpliktelse – ett åtagande som härrör från kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund

Kassaflödesanalysen visar kassaflöde från olika delar av verksamheten t ex från investeringsverksamhet. Summan av kassaflöden utgör årets totala kassaflöde.

Finansnetto är skillnaden mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

Medium Term Note (MTN) är lån som upptas genom utgivande, emission, av löpande skuldebrev i form av obligationer med löptider om lägst ett år.

Omsättningstillgångar är tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen.

Resultaträkningen (RR) är en sammanställning av intäkter, kostnader som utmynnar i resultat för en viss period.

Soliditeten är ett mått på betalningsförmågan på lång sikt och kan sägas visa den finansiella styrkan. Anger andelen av eget kapital av totala tillgångar.

Årets resultat visar förändringen av det egna kapitalet.

Noter till resultaträkningen				
Not 1 Verksamhetens intäkter				
I verksamhetens intäkter har interna poster eliminerats.	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Taxor, avgifter m m	4 419,3	4 465,9	7 781,7	8 542,9
Hyror, tomträttsavgälder	3 835,3	3 811,4	10 358,1	10 261,9
Statsbidrag	1 376,8	1 259,1	1 441,4	1 311,0
EU-bidrag	63,9	65,9	63,9	65,9
Summa verksamhetens intäkter	9 695,3	9 602,3	19 645,1	20 181,6
Not 2 Jämförelsestörande intäkter				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Återbetalning premier avtalsförsäkringar 2005 och 2006 (AGS-KL, AVBF-KL)	511,0	507,3	-	-
Realisationsvinster vid försäljningar	1 035,6	772,3	2 134,7	3 622,8
varav försäljning exploateringsfastigheter	241,6	407,6	241,6	407,6
Summa jämförelsestörande intäkter	1 546,6	1 279,6	2 134,7	3 622,8
* Värdet korrigerat med 2012 års reavinst vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar; flyttad till finansiella poster				
Not 3 Verksamhetens kostnader				
I verksamhetens kostnader har interna poster eliminerats.	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Material och köpta tjänster m m	-7 919,9	-7 854,2	-27 777,3	-28 040,5
Bostadstillägg, ekonomiskt bistånd och andra understöd	-2 237,1	-2 203,6	-2 237,1	-2 203,6
varav ekonomiskt bistånd	-970,0	-982,7	-970,0	-982,7
Externa utförare	-16 110,9	-15 423,0	0,0	0,0
Löner*	-12 432,2	-12 048,2	-20 353,6	-19 769,6
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar*	-3 717,0	-3 665,3	0,0	0,0
Pensionsutbetalningar**	-1 921,7	-1 900,6	0,0	0,0
varav utbetalning av pensioner	-819,4	-794,0	0,0	0,0
varav pensionsavgifter	-580,7	-564,3	0,0	0,0
varav tjänstepensionsförsäkring	-0,5	-1,0	0,0	0,0
varav särskild löneskatt	-333,2	-358,6	0,0	0,0
varav förändring av pensionsskuld inkl. löneskatt	-187,9	-184,6	0,0	0,0
Övriga personalkostnader	-163,7	-180,8	0,0	0,0
Summa verksamhetens kostnader	-44 502,4	-43 275,8	-50 367,9	-50 013,7
*Timplöner, ersättn obekvämt arbetstid, övertid inklusive arbetsgivaravg är periodiserade.				
**Ränte- och basbeloppsuppräknning av pensionsskulden inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader.				

Not 4 Jämförelsestörande kostnader	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
mnkr				
Realisationsförluster vid försäljningar	-48,7	-17,2	-13,1	-28,3
Kompetensfonden	-0,6	-6,0	-0,6	-6,0
Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet	-87,0	-78,8	-87,0	-78,8
E-tjänstprogrammet	-46,8	-69,2	-46,8	-69,2
IT-Satsning 2011 och 2012 års bokslut	-37,4	-11,0	-37,4	-11,0
<i>varav upphandling nytt ekonomisystem (SUNE)</i>	-8,3	-5,3	-8,3	-5,3
<i>varav skolplattform</i>	-25,4	0,0	-25,4	0,0
<i>varav effektivt inköp</i>	0,0	-5,7	0,0	-5,7
<i>varav projekt eDok</i>	-3,7	0,0	-3,7	0,0
Summa jämförelsestörande kostnader	-220,6	-182,1	-185,0	-193,1
Not 5 Avskrivningar				
mnkr				
Planenliga avskrivningar*	-878,0	-806,6	-3 446,0	-3 293,0
Nedskrivningar	-20,1	-25,0	-9,7	-4,5
Återföring nedskrivning	0,1	0,0	-	-
Utrangeringar	-20,8	-43,4	-	-
Summa avskrivningar	-918,9	-875,1	-3 455,6	-3 297,5
*Avskrivningar immateriella anläggningstillgångar				
Hyresrätter och immateriella tillgångar (Procent 20-33)	-	-	-18,7	-20,0
Goodwill (Procent 20)	-	-	0,0	-2,3
*Avskrivningar materiella anläggningstillgångar				
Byggander och tekniska anläggningar (Procent 2-33)	-756,0	-690,3	-2 951,2	-2 776,0
Maskiner och inventarier (Procent 2-33)	-122,0	-116,3	-476,1	-494,7
*Summa avskrivningar	-878,0	-806,6	-3 446,0	-3 293,0
Not 6 Skatteintäkter				
mnkr				
Årets preliminära skatteintäkter	35 911,5	33 647,4	35 911,5	33 647,4
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2011/2010	7,3	5,4	7,3	5,4
Korrigerad prognostiserad slutavräkning 2012/2011	20,7	5,9	20,7	5,9
Prognostiserad slutavräkning 2013/2012	-214,7	389,3	-214,7	389,3
Begravningsavgifter	141,9	130,5	141,9	130,5
Summa skatteintäkter	35 866,6	34 178,4	35 866,6	34 178,4

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
mnkr				
Regleringsbidrag	401,0	424,6	401,0	424,6
Kostnadsutjämningsbidrag	1 312,1	1 347,3	1 312,1	1 347,3
Kommunal fastighetsavgift minskad fordran 2012	-4,9	-0,8	-4,9	-0,8
Kommunal fastighetsavgift 2013 prognos	1 062,5	1 113,3	1 062,5	1 113,3
Kommunal fastighetsavgift återbetalning för mycket erhållet	-5,4	0,0	-5,4	0,0
Summa generella statsbidrag och utjämning	2 765,3	2 884,5	2 765,3	2 884,5
Avgifter i utjämningsystemet				
Inkomstutjämningsavgift	-1 889,4	-1 532,0	-1 889,4	-1 532,0
Avgift till LSS-utjämning	-764,2	-630,2	-764,2	-630,2
Summa avgifter i utjämningsystem	-2 653,6	-2 162,2	-2 653,6	-2 162,2
Summa generella statsbidrag och utjämning	111,7	722,3	111,7	722,3
Not 8 Finansiella intäkter				
Under posten övriga finansiella intäkter redovisas bland annat borgensintäkter från de kommunala bostadsbolagen.				
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Ränteintäkter*	1 173,8	1 131,3	46,6	234,7
Övriga finansiella intäkter	6,6	20,7	31,6	21,7
Aktieutdelning övrigt**	203,0	203,1	0,0	0,0
Utdelning enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, SFS2010:879	1 900,0	670,0	0,0	0,0
Summa finansiella intäkter	3 283,4	2 025,1	78,2	256,4
*Tidigare bruttoredovisades ränteintäkter och räntekostnader för ränte- och valutaswappar. För att följa RKR 21 redovisas nu nettot under räntekostnader. Detta har medfört en justering av 2012 års värde med 165,5 mnkr.				
**Utdelning 200 mnkr Fortum Värme Holding AB, 3,0 mnkr Mässfastigheter AB				

Not 9 Jämförelsestörande finansiella intäkter	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Summa reavinst försäljning finansiella anläggningstillgångar*	21,3	12,5	-	-
Varav försäljning Bostadsrätter	4,1	12,5	-	-
Varav försäljning Mässfästigheter i Stockholm AB	17,1	0,0	-	-
Återföring nedskrivning finansiella anläggningar	3,6	0,0		
Summa jämförelsestörande finansiella intäkter	24,9	12,5	-	-
* Värde korrigerat med 2012 års reavinst vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar; flyttad till finansiella poster				
Not 10 Finansiella kostnader	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Räntekostnader*	-770,2	-733,8	-468,6	-551,3
Övriga finansiella kostnader**	-104,0	-136,2	-104,8	-136,4
Summa finansiella kostnader	-874,2	-869,9	-573,4	-687,7
Genomsnittlig ränta				
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj med derivat (%)	2,54	2,71	2,54	2,71
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj utan derivat (%)	2,16	2,67	2,16	2,67
Genomsnittlig räntebindningstid				
Genomsn räntebindningstid ext skuldportfölj med derivat, år	2,2	2,1	2,2	2,1
Genomsn räntebindningstid ext skuldportfölj utan derivat, år	1,7	1,4	1,7	1,4
*Räntekostnader redovisas inklusive nettot av ränte- och valutaswappar i enlighet med RKR 21. Tidigare bruttoredovisades ränteintäkter och räntekostnader för ränte- och valutaswappar, varför värdet för 2012 år justerats med 165,5 mnr.				
**Ränte- och basbeloppsuppräknig av pensionskulden inklusive löneskatt redovisas under övriga finansiella kostnader (-94,7 mnr2013).				
Not 11 Jämförelsestörande finansiella kostnader	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Ränta pensionsskuld, pga sänkt diskonteringsränta med 0,75 procentenheter	-414,7	0,0	-414,7	0,0
Summa jämförelsestörande finansiella kostnader	-414,7	0,0	-414,7	0,0
Not 12 Avsättningar och ianspråktagande	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Årets avsättningar				
Begravningsavgifter	-15,9	-6,4	-15,9	-6,4
Infrastrukturella satsningar	-480,0	0,0	-480,0	0,0
Summa årets avsättningar	-495,9	-6,4	-495,9	-6,4
Inspråktaga avsättningar från föregående år				
Boende psykiskt funktionsnedsättning	3,8	10,4	3,8	10,4
Boenden äldre	13,6	5,5	13,6	5,5
Hemlösa projekt evidensbaserade metoder	8,2	13,2	8,2	13,2
Hemlösa	0,0	0,5	0,0	0,5
Trafik och renhållningsnämnden; renhållningsverksamhet	24,0	6,4	24,0	6,4
Infrastrukturella kostnader	281,5	311,5	281,5	311,5
Förskoleutbyggnad	8,8	79,0	8,8	79,0
Bidrag SCILIFE mm	2,6	0,0	2,6	0,0
Summa ianspråktaga avsättningar från föregående år	342,6	426,4	342,6	426,4
Netto avsättningar/ianspråktaga avsättningar	-153,3	420,0	-153,3	420,0

Not 13 Skatt	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
mnkr				
Aktuell skatt	-	-	-351,4	-610,5
Uppskjuten skatt	-	-	63,8	104,2
Summa skatt	-	-	-287,6	-506,3
Not 14 Kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	Staden			
mnkr	2013-12-31	2012-12-31		
Kompetensfonden*	0,6	6,0		
Vision Järva och Vision Söderort*	87,0	78,8		
E-tjänstprogrammet*	46,8	69,2		
IT-satsning*	37,4	11,0		
Summa kostnader enligt synnerliga skäl 8 kap 5b§ KL	171,9	164,9		
*Se not 4				
Not 15 Möjlig avsättning till RUR	Staden			
mnkr	2013-12-31	2012-12-31		
Årets balanskravsresultat	2 286,4	2 317,7		
Avgår 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	-359,8	-349,0		
Avgår efterutdelning enligt Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, SFS 2010:879	-1 900,0	-670,0		
Summa möjlig avsättning till RUR	26,6	1 298,7		
Föreslagen avsättning till RUR	0,0	0,0		

	Försäljning finansiella anläggningstillgångar	37,6	12,7		
	Bokfört värde finansiella anläggningstillgångar	12,7	0,2		
	Reavinster/förluster	24,9	12,5		
Not 22	Ökning/minskning långfristiga skulder	2013-12-31	2012-12-31		
	Här ingår återläggning av omklassificering av långfristig upplåning till kortfristig	1 150,3	1 160,0		
	Justering gjord med ej likvidpåverkande post	-1,3	-0,8		
		2013-12-31	2012-12-31		
Not 23	Likvida medel vid periodens slut	-130,1	128,4		
	Förskottskassor mm	4,8	5,7		
	Likvida medel (bank medmera)	0,0	122,7		
	Utnyttjad checkräkningskredit	-134,9	0,0		

Noter till balansräkningen				
I stadens balansräkning bruttoredovisas fordringar och skulder gentemot stadens egna bolag.				
Not 24 Immateriella anläggningstillgångar	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Ingående immateriella anläggningstillgångar 1/1	-	-	210,2	182,2
Ingående avskrivningar 1/1	-	-	-115,7	-99,1
Årets avskrivningar	-	-	-18,7	-22,3
Årets nedskrivningar	-	-	0,0	0,0
Årets nyinvesteringar	-	-	4,8	9,6
Försäljningar			-9,1	0,0
Omklassificering	-	-	1,4	24,1
Summa immateriella anläggningstillgångar	-	-	73,0	94,5
Avskrivningstider			3-10 år	3-10 år
Not 25 Mark byggnader och tekniska anläggningar	Staden		Kommunkoncernen	
mnr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Ingående mark, byggnader och tekniska anläggningar 1/1	54 100,4	50 568,5	142 106,2	133 339,2
Ingående avskrivningar 1/1	-5 720,0	-5 029,7	-34 810,9	-32 517,7
Årets avskrivningar	-756,0	-690,3	-2 952,8	-2 774,8
Årets nedskrivningar	-40,9	-68,5	-9,7	-4,5
<i>Varav återföring nedskrivningar</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>	-	-
<i>Varav utrangeringar</i>	<i>-20,8</i>	<i>-43,4</i>	-	-
Årets nyinvesteringar	4 114,6	3 607,6	4 472,8	6 048,8
Årets investeringsbidrag	-13,5	-39,7	0,0	0,0
Försäljningar	-217,3	-137,5	-825,9	-1 813,6
Omklassificering	92,4	-	5 702,2	5 017,9
Omklassificering exploateringsfastigheter	-786,0	170,0	-	-
Summa mark, byggnader och tekniska anlägg.	50 773,8	48 380,4	113 681,9	107 295,3
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-50 år	10-50 år
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer. RKR 19 avseende nedskrivningar tillämpas				
Omklassificering av publika fastigheter på 367,1 mnr till övriga fastigheter har gjorts enligt aktuellt anläggningsregister				
Nedskrivning av förgävesprojekt på 13,7 mnr ingår i nedskrivningsbeloppet				

Not 26 Maskiner och inventarier	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
mnkr				
Ingående maskiner och inventarier 1/1	1 339,5	1 202,8	11 597,2	10 868,5
Ingående avskrivningar	-882,2	-765,9	-4 957,5	-4 453,1
Årets avskrivningar	-122,0	-116,3	-476,1	-494,7
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nyinvesteringar*	161,9	136,7	219,0	294,9
Försäljningar	-13,1	0,0	-262,1	-153,6
Omklassificering	-	-	431,9	577,8
Summa maskiner och inventarier*	484,2	457,3	6 552,5	6 639,8
Avskrivningstider (linjär avskrivning)	5-20 år	5-20 år	5-20 år	5-20 år
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.				
*För staden ingår finansiella leasingavtal i summan av maskiner och inventarier, se not 50 för specifikation. Stockholms Stadhus AB koncernen har inga finansiella leasingavtal.				
Not 27 Pågående ny-, till- och ombyggnader	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
mnkr				
Ingående pågående ny-, till- och ombyggnader 1/1	5 596,3	4 765,9	15 262,5	13 224,5
Årets nyinvesteringar	0,0	830,4	7 460,2	7 715,3
Försäljningar	0,0	0,0	-40,7	-57,4
Omklassificering till mark- byggnader och tekniska anläggningar	-92,4	0,0	-6 034,6	-5 619,8
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	5 503,9	5 596,3	16 647,4	15 262,5
Investering; Ett prisbasbelopp, nyttjandeperiod 3 år eller mer.				
Not 28 Aktier och andelar	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
mnkr				
Ingående aktier och andelar 1/1	3 879,8	3 853,7	2 356,3	2 089,0
Köp av bostadsrätter	13,6	26,3	13,6	26,3
Köp av aktier och andelar	0,0	0,0	208,8	241,3
Försäljning av bostadsrätter	-1,9	-0,2	-1,9	-0,2
Försäljning av aktier och andelar	-10,9	0,0	-256,9	0,0
Summa aktier och andelar	3 880,7	3 879,8	2 320,0	2 356,3
Stadens aktier i kommunala bolag m m per 2013-12-31				
Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 13-12-31 (tkr)	
Stockholms Stadhus AB	2 850 000,0	100,0	3 483 582,0	
Kaplansbacken AB	500,0	100,0	514,0	
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB	562,0	100,0	562,0	
Stockholms Terminal AB	1 000,0	50,0	2 300,0	
AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad	1 000,0	49,9	800,0	
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 487 758,0	

Aktier i övriga företag				
SÖRAB	8 000,0	5,0	400,0	
AB Servi-Data (depositionsbevis)			0,1	
Summa aktier i övriga företag			400,1	
Andelar kommunalförbund Storstockholms brandförsvär			27 831,4	
Summa andelar kommunalförbund			27 831,4	
Andelar bostadsrätter			364 663,3	
Summa andelar bostadsrätter			364 663,3	
Totalt summa aktier och andelar staden			3 880 652,8	
Not 29 Långfristiga fordringar	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Ingående långfristiga fordringar 1/1	1 702,4	1 703,5	1 998,1	2 187,3
Nyutlåning	0,0	0,0	0,0	0,0
Återläggning av föregående års omklassificering	0,8	1,1	0,8	1,1
Amorteringar	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
Upp-/Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	-0,8	-1,1	-0,8	-1,1
Förändring uppskjutna skattefordringar	0,0	0,0	3,4	-211,5
Förändring övriga långfristiga fordringar	-	-	187,3	23,5
Summa långfristiga fordringar	1 701,3	1 702,4	2 187,7	1 998,1
*Fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.				
Läntagare	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Fortum Oyj	1 667,0	1 667,0	1 667,0	1 667,0
Övriga	34,6	35,4	34,6	35,4
Uppskjutna skattefordringar	0,0	0,0	250,8	247,4
Övrigt	0,0	0,0	235,3	48,3
Summa långfristiga fordringar	1 701,6	1 702,4	2 187,7	1 998,1
Not 30 Exploateringsfastigheter*	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Exploateringsfastigheter	2 616,0	1 830,0	2 616,0	1 830,0
Summa tomträttsmark	2 616,0	1 830,0	2 616,0	1 830,0
*Samtliga exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar.				

Not 31 Varulager och pågående arbete	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Varulager	3,9	8,1	38,3	37,1
Pågående arbeten	0,1	0,0	4,2	8,5
Summa varulager och pågående arbeten	4,0	8,1	42,5	45,6
Förråd värderas till det lägsta värdet av anskaffningsvärde och verkligt värde.				
Not 32 Kortfristiga fordringar - övriga	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Skatte-/momsfordringar	648,6	599,0	461,9	205,2
Statsbidragsfordringar	139,6	145,9	139,6	145,9
Kortfristiga fordringar stadens koncernföretag*	43 754,4	36 615,9	0,0	0,0
Övriga kortfristiga fordringar	33,3	13,4	1,0	1,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 493,3	3 134,3	2 867,0	2 401,9
Kundfordringar	734,4	722,5	1 210,9	1 254,8
Summa kortfristiga fordringar - övriga	47 803,6	41 231,1	4 680,4	4 008,8
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.				
Not 33 Kortfristig utlåning	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Kortfristig del av långfristiga fordringar*	0,8	0,8	0,8	0,8
Summa kortfristig utlåning	0,8	0,8	0,8	0,8
*Långfristiga fordringar som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa fordringar har omförts till kortfristig utlåning.				
Not 34 Kortfristiga placeringar	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Kompetenskonto	35,5	41,0	240,4	44,4
Summa kortfristiga placeringar	35,5	41,0	240,4	44,4
Not 35 Likvida medel	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Förskottskassor mm	4,8	5,7	6,1	5,7
Likvida medel (Bank mm)	0,0	122,7	187,8	313,8
Summa likvida medel	4,8	128,4	193,9	319,5

Not 36 Eget kapital	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
mnkr				
Ingående eget kapital 1/1 <i>varav disposition av 2002, 2006, 2010, 2011 årsförändring, se not 37</i>	53 188,4	50 151,1	94 706,5	89 881,3
Förändring av eget kapital enligt resultaträkninge	3 444,4	3 037,3	2 502,0	4 828,2
Resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdelning	0,0	0,0	-0,1	-3,0
Ändrade redovisningsprinciper*	-	-	2 433,1	-
Summa eget kapital	56 632,8	53 188,4	99 641,7	94 706,5
<p>*Ändrad redovisningsprincip för eliminering av tidigare utdelningar från bolaget AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad som lämnats till staden, justeringen uppgår till 1 000 000 tkr. Ändrad redovisningsprincip för justering av minoritetsförvärv som Stockholms Stadshus AB gjorde av staden 2005-12-31, justeringen uppgår till 1 279 849 tkr Ändrad redovisningsprincip för tidigare justering av internt förvärv av mark, justeringen uppgår till 153 290 tkr. Sammantaget ökas det fria egna kapitalet för kommunkoncernen med 2 433 139 tkr genom dessa justeringar.</p>				
Not 37 Summa eget kapital				
	IB 2007	Avgått hittills	Avgår 20131231	UB 20131231
Kompetensfonden	121,1	-57,0	-0,6	63,5
<i>Varav KF mm</i>	<i>1,3</i>	<i>-0,9</i>	<i>0,0</i>	<i>0,4</i>
<i>Varav socialnämnden</i>	<i>11,5</i>	<i>-9,6</i>	<i>-0,6</i>	<i>1,2</i>
<i>Varav äldrenämnden</i>	<i>28,1</i>	<i>-28,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
<i>Varav utbildningsnämnden</i>	<i>80,2</i>	<i>-18,3</i>	<i>0,0</i>	<i>61,9</i>
E-tjänstprogrammet	650,0	-525,0	-46,8	78,251
	IB 2007/2011	Avgått hittills	Avgår 20131231	UB 20131231
Vision Järva, Vision Söderort och Hässelbylyftet*	450,0	-288,5	-87,0	74,5
	IB 2013	Avgått hittills	Avgår 20131231	UB 20131231
IT-satsningar**	800,0	-11,0	-37,4	751,6
Varav effektivt inköp		-5,7	0,0	
Varav skolplattform			-25,4	
Varav e-dok			-3,7	
Varav upphandling nytt ekonomisystem (SUNE)		-5,3	-8,3	
Total disposition 2002, 2006, 2010, 2011 års förändring			-171,9	
<p>*Inledande beslut 200 mnkr, 2010 beslöt KF om disposition på 200 mnkr av 2010 års resultat till satsningar inom vision Söderort och vision Järva. 2011 utökades satsningen med 50 mnkr</p>				
<p>**2011 beslöt KF om disposition på 550 mnkr för IT-satsningar, 2012 beslöt KF om disposition av 250 mnkr för it-satsningar bl a till Skolplattform Stockholm</p>				

Not 38 Pensioner och liknande förpliktelser	Staden	
	2013-12-31	2012-12-31
mnkr		
Ingående avsatta pensioner 1/1	4 199,6	3 891,6
Nyintjänande o skuldförändr arbetstagare	265,0	95,0
Avgiftsbestämd chefspension	5,5	-7,2
Pensionärer skuldförändring	282,3	156,2
Förtroendevalda visstids- och ålderspensioner, avgångsersättn*	3,6	-9,3
Skuld avseende Skafab 2010/Överfört SSBF 2009	-1,2	13,2
Avsatt till löneskatt	134,7	60,1
Varav ränte- och basbeloppsuppräknig	509,3	123,4
Summa avsatt till pensioner	4 889,7	4 199,6
<i>därav avgiftsbestämd chefspension</i>	<i>139,4</i>	<i>132,5</i>
<i>därav garantipensioner inkl löneskatt</i>	<i>5,0</i>	<i>2,9</i>
<i>därav särskild avtalspension enl överenskommelse inkl löneskatt</i>	<i>244,2</i>	<i>235,5</i>
<i>därav pensionsersättningar förtroendevalda inkl löneskatt</i>	<i>175,0</i>	<i>191,6</i>
*Förtroendevalda ingår från och med 2010 i balansräkningen.		
Aktualiseringsgrad i procent	80,6%	79,0%
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad i procent	99,0%	99,0%
Antal visstidsförordnade tjänstemän; Stadens visstidsförordnade tjänstemän har samtliga en tillsvidaranställning i botten, varför stadens pensionsåtagande inte förändras på grund av visstidsförordnandet.	0,0	0,0
Skulden har minskats med bortförsäkrat via tjänstepensionsförsäkring omfattande förvaltningschefer m fl med särskilda avtal	0,5	1,0
Not 39 Övriga avsättningar	Staden	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31
Omstruktureringskostnader*		
Ingående balans 1/1	0,0	329,1
Flyttad till avsättning infrastrukturella bidrag	0,0	-329,1
lanspråktaget	0,0	0,0
Årets avsättning	0,0	0,0
Utgående balans	0,0	0,0

Boende äldre, stöd och service till personer med funktionsnedsättning och stöd och service till personer med psykisk funktionsnedsättning**				
Ingående balans 1/1	231,4	261,0		
Uppdelning projekt hemlöshet evidensbaserade r	-21,8			
Uppdelning projekt utbyggnad äldreomsorg	-69,3			
Uppdelning projekt utbyggnad funktionshindrade	-140,3			
Årets avsättning				
lanspråktaget		-29,6		
Utgående balans	0,0	231,4		
Stimulansbidrag boenden psykisk funktionsnedsättning**				
Ingående balans	0,0			
Från gem avs äldre, funktionshindrade, evidensba	140,3			
Inaspråktaget	-3,8			
Utgående balans	136,5			
Stimulansbidrag boenden äldre**				
Ingående balans	0,0			
Från gem avs äldre, funktionsnedsättn, evidensba	69,3			
Inaspråktaget	-13,6			
Utgående balans	55,7			
Stimulansbidrag projekt hemlösa evidensbaserade metoder**				
Ingående balans	0,0			
Från gem avs äldre, funktionsnedsättn, evidensba	21,8			
Inaspråktaget	-8,2			
Utgående balans	13,6			
Trafik- o renhållningsnämnden; renhållningsverksamhet				
Ingående balans 1/1	66,6	73,0		
lanspråktaget	-24,0	-6,4		
Årets avsättning	0,0	0,0		
Utgående balans	42,6	66,6		
Begravningsavgifter				
Ingående balans 1/1	25,6	19,2		
Årets avsättning	15,9	6,4		
Utgående balans	41,5	25,6		
Infrastrukturella bidrag***				
Ingående balans 1/1	7 928,3	7 910,6		
lanspråktaget	-281,5	-311,5		
Flyttad avsättning från omstruktureringsåtgärder	0,0	329,1		
Årets avsättning	480,0	0,0		
Utgående balans	8 126,8	7 928,3		

Förskoleutbyggnad**				
Ingående balans 1/1	120,2	199,2		
lanspråktaget	-8,8	-79,0		
Utgående balans	111,4	120,2		
Science for Life Laboratory****				
Ingående balans 1/1	280,0	280,0		
lanspråktaget	-2,6	0,0		
Årets avsättning	0,0	0,0		
Utgående balans	277,4	280,0		
Summa ingående balans	8 652,2	9 072,1		
Summa lanspråktaget	-342,6	-426,4		
Summa årets avsättningar	495,9	6,4		
Summa utgående balans	8 805,5	8 652,2		
*Avsåg kostnader vid omstrukturering av fastighetsinnehav; idrottsanläggningar till fastighetsnämnden, mark för avyttring till exploateringsnämnden, förändrad förvaltningsstruktur, omläggning IT-verksamhet.				
**Dessa avsättningar har inte nuvärdesberäknats, då de är av karaktären stimulansmedel för att snabbast möjligt genomföra utfästelser gentemot kommuninvånarna. När medlen är förbrukade, vidtages åtgärder efter övriga tillgängliga resurser. För samtliga övriga avsättningar gäller att en stor del beräknas förbrukas under perioden 2014-2015.				
***Avsättning till E18, Norra länken, Citybanan, Tvärbanor, tunnelbaneutbyggnad, övriga spårförbindelser och Nationalstadsparken mm. Osäkerhet om belopp föreligger, då en stor del av investeringarna genomförs efter 2014. Staden tillämpar direkt resultatföring av beslut om bidrag till statlig infrastruktur. Beloppen är indexuppräknade. För infrastrukturella åtgärder utgår ca 660 mnkr 2014, 620 mnkr 2015, 375 mnkr 2016, 450 mnkr 2017 och 6 mdkr efter år 2017.				
****Avsättning Science for Life Laboratory mm; Stockholms stads åtagande avseende resurscentrum forskning molekylär biovetenskap och medicin. Betalas ut år 2015 och				
Not 40 Obligationslån	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Ingående obligationslåneskuld	11 946,4	7 193,9	11 946,4	7 193,9
Nyupplåning	4 150,0	5 752,5	4 150,0	5 752,5
Återläggning av föregående års omklassificering	1 000,0	0,0	1 000,0	0,0
Amorteringar	-1 000,0	0,0	-1 000,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	-3 459,9	-1 000,0	-3 459,9	-1 000,0
Summa obligationslån	12 636,5	11 946,4	12 636,5	11 946,4
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Utländska obligationslån	8 736,5	8 046,4	8 736,5	8 046,4
Svenska obligationslån	3 900,0	3 900,0	3 900,0	3 900,0
Summa obligationslån	12 636,5	11 946,4	12 636,5	11 946,4

Not 41 Reverslån	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Ingående reverslåneskuld	1 000,0	0,0	1 000,0	0,0
Nyupplåning	1 380,0	1 150,0	1 380,0	1 150,0
Återläggning av föregående års omklassificering	150,0	1 159,7	150,0	1 159,7
Amorteringar	-150,0	-1 159,7	-150,0	-1 159,7
Kortfristig del av långfristiga lån*	-180,0	-150,0	-180,0	-150,0
Summa reverslån	2 200,0	1 000,0	2 200,0	1 000,0
*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år och ej med säkerhet bedöms omsättas till långfristig. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Utländska reverslån	2 200,0	1 000,0	2 200,0	1 000,0
Summa reverslån	2 200,0	1 000,0	2 200,0	1 000,0
Not 42 Övriga långfristiga skulder	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Ingående låneskuld leasing	0,6	0,9	0,6	0,9
Återläggning av föregående års omklassificering	0,3	0,3	0,3	0,3
Amorteringar	-0,2	-0,3	-0,2	-0,3
Omklassificering	-0,2	-0,3	-0,2	-0,3
Summa långfristig skuld leasing	0,5	0,6	0,5	0,6
Förmedlade medel	0,6	0,6	0,6	0,6
Skuldfonder	39,4	42,8	39,4	42,8
Periodiserade investeringsinkomster**	54,1	43,2	54,1	43,2
<i>(Varav investeringsbidrag)</i>	31,6	20,1	31,6	20,1
<i>(Varav anslutningsavgifter)</i>	22,6	23,1	22,6	23,1
<i>(Återstående antal år vägt snitt)</i>	27,8	28,4	27,8	27,8
Övriga långfristiga skulder*	656,2	914,2	671,2	1 364,4
Utnyttjad checkräkningskredit	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa övriga långfristiga skulder	750,8	1 001,5	765,8	1 451,7
*Avtal med affärsverket svenska kraftnät angående Stockholms ström				
**Investeringsbidragen periodiseras som motsvarande tillgång.				
Not 43 Kortfristiga skulder	Staden		Kommunkoncernen	
mnkr	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 211,0	2 953,0	5 622,4	4 976,0
Skatteskulder/moms	277,3	57,5	144,8	49,7
Leverantörsskulder	3 439,9	3 380,3	5 186,8	5 413,2
Förmedlade medel	3,2	3,0	3,2	3,0
Deponerade medel	6,3	7,0	6,3	7,0
Skuldfonder	4,0	4,0	4,0	4,0
Personalskatter	266,7	278,0	310,0	319,5
Kortfristiga skulder till koncernföretag*	14 174,5	12 744,5	0,0	0,0
Övrigt	970,9	690,8	1 784,9	1 011,9
Summa kortfristiga skulder	22 353,8	20 118,1	13 062,5	11 784,3
*Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.				

Not 44 Kortfristiga lån	Staden		Kommunkoncernen	
	2013-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2012-12-31
mnkr				
Certifikatslån	0,0	1 343,6	0,0	1 343,6
Utnyttjad kredit i koncernkontot	134,9	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	3 639,9	1 150,0	3 639,9	1 150,0
<i>varav upplåning från majoritetsägda bolag</i>	<i>180,0</i>	<i>150,0</i>		
Summa kortfristiga lån	3 774,8	2 493,6	3 639,9	2 493,6
*Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförts till kortfristiga lån.				
Not 45 Stadens skuld för semesterlöner och okompenserad övertid				
mnkr	2013-12-31	2012-12-31		
Ingående skuld	655,9	722,9		
<i>Varav semesterlöner</i>	<i>600,9</i>	<i>669,1</i>		
<i>Varav okompenserad övertid</i>	<i>54,9</i>	<i>53,8</i>		
Förändring semesterlöneskuld	110,0	-68,2		
Förändring okompenserad övertid	-1,2	1,2		
Summa skuld för semesterlöner o okomp övertid	764,7	655,9		
<i>Varav semesterlöner</i>	<i>710,9</i>	<i>600,9</i>		
<i>Varav okompenserad övertid</i>	<i>53,7</i>	<i>54,9</i>		
Not 46 Ansvars- och borgensförbindelser				
mnkr	2013-12-31	2012-12-31		
Stadens majoritetsägda bolag pensionsutfästelse	31,8	19,1		
<i>varav</i>				
<i>Stockholms Stadshus AB</i>	<i>6,8</i>			
<i>Stockholms Parkering</i>	<i>7,3</i>			
<i>Stockholms Hamnar</i>	<i>4,4</i>			
<i>S:t Erik Markutveckling</i>	<i>1,4</i>			
<i>Stockholms Business Region</i>	<i>4,9</i>			
<i>Bostadsförmedlingen i Stockholm AV</i>	<i>2,1</i>			
<i>AB Svenska Bostäder</i>	<i>4,9</i>			
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	31,8	19,1		
Övriga juridiska-/privatpersoner				
Borgen för lån	698,4	735,8		
<i>varav</i>				
<i>Stiftelsen Stockholms Studentbostäder</i>	<i>65,6</i>	<i>66,0</i>		
<i>Stockholms Kooperativa Bostadsförening</i>	<i>363,0</i>	<i>363,0</i>		
<i>Fortum</i>	<i>33,3</i>	<i>66,6</i>		
<i>Stockholms Stadsmission</i>	<i>80,6</i>	<i>82,6</i>		
<i>SYVAB</i>	<i>131,6</i>	<i>131,6</i>		
<i>övriga juridiska personer</i>	<i>24,3</i>	<i>26,0</i>		
Pensionsutfästelser	61,0	55,5		
Kommunalt förlustansvar för småhus	1,7	1,9		
Summa	761,1	793,2		
Totalt ansvars- och borgensförbindelser	792,9	812,3		

Not 47 Stadens pensionsskuld	2013-12-31	2012-12-31			
mnr					
Ingående pensionsskuld 1/1	13 940,8	13 754,9			
Nyintjänade och skuldförändring arbetstagare*	113,4	-162,0			
Skuldförändring pensionärer	697,5	347,9			
Summa pensionsskuld	14 751,7	13 940,8			
Tillkommer löneskatt	3 578,8	3 382,0			
Summa pensionsskuld inklusive löneskatt	18 330,4	17 322,8			
Aktualiseringsgrad (%)	80,6	78,9			
Aktualiseringsgrad anställning Stockholms stad (%)	99,0	99,0			
Not 48 Derivatinstrument					
2013-12-31					
Typ av derivat (mnr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde		
Valuta-/valutaränteswappar*	-1 446,4	-1 446,4	-167,9		
Ränteswappar	-6 080,0	-6 080,0	-120,0		
Summa	-7 526,4	-7 526,4	-288,0		
2012-12-31					
Typ av derivat (mnr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde		
Valuta-/valutaränteswappar*	-2 794,0	-2 794,0	-102,7		
Ränteswappar	-5 300,0	-5 300,0	-158,3		
Summa	-8 094,0	-8 094,0	-261,0		
*Valuta-/Valutaränteswappar har omräknats till valutakurs efter valutasäkring					
**Avser kommunkoncernens externa räntekostnad					
Derivatinstrument används för att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader orsakade av ränte- och/eller valutaförändringar, vilket genererar en lägre risk genom en minskad volatilitet i räntan för staden. Den externa skuldportföljen har i huvudsak fast ränta efter säkring med derivat. Skuldportföljen i utländsk valuta är säkrad till SEK till 100 procent. Årets räntekostnad för kommunkoncernens externa skuldportfölj är 453,5 mnr (580,5 mnr) inklusive derivat och 381,6 mnr (366,9 mnr) exklusive derivat. Genomsnittlig ränta för extern skuldportfölj inklusive derivat är 2,54% (2,71%) och exklusive derivat 2,16% (2,67%). Genomsnittlig räntebindningstid (duration) för den externa skuldportföljen med derivat är 2,2 år (2,1 år) och exklusive derivat 1,7 år (1,4 år). Enligt Finanspolicy:n ska den genomsnittliga räntebindningstiden (duration) vara 2,5 år med ett avvikelsetervall om +/-1 år.					
Not 49 Leasingavtal					
				Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter	
mnr	Redovisat värde	Förfallodag inom 1 år	Förfallodag år 2-5	Förfallodag > 5 år	Summa minimileaseavgift
	13-12-31				
Finansiella leasingavtal över 3 år	0,7	0,2	0,5	0,0	0,7
				Minimileaseavgifter	
mnr	13-12-31*	Förfallodag inom 1 år	Förfallodag år 2-5	Förfallodag > 5 år	
Operationell leasing, ej uppsägningbara leasingavtal överstigande 3 år	6 672,5	776,3	2 427,6	3 468,5	
varav koncernintern leasing	4 186,0	284,9	1 048,0	2 853,0	
Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej redovisade. Hyresavtal som uppfyller dessa villkor ingår. I årets uppgifter har även hyresavtal med stadens bolag tagits med vilket innebär en beloppsmässigt stor förändring. Finansiell leasing ingår i balansräkningen från år 2008 på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under kort- och långfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter. Stadens IT-veksamhet leasas av Volvo Information Technology AB. Avtalets längd överstiger inte 3 år och därmed ingår inte det ekonomiska åtagandet i nedanstående. Kostnaden för 2013 uppgår till 441,5 mnr (472,3).					
Not 50 Aktieutdelning enligt §5:1 allbolagen	2013-12-31	2012-12-31			
Aktieutdelning enligt §5:1 allbolagen 2012	670,0	670,0			
Förbrukat	-184,8	-93,7			
Summa återstår	485,2	576,3			
Aktieutdelning enligt §5:1 allbolagen 2013	1 900,0				
Förbrukat	-41,9				
Summa återstår	1 858,1				

Nämnder

Facknämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Avvikelse utfall 2013 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Kommunstyrelsen	309	-1 335,7	-1 259,4	0,0	76,3	-0,8
Revisorskollegiet	18	-27,7	-23,5	0,0	4,2	0,0
Servicenämnden	273	0,0	1,0	0,0	1,0	-1,8
Valnämnden	5	-7,0	-5,0	0,0	2,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	17 652	-18 080,9	-17 995,1	-16,5	69,3	-151,8
Arbetsmarknadsnämnden	672	-690,9	-623,8	0,0	67,1	0,0
Exploateringsnämnden	169	1 121,8	1 110,7	0,0	-11,1	-2 506,3
Fastighetsnämnden	151	139,1	170,4	0,0	31,3	-498,5
Idrottsnämnden	418	-545,8	-541,4	1,7	6,1	-16,5
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	917	-829,1	-826,0	0,0	3,1	-12,6
Kulturnämnden: stadsarkivet	77	-50,8	-50,5	0,0	0,3	-0,6
Kyrkogårdsnämnden	111	-131,9	-126,0	0,0	5,9	-83,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	221	-81,7	-78,7	0,0	3,0	-0,4
Socialnämnden	812	-733,2	-719,4	-1,0	12,8	-0,8
Stadsbyggnadsnämnden	321	-173,8	-168,2	0,0	5,6	-3,5
TRN: trafik- och gatuverksamheten	350	-725,6	-686,2	0,0	39,4	-920,1
TRN: renhållningsverksamheten	36	-11,4	-24,0	0,0	-12,6	-7,4
Utbildningsnämnden	13 631	-14 081,0	-14 081,4	0,5	0,1	-54,2
Äldrenämnden	116	-210,4	-209,2	0,0	1,2	0,0
Överförmyndarnämnden	21	-34,4	-34,6	0,0	-0,2	0,0
Summa nämnder	36 280	-36 490,4	-36 170,3	-15,4	304,7	-4 258,5

Anmärkning: beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Antalet anställda avser samtliga månadsavlönade per 2013-12-31

Budget och utfall är inklusive kapitalkostnader och mellan nämnderna interna mellanhavanden

Ökning av resultatfond (-)

Avvikelse är efter resultatdispositioner

Stadsdelsnämnder

	Antal anställda	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Avvikelse utfall 2013 mnkr	Utfall netto- investeringar, mnkr
Stadsdelsnämnd Rineby-Kista	1 246	-1 296,5	-1 277,6	0,9	19,8	-4,4
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	925	-991,8	-990,8	-0,5	0,5	-13,2
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	1 507	-1 591,2	-1 572,2	-11,8	7,2	-14,9
Stadsdelsnämnd Bromma	1 493	-1 298,8	-1 289,4	-3,4	6,0	-11,3
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	1 147	-1 052,9	-1 082,5	10,7	-18,9	-14,2
Stadsdelsnämnd Norrmalm	827	-973,1	-965,4	-3,6	4,0	-12,1
Stadsdelsnämnd Östermalm	885	-1 194,5	-1 172,1	-1,4	21,1	-6,0
Stadsdelsnämnd Södermalm	1 672	-2 029,4	-2 020,1	0,1	9,4	-14,1
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	2 212	-2 092,1	-2 088,3	-2,5	1,4	-11,7
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	733	-1 007,6	-1 009,7	3,1	1,0	-9,0
Stadsdelsnämnd Farsta	1 334	-1 355,5	-1 353,4	-1,4	0,6	-11,2
Stadsdelsnämnd Älvsjö	662	-534,3	-530,4	-0,2	3,6	-4,1
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	2 053	-1 655,8	-1 655,4	0,2	0,6	-17,8
Stadsdelsnämnd Skärholmen	956	-1 007,4	-988,0	-6,6	12,8	-7,9
Summa stadsdelsnämnder	17 652	-18 080,9	-17 995,1	-16,5	69,3	-151,8

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden

Mnkr	Budget netto- kostnader, mnkr	Nettoutfall exkl. resultatfonder, mnkr	Förändring resultatfond, mnkr	Awikelse utfall 2013 mnkr
Nämnd- och förvaltningsadministration	-553,7	-515,6	0,0	38,1
Individ- och familjeomsorg	-1 756,4	-1 771,7	-0,7	-15,9
<i>varav socialpsykiatri</i>	-487,6	-483,9	-0,7	3,0
Stadsmiljöverksamhet	-192,0	-193,3	0,0	-1,3
avskrivningar	-40,8	-41,3	0,0	-0,5
internräntor	-19,4	-18,3	0,0	1,1
Förskoleverksamhet	-4 264,7	-4 233,0	-12,6	19,0
Äldreomsorg	-6 582,6	-6 580,0	0,6	3,2
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-3 091,2	-3 120,2	-3,9	-32,9
Kultur - och föreningsverksamhet	-282,9	-257,1	0,1	25,9
Arbetsmarknadsåtgärder	-83,6	-74,8	0,0	8,7
Ekonomiskt bistånd	-1 177,3	-1 182,0	0,0	-4,7
<i>varav handläggare</i>	-274,9	-276,0	0,0	-1,1
Övrig verksamhet	-36,4	-7,9	0,0	28,5
Summa verksamheter	-18 080,9	-17 995,1	-16,5	69,3

Verksamhetens intäkter och kostnader är inklusive interna mellanhanden

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt

Aktiebolag

	Antal anställda	Omsättning, mnkr	Resultat efter finansnetto, mnkr	Balans- omslutning, mnkr	Eget kapital ¹ , mnkr	Ränta tot kapital ² , %	Soliditet ³ , %	Investering , mnkr
Stockholms Stadshus AB (koncern)								
Stockholms Stadshus AB, moderbolag	6	32,0	3 647,0	20 789,0	20 273,0	303 931,2	97,5	28,0
AB Svenska Bostäder, koncern	264	2 481,0	406,0	17 711,0	12 516,0	6,5	70,7	1 887,0
AB Familjebostäder, koncern	277	1 691,0	667,0	13 841,0	8 380,0	7,6	60,5	1 163,0
AB Stockholms hem, koncern	284	1 996,0	165,0	16 300,0	8 431,0	2,0	51,7	1 413,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	69	998,0	-21,0	7 107,0	135,0	0,9	1,9	392,0
Bostadsförmedling i Stockholm AB	76	93,0	8,0	63,0	9,0	1 055,3	14,6	1,0
Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB	173	2 024,0	-22,0	8 760,0	243,0	0,9	2,8	770,0
Stockholm Vatten AB, koncern	377	1 311,0	-65,0	8 236,0	193,0	0,7	2,3	644,0
Stockholms Hamn AB, koncern	143	724,0	106,0	2 035,0	537,0	4,5	27,1	438,0
AB Stokab	93	712,0	175,0	2 164,0	689,0	7,1	31,8	172,0
Stockholms stads Parkerings AB, koncern	73	496,0	47,0	759,0	103,0	4,3	13,6	43,0
Stockholms Stadsteater AB	384	134,0	-286,0	380,0	2,0	Neg	0,5	17,0
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, koncern	16	25,0	-156,0	4 077,0	461,0	Neg	11,3	896,0
S:t Erik Försäkrings AB	6	116,0	0,0	328,0	106,0	0,0	32,3	0,0
S:t Erik Livförsäkring AB	4	86,0	90,0	2 019,0	451,0	neg	22,3	193,0
Stockholm Business Region AB, koncern	74	246,0	2,0	153,0	45,0	249,3	29,8	0,0
S:t Erik Markutveckling AB, koncern	4	246,0	30,0	2 232,0	47,0	1,6	2,1	84,0
Övriga bolag, SWF Intressebolag				13,6	13,6			
Mässfästigheter i Stockholm AB, koncern	241	466,5	-26,2	1 140,0	304,0	neg	26,7	135,9
Summa aktiebolag *	2 564	13 877,5	4 766,8	108 107,6	52 938,6			8 276,9

* Summeringarna avser inte den sammanställda redovisningen (kommunkoncernen) utan endast summan av de ingående bolagen.

¹ Eget kapital uttrycks här som summan av bundet och fritt eget kapital enligt balansräkningen samt 78 % av de obeskattade reserverna.

² Räntan på totalt kapital beräknas enligt följande: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader delat med genomsnittlig balansomslutning

³ Soliditetstalet beräknas enligt följande: Eget kapital samt 78 % av de obeskattade reserverna delat med totala tillgångar.

Stiftelser och kommunalförbund

	Medelantal anställda	Rörelsens intäkter		Rörelsens kostnader, mnkr	Övriga intäkter/ kostnader netto inkl avskrivn, mnkr	Årets resultat efter disp, mnkr	Balans- omslutning, mnkr
		Stadens bidrag, mnkr	Övriga rörelse intäkter, mnkr				
Stiftelsen Barnens Dag	63		41,1	-39,0	-2,0	0,6	61,5
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	124	27,0	120,0	-173,0	0,9	0,8	80,7
Stiftelsen Stockholm Water Foundation	2		4,5	-3,4	3,6	0,2	27,2
Stiftelsen Strindbergsmuseet	9	5,1	4,1	-8,7	-0,7	2,7	7,1
Summa stiftelser	198	32,1	169,7	-224,1	1,8	4,3	176,5

Stiftelser där staden utser minst hälften av styrelseledamöterna

	Medelantal anställda	Rörelsens intäkter		Rörelsens kostnader, mnkr	Övriga intäkter/ kostnader netto inkl avskrivn, mnkr	Årets resultat efter disp, mnkr	Balans- omslutning, mnkr
		Stadens bidrag, mnkr	Övriga rörelse intäkter, mnkr				
Storstockholms brandförsvär	748	366,4	244,9	-532,8	-54,2	24,3	718

Femårsöversikt

Allmänt	2009	2010	2011	2012	2013
Folkmängd	829 417	847 073	864 324	881 235	896 439
riksandel, procent	8,9	9,0	9,1	9,2	9,3
Systemsettningsfrekvens 15-74 år (AKU):					
procent av hela folkmängden	54,6	54,6	55,1	55,0	
procent av folkmängden 15-74 år	72,1	71,9	72,4	72,3	
Arbetslöshetstal, procent av arbetskraften 15-74 år	6,6	6,7	6,6	6,7	
Beskattningsbar inkomst, mnkr*	171 642	175 718	182 181	191 258	
per invånare, kr**	206 942	207 442	210 778	217 034	
riksgenomsnittet för d:o kr	171 464	172 336	174 805	178 652	
Total kommunal skattesats:					
Stockholm, kr	29,58	29,58	29,58	29,645	29,495
Varav staden:	17,48	17,48	17,48	17,48	17,33
församlingarna	-	-	-	-	-
landstinget	12,10	12,10	12,10	12,10	12,10
Begravningsavgift	0,07	0,07	0,07	0,065	0,065
Total kommunal medelskattesats, riket, kr	31,52	31,56	31,55	31,60	
Konsumentprisindex, årsmedeltal för riket (1980=100)	299,01	302,47	311,43	314,20	
Inflation (årsgenomsnitt), procent	-0,5	1,20	3,0	0,9	
Stadens verksamhet	2009	2010	2011	2012	2013
Årets förändring av eget kapital, mnkr	120	948	881	3 037	3 444
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	9	343	679	2 318	2 286
Verksamhetens kostnader, mnkr	39 594	41 178	42 372	43 276	44 502
Verksamhetens intäkter inkl skatt och generella statsbidrag, mnkr	40 246	43 262	44 174	44 503	45 674
Tillgångar, mnkr	89 129	87 790	97 064	103 256	112 809
per invånare, kr	107 460	103 639	112 458	117 335	125 841
Skulder, mnkr	40 807	38 520	46 913	50 067	56 176
varav avsättningar	10 908	12 102	12 964	12 852	13 695
skulder per invånare, kr	49 200	45 474	54 353	53 310	62 666
Eget kapital, mnkr	48 322	49 270	50 151	53 188	56 633
per invånare, kr	58 260	58 254	58 105	60 440	63 176
Soliditet, %	54	56	52	52	50
Antal anställda, ca	39 677	37 559	36 734	36 530	36 280
motsv. heltidsanställningar, ca	37 621	35 709	35 040	34 775	34 644
Löner och lönebikostnader, mnkr	16 724	16 449	16 055	16 052	16 313
Majoritetsägda aktiebolags verksamhet	2009	2010	2011	2012	2013
Antal här inräknade bolag/koncerner	20	20	20	19	18
Balansomslutning, mnkr	88 698	90 142	95 968	101 053	108 108
Omsättning, mnkr	14 270	13 333	13 091	13 564	13874
Resultat efter skatt, mnkr	6 782	5 626	826	2 519	1040
Eget kapital, mnkr	46 320	51 170	51 744	53 725	52939
Investeringar (brutto), mnkr	9 876	8 378	8 758	9 489	8279
Antal anställda, omräknade till heltidsanställningar	2 784	2 734	2 498	2 507	2564
Löner, mnkr	1 193	1181	1163	1 197	1238

* Taxeringsår

** Antal invånare taxeringsåret

*** Summeringarna avser inte den sammanställda redovisningen (kommunkoncernen) utan endast summan av de ingående bolagen